

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BİLGİSAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ EĞİTİMİ
ANA BİLİM DALI

MOODLE ARACILIĞIYLA
KÜTÜPHANE VERİ TABANI EĞİTİMİ ALAN ÖĞRENCİLERİN
ARAŞTIRMAYA YÖNELİK TUTUMLARI ile KÜTÜPHANE VERİ
TABANLARI KULLANIMINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

İlknur ÇINAR

Danışman: Prof. Dr. Hüseyin UZUNBOYLU

Lefkoşa
Nisan, 2011

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü' ne

Bu çalışma jürimiz tarafından Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Ana Bilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

İmza

Başkan : Prof. Dr. Hafize Keser

Danışman : Prof. Dr. Hüseyin Uzunboylu

Üye : Dr. Fezile Özdamlı

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

24 / 06 / 2011

Prof. Dr. Cem Birol
Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Günümüzde, özellikle üniversite yaşamında edinilen bilgi ve birikimlerin güncellenmesi oldukça önemlidir. Bu nedenle üniversiteler bünyesinde bulundurduğu bölümlerin verimini ve eğitim kalitesini artırmak için kütüphanesinde ilgili veri tabanlarını ve akademik kaynaklara sahip olması gerekmektedir. Ancak, sadece bu kaynakların kullanıcıya sunulması bilgiye ulaşmasında yeterli değildir. Bu kaynakların kullanımı konusunda bir takım sorunların yaşanıyor olması demek, kullanıcının alanı ile ilgili doğru bilgiye ulaşamaması, gelişmeleri takip edememesi ve değerlendirememesi demektir. Bu durumda kullanıcının, veri tabanı kullanımı ve kaynak tarama konusundaki eğitim gereksinimi ortaya çıkmaktadır. Bir taraftan gereksinimler artarken, bilişim teknolojisinin büyük bir hızla gelişmesiyle yeni ufuklar açılmıştır. Bunlardan birisi de elektronik ortamda öğrenmedir. E-öğrenmenin öğrenme-öğretme sürecini olumlu yönünde destekleyeceği hiç kuşkusuzdur. E-öğrenme ile öğrenim süreci hızlandırılarak bilgiyi daha kısa sürede yaymak mümkündür. Bu nedenle kullanıcının başarısını olumlu etkileyeceği düşünülmektedir.

Bu çalışma e-öğrenme yöntemine göre kütüphane veri tabanı eğitimi alan öğrencilerin araştırmaya yönelik tutumları ile kütüphane veri tabanı kullanımına yönelik görüşlerinin değerlendirilmesi amacıyla hazırlanmıştır.

Araştırmanın e-öğrenme yoluyla bilgi edinmek isteyen tüm öğrenci ve bireylere katkı sağlaması umulmaktadır.

Beş bölümden oluşan araştırmanın birinci bölümünde araştırmanın problem durumu irdelendikten sonra amaç, önem, varsayımlar, sınırlılıklar ve ilgili tanımlar açıklanmıştır. İkinci bölümde, araştırma konusunun kuramsal çerçevesi ve ilgili araştırmalar ve yayınlar yer almıştır. Üçüncü bölümde, araştırmanın modeli, çalışma grubu, verilerin toplanması ve uygulama, verilerin çözümü ve yorumlanmasında kullanılan istatistiksel teknikler yer almıştır. Dördüncü bölümde

elde edilen bulgular açıklanmıştır. Bulgulara dayalı olarak varılan sonuçlar ve öneriler ise çalışmanın beşinci bölümünde yer almıştır.

Bu araştırmanın gerçekleştirilmesinde değerli öneri ve katkılarıyla her türlü ilgiyi, anlayışı ve bilimsel yardımı gördüğüm, kıymetli hocalarım, Prof. Dr. Hafize Keser ve tez danışmanım Prof. Dr. Hüseyin Uzunboylu' ya teşekkürlerimi sunarım.

Ayrıca araştırmada yardımlarını esirgemeyen tüm hocalarım ve arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Bu günlere gelmemi sağlayan benim için hiçbir fedakârlıktan kaçınmayarak bu çalışmanın sonlanmasında bana güç veren anne ve babama teşekkür ederim.

İlknur Çınar

ÖZET

MOODLE ARACILIĞIYLA KÜTÜPHANE VERİ TABANI EĞİTİMİ ALAN ÖĞRENCİLERİN ARAŞTIRMAYA YÖNELİK TUTUMLARI ile KÜTÜPHANE VERİ TABANLARI KULLANIMINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Çınar, İlknur

Yüksek Lisans, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Hüseyin Uzunboylu

Nisan 2011, 99 + XVII sayfa

Bu araştırma, Moodle açık kaynak kodlu öğretim yönetim sistemi kullanılarak Yakın Doğu Üniversitesi kütüphane veri tabanı eğitimi alan öğrencilerin araştırmaya yönelik tutumları ile kütüphane veri tabanları kullanımına yönelik görüşlerinin değerlendirilmesi amacıyla hazırlanmıştır. Bu eğitim uygulanmadan önce, çalışma grubunun araştırmaya yönelik ve veri tabanlarının kullanımına yönelik görüşleri alınmış, sonrasında Moodle aracılığıyla eğitim verilerek kütüphane veri tabanı kullanımı görüşleri tekrar alınmıştır. Çalışmada, nicel araştırma-betitleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Yakın Doğu Üniversitesi'nde çeşitli fakültelerde "*Bilgi ve İletişim*" dersini alan öğrencilerden ulaşılabilen 207 kişi oluşturmaktadır. Çalışmada öğrencilerin görüşlerini elde edebilmek amacıyla kullanılan veri toplama araçlarından birisi, Büyükoztürk'ün (1996) doktora tezinde geliştirdiği "*Araştırmaya yönelik tutum ölçeği*" 'dir. Bu ölçekle öğrencilerin araştırma üretimine yönelik tutumlarının kararsız oldukları, araştırma ve araştırmacıya bakış ve araştırma tüketimi boyutlarına göre tutumlarının olumlu oldukları belirlenmiştir. Diğer veri toplama aracı ise, Arslantekin, Bayram, Atılgan ve Atakan'ın (2006) geliştirdiği "*Elektronik*

Kütüphane Kullanım Anketi” ‘ dir. Elde edilen verilerin SPSS 12.0 paket programı kullanılarak aritmetik ortalama, standart sapma ve t-testi analizleri yapılmıştır. Bu araştırmada elde edilen bulgular, öğrencilerin Moodle aracılığıyla aldıkları eğitim sonucunda kütüphane veri tabanı kullanımına yönelik olumlu görüş bildirdiklerini göstermiştir. Moodle öğrenim yönetim sisteminin, öğrencilerde görülmesi istenen yapılandırmacı yaklaşımı, zaman ve mekandan bağımsız öğrenme ortamları oluşturduğu, arayüz tasarımı sayesinde bireyler tarafından kullanım kolaylığı sağladığı ve uzaktan eğitim uygulamalarında kullanılması gerektiği belirlenmiştir.

ABSTRACT

EVALUATION OF THE IDEAS ABOUT THE USAGE OF THE LIBRARY'S DATABASE AND THE ATTITUDES OF THE STUDENTS TOWARDS RESEARCH

Çınar, İlknur

Master, Department of Computer Education and Instructional Technology

Thesis Supervisor: Prof. Dr. Hüseyin Uzunboylu

April 2011, 99 + XVII pages

This research aimed at analyzing the attitude of a group of students, studying at the Near East University, towards research and their views about the library's database after going through education on Moodle learning management system. The same group of students was asked about their attitude towards research and opinions on the use of school database before education was given. This study used quantitative-research method. The sample group consisted of 207 students from various departments taking the course 'Information and Communication'. One of the tool used for collecting data was based on the 'Attitude scale for research' developed by Büyüköztürk in 1996. The other was belong to the 'The use of Electronic Library Questionnaire' developed by Arslantekin, Bayram, Atılgan and Atakan. The results are analyzed using the SPSS 12.0 package programme. The results showed that, the group of students educated through Moodle has shown progress in their attitude towards use of the library's school base. At the end of the survey the students showed positive opinions towards the usage of Moodle. It was also indicated by students that the Moodle LMS provides an educational environment independent of place and time, and it provided ease of use because of the interface, and it was also concluded that Moodle LMS can be used in distant education applications.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
JÜRİ ÜYERLERİNİN İMZA SAYFASI	I
ÖNSÖZ	II
ÖZET	IV
ABSTRACT	VI
İÇİNDEKİLER	VII
TABLolar	XI
ŞEKİLLER	XIV
KISALTMALAR	XVI

BÖLÜM I

1. GİRİŞ	1
1.1. Problem	1
1.2. Amaç	6
1.3. Önem	7
1.4. Sınırlılıklar	8
1.5. Tanımlar	9

BÖLÜM II

2. KURAMSAL TEMELLER ve İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	10
2.1. KURAMSAL TEMELLER	10
2.1.1. Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımı	10
2.1.2. Uzaktan Eğitim	13
2.1.3. E-Öğretim	17
2.1.4. Web Tabanlı Eğitim	19
2.1.5. Üstbiliş Kuramı	21
2.1.6. Yaşamboyu Öğrenme	22

2.2. Kütüphane Veri tabanları	22
2.3. Öğrenim Yönetim Sistemleri	25
2.3.1. Moodle	28
2.4. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	36
2.4.1. Moodle Öğrenim Yönetim Sistemi ile İlgili Araştırmalar	36

BÖLÜM III

3. YÖNTEM	40
3.1. Araştırma Modeli	40
3.2. Çalışma Grubu	40
3.2.1. Çalışma Grubunun Demografik Özellikleri	40
3.2.1.1. Cinsiyet	41
3.2.1.2. Sınıf	41
3.2.1.3. Yaş	42
3.2.1.4. Uyruk	42
3.2.2. Bilgisayar Kullanım Bilgisi	43
3.2.3. İngilizce Dil Bilgisi	44
3.3. Veri Toplama Araçları	44
3.3.1. Araştırmaya Yönelik Veri Toplama Araçları	44
3.3.2. Elektronik Kütüphane Kullanım Anketi	45
3.4. Eğitim Ortamının Hazırlanması ve Uygulama	46
3.4.1. Ortamın Hazırlanması	46
3.4.1.1. Sunucu Hazırlığı	47
3.4.1.2. Moodle' ın Sunucuya Kurulumu	48
3.4.1.3. Moodle Ait Veri Tabanı Kurulumu	48
3.4.1.4. Dersin Açılması	51
3.4.1.5. Ders İçeriğinin Eklenmesi	53
3.4.1.6. Sohbet Etkinliğinin Eklenmesi	58
3.4.1.7. Forum Etkinliğinin Eklenmesi	59
3.4.1.8. Çevrimdışı Kaynak Etkinliğinin Eklenmesi	60

3.4.2. Uygulama	61
3.4.2.1. Ders Anasayfasına Giriş	64
3.4.2.2. Ders İçeriğine Erişim	66
3.4.2.3. Çevrim içi Kullanıcılar Aracının Kullanımı	68
3.4.2.4. Forum Etkinliğinin Kullanımı	68
3.4.2.5. Sohbetler Etkinliğinin Kullanımı	69
3.4.2.6. Ders Kategorilerinin Kullanımı	70
3.5. Verilerin Çözümlemesi	70
3.6. Süre ve Olanaklar	71

BÖLÜM IV

4. BULGULAR VE YORUMLAR	72
4.1. Üniversitedeki Öğrencilerin Araştırmaya Yönelik Tutumları	72
4.2. Öğrencilerin Demografik Özelliklerine Göre Araştırmaya Yönelik Tutumları	74
4.2.1. Cinsiyet	74
4.2.2. Yaş	75
4.2.3. Sınıf	77
4.2.4. Uyruk	78
4.3. Öğrencilerin Kütüphane Veri tabanlarından Haberdar Olma Bilgisi	79
4.4. Üniversitedeki Öğrencilerin Kütüphane Veri tabanları İçerikleri Hakkında Bilgisi	79
4.5. Üniversitedeki Öğrencilerin Kütüphane Veri tabanlarını Kullanım Sıklığına Göre Dağılımları	80
4.6. Üniversitedeki Öğrencilerin Kütüphane Veri tabanı Kullanma Nedenleri Hakkındaki Görüşleri	81
4.7. Üniversitedeki Öğrencilerin Kütüphane Veri tabanı	82

Kullanmama Nedenleri Hakkındaki Görüşleri	
4.8. Öğrencilerin Kütüphane Veri Tabanları Eğitimine Yönelik İhtiyaçlarının Hangi Yöntemle Karşılanması Gerektiğinin Belirlenmesi	83
4.9. Öğrencilerin Kütüphane Veri Tabanlarının Eğitimine Yönelik Geliştirilen Bir Ders Yönetim Sistemi Aracılığıyla Eğitim Almadan Önceki ve Sonraki Görüşleri Arasındaki Farkın Belirlenmesi	85

BÖLÜM V

5. SONUÇLAR ve ÖNERİLER	86
5.1. Sonuçlar	86
5.2. Öneriler	89

KAYNAKÇA	90
-----------------	----

EKLER	98
--------------	----

Ek – 1 Araştırmaya Yönelik Veri Toplama Aracı	98
Ek – 2 Elektronik Kütüphane Kullanım Anketi	99

TABLÖLAR LİSTESİ

	Sayfa No
Tablo 1. Açık Kaynak Kodlu Öğrenme Yönetim Sistemlerinden Bazıları	26
Tablo 2. Kullanıcı Sayısına Göre İlk 10' a Giren Siteler	30
Tablo 3. Ders Sayısına Göre İlk 10' a Giren Siteler	31
Tablo 4. 211 Ülke Arasında ilk 10' a Giren Ülkelerin Tescilli Moodle Site Sayıları	32
Tablo 5. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Eğitim Gördükleri Alanlar	39
Tablo 6. Öğrencilerin Cinsiyete Yönelik Dağılımı	39
Tablo 7. Öğrencilerin Sınıflarına Yönelik Dağılımı	39
Tablo 8. Öğrencilerin Yaş'a Yönelik Dağılımı	39
Tablo 9. Öğrencilerin Uyuşuna Yönelik Dağılım	40
Tablo 10. Öğrencilerin Bilgisayar Kullanım Bilgisi'ne Yönelik Dağılım	41
Tablo 11. Öğrencilerin Yabancı Dil (İngilizce) Bilgisi'ne Yönelik Dağılım	42
Tablo 12. www.online-education-center.net Adresine Moodle Yazılımının Kurulumu için Kullanılan Donanım ve Yazılım Konfigürasyonu	45
Tablo 13. Araştırmaya Yönelik Tutumların Ölçülmesi için Uygulanan Anketin Yorumlanmasında Kullanılan Sınırlar	67
Tablo 14. Kütüphane Veri tabanlarının Kullanımının Ölçülmesi için Uygulanan Anketin Yorumlanmasında Kullanılan Sınırlar	67
Tablo 15. Çalışma Planı	69
Tablo 16. Öğrencilerin Araştırmaya Yönelik Tutumları' nın Ortalaması ve Standart Sapması	70
Tablo 17. Cinsiyetin Araştırma Üretimi Üzerine Dağılımı	72

Tablo 18.	Cinsiyetin Araştırma ve Araştırmacıya Bakış Üzerine Dağılımı	72
Tablo 19.	Cinsiyetin Araştırma Tüketimi Üzerine Dağılımı	72
Tablo 20.	Yaşın Araştırma Üretimi Üzerine Dağılımı	73
Tablo 21.	Yaşın Araştırma ve Araştırmacıya Bakış Üzerine Dağılımı	73
Tablo 22.	Yaşın Araştırma Tüketimi Üzerine Dağılımı	73
Tablo 23.	Sınıf ve Genel Ortalama Puanlarının Karşılaştırılma Sonuçları	74
Tablo 24.	Sınıflarına Göre ANOVA Sonuçları	75
Tablo 25.	Uyruk' un Araştırmaya Yönelik Tutumları Üzerine Dağılımı	75
Tablo 26.	Öğrencilerin Veri Tabanlarından Haberdar Olma Bilgisi' ne Yönelik Dağılımı	77
Tablo 27.	Öğrencilerin Veri Tabanları İçerikleri Hakkında Bilgisi' ne Göre Dağılım	77
Tablo 28.	Veri Tabanlarından Haberdar Olan Öğrencilerin Veri Tabanlarını Kullanım Sıklığına Göre Dağılımları	78
Tablo 29.	Öğrencilerin Veri Tabanları Kullanma Nedenleri Bilgisi' ne Göre Dağılım	79
Tablo 30.	Öğrencilerin Veri Tabanları Kullanmama Nedenleri Bilgisi' ne Göre Dağılım	80
Tablo 31.	Veri Tabanları Kullanımı Bilgilendirmesinin Nasıl Olması Gerektiğine Yönelik Dağılım	81
Tablo 32.	Öğrencilerin Kütüphane Veri Tabanlarının Eğitime Yönelik Geliştirilen Bir Ders Yönetim Sistemi Aracılığıyla Eğitim Almadan Önceki ve Sonraki Farkın Belirlenmesine Yönelik Dağılım	82
Tablo 33.	Öğrencilerin Eğitim Öncesi ve Sonrası Tüm Veri Tabanlarının Eğitime Yönelik Vermiş Oldukları Cevapların Genel Ortalaması	84

ŞEKİLLER

	Sayfa No
Şekil 1. Yapılandırmacı Öğrenme	10
Şekil 2. Web Tabanlı Eğitim	17
Şekil 3. Web Tabanlı Eğitim Tasarım Süreci	18
Şekil 4. Kullanıcı Sayısı Bakımından İlk 10' a Giren Siteler	28
Şekil 5. Kullanıcıların Aylık Kayıt Dağılımları	29
Şekil 6. Moodle Kullanım Yoğunluğuna Göre Bölgeler	30
Şekil 7. Moodle.org "Downloads" Sayfa Ekranı	45
Şekil 8. PhpMyAdmin' de Moodle Ait Veri Tabanı Oluşturulması	46
Şekil 9. Moodle'in Kurulumunda Veri Tabanına Ait Bilgilerin Girilmesi	47
Şekil 10. Moodle'de Site Ayarları	47
Şekil 11. Site Yöneticisi Bilgilerinin Girilmesi	48
Şekil 12. Moodle Yeni Ders Açma Sayfa Ekranı (kategori-ders ekleme)	48
Şekil 13. Moodle Yeni Kategori Ekleme Sayfa Ekranı	49
Şekil 14. Moodle Yeni Ders Ekleme Sayfa Ekranı	49
Şekil 15. Moodle Yeni Ders Açma Sayfa Ekranı	50
Şekil 16. Moodle Yeni Ders Ayarları Düzenleme Sayfa Ekranı	50
Şekil 17. Moodle Konu Biçimli Sayfa Ekranı	51
Şekil 18. Moodle Yeni Kaynak Ekleme Sayfa Ekranı	51
Şekil 19. Moodle da Dosya Ekleme Sayfa Ekranı	52
Şekil 20. Moodle Ders Materyali Yükleme Ekranı	52
Şekil 21. Moodle Dosya Ekleme Sayfa Ekranı	53
Şekil 22. Moodle Dosyayı Yükleme Sayfa Ekranı	53
Şekil 23. Moodle Dosya Ekleme Son Aşama Sayfa Ekranı	54
Şekil 24. Moodle Eklenmiş Dosyaların Sayfa Görüntüsü	54
Şekil 25. Moodle da Sohbet Etkinliği Eklenmesi Sayfa Ekranı	55

Şekil 26.	Moodle Sohbet Ekleme Ekranı	55
Şekil 27.	Moodle Forum Etkinliğinin Eklenmesi Sayfa Ekranı	56
Şekil 28.	Moodle Forum Ekleme Ekranı	56
Şekil 29.	Moodle Çevrimdışı Etkinlik Eklenmesi Sayfa Ekranı	57
Şekil 30.	Moodle Çevrimdışı Etkinliği Ekleme Ekranı	57
Şekil 31.	Moodle a Giriş Ekranı	58
Şekil 32.	Moodle da Ana Menu Ekran Görüntüsü	59
Şekil 33.	Moodle Yardım Dosyası Sayfa Ekranı	59
Şekil 34.	Moodle da Yeni Hesap Oluşturma	60
Şekil 35.	Moodle da Yeni Hesap Oluşturma Penceresi	60
Şekil 36.	Moodle Ders Katagorileri Ekran Görüntüsü	60
Şekil 37.	Moodle da Derslerin Ekran Görüntüsü	61
Şekil 38.	Moodle Öğrenim Yönetim Sistemi Dersi Anasayfa Ekranı	62
Şekil 39.	Öğretim Materyalini, Kullanıcı Bilgisayarına Yüklenme Ekran Görüntüsü	63
Şekil 40.	Öğretim Materyelinin Kullanıcı Bilgisayarına İndirildiğini Gösteren Ekran Görüntüsü	63
Şekil 41.	Hazırlanan Ders Materyalini Gösteren Örnek Slayt	64
Şekil 42.	Moodle Ders Sayfasında Bulunan "Çevrimiçi Kullanıcılar" Aracı Ekran Görüntüsü	65
Şekil 43.	Moodle Ders Sayfasında Bulunan "Etkinlikler Bloğu" Altında "Forumlar" Aracı Ekran Görüntüsü	65
Şekil 44.	Moodle "Forumlar" Sayfa Ekranı Ekran Görüntüsü	65
Şekil 45.	Moodle "Etkinlikler" Bloğu Altında "Sohbetler" Etkinliği Ekran Görüntüsü	66
Şekil 46.	"Ders Kategorileri" Aracı Ekran Görüntüsü	66
Şekil 47.	Öğrencilerin "Araştırma Üretimi"ne yönelik anket sonuçlarının genel ortalaması	70
Şekil 48.	Öğrencilerin "Araştırma ve Araştırmacıya Bakış" a Yönelik Anket Sonuçlarının Genel Ortalaması	71

Şekil 49.	Öğrencilerin “Araştırma Tüketimi”ne Yönelik Anket Sonuçlarının Genel Ortalaması	71
Şekil 50.	Öğrencilerin Kütüphane Veri tabanlarının Eğitimine Yönelik Geliştirilen Bir Ders Yönetim Sistemi Aracılığıyla “Abone Veri tabanları” ile ilgili Eğitim Almadan Önceki ve Sonraki Farkın Belirlenmesine Yönelik Ortalaması	83
Şekil 51.	Öğrencilerin Kütüphane Veri Tabanlarının Eğitimine Yönelik Geliştirilen Bir Ders Yönetim Sistemi Aracılığıyla “Deneme Veri Tabanları” ile ilgili Eğitim Almadan Önceki ve Sonraki Farkın Belirlenmesine Yönelik Ortalaması	83
Şekil 52.	Öğrencilerin Kütüphane Veri Tabanlarının Eğitimine Yönelik Geliştirilen Bir Ders Yönetim Sistemi Aracılığıyla “Elektronik Dergiler” ile ilgili Eğitim Almadan Önceki ve Sonraki Farkın Belirlenmesine Yönelik Ortalaması	84
Şekil 53.	Öğrencilerin Kütüphane Veri Tabanlarının Eğitimine Yönelik Geliştirilen Bir Ders Yönetim Sistemi Aracılığıyla Eğitim Almadan Önceki ve Sonraki Farkın Belirlenmesine Yönelik Ortalaması	85

KISALTMALAR

TC	: Türkiye Cumhuriyeti
KKTC	: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
YDÜ	: Yakın Doğu Üniversitesi
BÖTE	: Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi
MOODLE	: Modular Object Oriented Dynamic Learning Environment / (Esnek Nesne Yönelimli Dinamik Öğrenme Ortamı)
CMS	: Control Managment System (Kontrol Yönetim Sistemi)
ÖYS	: Öğrenim Yönetim Sistemleri
OS	: Operating System (İşletim Sistemi)
GPL	: General Public License (Genel Kamu Lisansı)
SSL	: Secure Sockets Layer (Güvenli Yuva Katmanı)
TSL	: Transport Layer Security (Taşıma Katmanı Güvenliği)
MEGEP	: Meslek eğitim ve öğretim sisteminin güçlendirilmesi projesi
ULAKBİM	: Ulusal Akademik Ağ ve Bilgi Merkezi
EKUAL	: Elektronik Kaynaklar Ulusal Akademik Lisansı
ANKOS	: Anadolu Üniversitesi Kütüphaneleri Konsorsiyumu
ICOLC	: International Coalition of Library Consortia (Uluslararası Kütüphaneler Konsorsiyumu)
SPARC	: Scholarly Publishing and Academic Resources Coalition (Akademik Kaynak Koalisyonu ve)
SELL	: Southern European Libraries Link (Güney Avrupa Kütüphaneler Birliği)

COUNTER : Counting Online Usage of Networked Electronic Resources
(Ağıdaki Elektronik Kaynakların İnternet Üzerindeki
Kullanımının Sayımı)

IP : İnternet Protokolü

BÖLÜM I

1. GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın temelini oluşturan, araştırmanın problem durumu, amacı, alt amaçları, önemi, varsayımları ve sınırlılıkları belirtilerek araştırmada kullanılan terimlere ilişkin kavramsal bilgilere yer verilmiştir.

1.1. Problem

Bilginin küresel bir yapıya dönüşmesinin tek temeli iletişim teknolojilerinde meydana gelen hızlı gelişmelerdir. İletişim teknolojilerinde meydana gelen bu hızlı gelişmeler, eğitimde fırsat eşitliğinin daha çok bireye ulaştırılmasına katkı sağlamıştır. Buna paralel olarak eğitimde kalite gelişmeleri meydana gelmiştir. Bu gelişimlerin yanında iletişim teknolojileri uzaktan eğitim kavramını yaygınlaştırmıştır (İşman, 2005).

Her geçen gün ülkemizde ve dünyada uzaktan eğitim teknolojilerinin kullanımı yaygınlaşmaktadır. Her kesime her yerde ve her an eğitim vermek amacı ile tasarlanan uzaktan eğitim sisteminde akademik eğitim programları ile başlayan süreç, kurumsal eğitim programları ile devam etmiştir. Bilgi ve iletişim teknolojilerindeki hızlı gelişme ile kendi kendine öğrenme olanağı sunan öğretim ortamlarının tasarımı, kişisel gelişime yönelik programların açılmasını olanaklı hale getirmiştir (Mutlu, Özöğüt-Erorta, Kayabaş ve Kip, 2007).

Yaşantımızın her alanında etkinliğini gün geçtikçe arttıran internet teknolojileri, ekonomik ve güncel hayatta olduğu kadar, eğitim konusunda da önemli bir parametre haline gelmiştir. Bu doğrultuda, ülkelerin bilgi sistemleri ve bilgi ağlarını kullanmadaki teknolojik gelişmişlik düzeyi ile eğitim alanındaki gelişmeler arasındaki ilişkilerin mevcudiyeti, ülkelerin yetişmiş iş gücü ve entelektüel toplum yaratma konusunda etkililiğinin, bilgisayar ve

internet teknolojilerine dayandığı fikrini akla getirmektedir. İnsanın istenilen niteliklerde yetiştirilmesinin önemi arttıkça eğitim konusunda aranan alternatifler de ivme kazanmıştır. Bu alternatifler sınıfta ve yüz yüze yapılan eğitimin artık en iyi uygulama olma niteliğini tartışılır hale getirmiştir. Bugün başta yüksek öğretim kurumları olmak üzere, eğitim sektöründe hizmet veren birçok kamu ve özel sektör örgütü; hem yetişkinlere, hem de öğrenim çağında olan öğrencilerine uzaktan eğitim imkanı sunmakta, bunu da internet temelli teknolojileri ve bilgi ağlarını kullanarak yerine getirmektedir. Bununla birlikte internet teknolojilerinin diğer kullanım alanlarında olduğu gibi, eğitim etkinliklerinde de başarı ile uygulamaya sokulması noktasında bir takım sorunlar ve sınırlılıklar olduğu, bu hizmeti alanlar kadar uygulamaları yürüten ve gözlemleyenler tarafından da dile getirilmektedir. Geline nokta artık uzaktan eğitimin varlığı ile ilgili tartışmalar azalmakta, tartışma etkili bir uzaktan eğitimin nasıl olması gerektiği ile ilgili bir zemine oturmaktadır. Bu bakımdan uzaktan eğitim uygulamalarının; teknolojik, kurumsal, sosyal ve etik bileşenlerinin bütünsel bir yaklaşımla ele alınması, uygulamaların organizasyonu ve başarısı açısından önem arz etmektedir (Erturgut, 2008).

Gelişen iletişim teknolojisi ile birlikte bilgi kaynakları yönetimi de değişim içine girmiş, bu kaynakların merkezi olarak sağlanması ve dağıtımı tercih edilir hale gelmiştir. Basılı kaynakların depolanması ve erişimi de, hem mekân, hem de işlemler açısından sorun yaratmaya başlamıştır. Kütüphaneler bu sorunlar karşısında “her materyal benim depomda bulunsun” mantığından uzaklaşmaya başlamış ve “kullanıcının istediği her materyale erişim” mantığına yönelmiştir. Öte yandan basılı dergi fiyatlarındaki artış, kullanıcılarının istekleri karşısında bilimsel ve teknik alanda hizmet veren kütüphanelerin hizmetlerini engeller bir duruma gelmiş, her türlü yayın kütüphaneler tarafından satın alınamaz bir hal almıştır. Bunun çözümü için kütüphaneler dermelerindeki boşlukları doldurmak için uzaktan belge sağlama yoluna gitmektedirler. Bu durum yalnızca yerel kütüphanelerin değil, ulusal kütüphanelerin de uyguladıkları bir yöntem haline gelmiştir (Arslantekin, Bayram, Atılgan, ve Atakan, 2006).

Günümüzde kullanıcıların bu veri tabanlarından yararlanmada dil, tarama stratejisini oluşturmama, yararlanacağı veri tabanından haberdar olamama

ve veri tabanlarını kullanmada aldığı yardım gibi konularda sorunlarla karşılaştığı bir gerçektir. Elektronik ortamdaki kaynakların kullanımları da ayrı bir sorun olarak gündemdedir. Özellikle akademik kütüphane kullanıcılarının dil sorununu aşmış olmaları gerektiği düşünülebilir. Araştırmacıların konuları ile ilgili hangi veri tabanlarının bulunduğundan haberdar edilmesi ise, kütüphanecilere düşen bir görevdir. Yazılı, elektronik ve kişisel ya da grup toplantılarında bu aboneliklerden ve içeriklerinden kullanıcılara bilgi sunulabilir. Veri tabanlarının arayüz ve tarama yapılarının çeşitliliği ve kullanıcıların bunları kullanmadaki bilgi seviyeleri, bir olumsuzluk olarak gösterilmektedir. Bununla beraber bilgi teknolojileri hakkında kullanıcıların bilgilenme seviyesinin artması da gözönünde bulundurulmaktadır (Ball, 2003).

Son yıllarda İnternet ve Web kavramlarının eğitime girmesi ile birlikte okulların müfredatları ve kullanılan yazılımlarda değişiklikler gözlenmeye başlanmıştır. İnternet teknolojisi sınıf ortamına entegre edilirken, eğitim amaçlı Web kullanımı önem kazanmıştır. Günümüzde, özellikle üniversite yaşamında edinilen bilgi ve birikimlerin güncellenmesi oldukça önemlidir. Bu nedenle üniversitelerin bünyesinde bulundurduğu bölümlerin verimini ve eğitim kalitesini artırmak için ilgili veri tabanları ve akademik kaynaklara sahip olması gerekmektedir. Bunun için üniversiteler, önemli bir bütçe ayırarak ilgili veri tabanlarını satın almakta, abone olmakta ve bunları kullanıcılarına sunmaktadır. Ancak, sadece bu kaynakların kullanıcıya sunulması bilgiye ulaşmasında yeterli değildir. Bu kaynakların kullanımı konusunda birtakım sorunların yaşanıyor olması demek, kullanıcının alanı ile ilgili doğru bilgiye ulaşamaması, gelişmeleri takip edememesi ve değerlendirememesi demektir. Bu durumda kullanıcının, veri tabanı kullanımı ve kaynak tarama konusundaki eğitim gereksinimi ortaya çıkmaktadır. Bir taraftan gereksinimler artarken, bilişim teknolojisinin büyük bir hızla gelişmesiyle yeni ufuklar açılmıştır. Bunlardan birisi de elektronik ortamda öğrenmedir. E-öğrenmenin öğrenme-öğretme sürecini olumlu yönünde destekleyeceği hiç kuşkusuzdur. E-öğrenme ile öğrenim süreci hızlandırılarak bilgiyi daha kısa sürede yaymak mümkündür. Bu nedenle kullanıcının başarısını olumlu etkileyeceği düşünülmektedir. E-öğrenme sürecinin en önemli ve karmaşık bölümü olan

içeriği sunmakta kullanılacak yazılım ise öğrenim yönetim sistemi olarak adlandırılmaktadır (Aydın ve Büroğul, 2008).

E-öğrenmenin geleneksel öğrenme ortamlarına göre en büyük dezavantajı olan maliyet, açık kodlu yazılımların diğer artılarıyla birlikte büyük ölçüde ortadan kalkmaktadır. E-öğrenmenin hızla gelişimi için açık kaynak kodlu yazılım kullanımının yaygınlaşması eğitsel kalitenin ve öğretim araçlarının gelişimini sağlayacaktır. Yapılan araştırmalar ve karşılaştırmalar sonucunda Moodle öğretim yönetim sisteminin diğer sistemler arasından sahip olması gereken ve eğitsel kaliteyi artıracak birçok özelliği içerdiği gözlenmiştir (Önal, Kaya ve Draman, 2006).

Moodle (Modular Object Oriented Dynamic Learning Environment / Esnek Nesne Yönelimli Dinamik Öğrenme Ortamı) internet tabanlı ders ve web sitesi oluşturmak için bir yazılım paketidir. Moodle 138 ülkede kullanılmakta olup, 77 ayrı dil desteği vermekte ve 75000 kayıtlı kullanıcısı bulunmaktadır. Moodle php tabanlı açık kaynak kodlu online eğitim sistemidir. Dersler modüller halinde kurulmaktadır. Linux, Unix, Windows ve Mac OS X işletim sistemlerine destek vermektedir. Deneme sürümü ve yardım sistemine internet anında ulaşılabilir. GPL(General Public License) lisansı ile birlikte kullanılmakta ve portal mantığıyla yönetilmektedir. SSL(Secure Sockets Layer), TSL(Transport Layer Security) desteği vermekte ve plugin'ler modul şeklinde yüklendiği için portal yönetimi yapmış kişiler için oldukça kolay bir sistemdir (Moodle, 2008).

Öğrenim yönetim sistemlerinden Moodle' ın Amerika Birleşik Devletleri, İspanya, İngiltere, Brezilya, Almanya gibi birçok ülkede bulunan eğitim sektörlerinde yaygın kullanıldığı, görülmektedir. Bu nedenle araştırmamız da öğrenim yönetim sistemi olarak Moodle seçilmiştir. Öğrencilerin eğitim alabilmeleri için www.online-education-center.net, 2009.) sitesi oluşturulmuştur.

Toplumdaki sosyal, politik ve ekonomik gelişmelerden etkilenen eğitim kurumu ve yöneticisinin bu değişmelere aynı hızla uyum göstermesi gerekmektedir. Yönetimin sadece geçmişe ve deneyim sonuçlarına dayandığı devrin çok gerilerde kaldığı kabul edilmelidir. Bu nedenle yeni ve

ortak sorunların bilimsel bir yaklaşımla ele alınması zorunludur (Doğan, 1997).

Gelişen iletişim teknolojisi ile birlikte bilgi kaynakları yönetimi de değişim içine girmiş, bu kaynakların merkezi olarak sağlanması ve dağıtımı tercih edilir hale gelmiştir. Basılı kaynakların depolanması ve erişimi de, hem mekân, hem de işlemler açısından sorun yaratmaya başlamıştır. Kütüphaneler bu sorunlar karşısında "her materyal benim depomda bulunsun" mantığından uzaklaşmaya başlamış ve "kullanıcının istediği her materyale erişim" mantığına yönelmiştir. Öte yandan basılı dergi fiyatlarındaki artış, kullanıcılarının istekleri karşısında bilimsel ve teknik alanda hizmet veren kütüphanelerin hizmetlerini engeller bir duruma gelmiş, her türlü yayın kütüphaneler tarafından satın alınamaz bir hal almıştır. Bunun çözümü için kütüphaneler derlemelerindeki boşlukları doldurmak için uzaktan belge sağlama yoluna gitmektedirler. Bu durum yalnızca yerel kütüphanelerin değil, ulusal kütüphanelerin de uyguladıkları bir yöntem haline gelmiştir (Wessels, 1995).

Söz konusu gelişmeler paralelinde hızla artan elektronik yayınların sağlanmasında üniversite kütüphaneleri ortak politikalar geliştirme yolunu seçmişlerdir. Günümüzde kullanıcıların bu veri tabanlarından yararlanmada dil, tarama stratejisini oluşturamama, yararlanacağı veri tabanından haberdar olamama ve veri tabanlarını kullanmada aldığı yardım gibi konularda sorunlarla karşılaştığı bir gerçektir. Elektronik ortamdaki kaynakların kullanımları da ayrı bir sorun olarak gündemdedir. Özellikle akademik kütüphane kullanıcılarının dil sorununu aşmış olmaları gerektiği düşünülebilir. Araştırmacıların konuları ile ilgili hangi veri tabanlarının bulunduğundan haberdar edilmesi ise, kütüphanecilere düşen bir görevdir. Yazılı, elektronik ve kişisel ya da grup toplantılarında bu aboneliklerden ve içeriklerinden kullanıcılara bilgi sunulabilir. Veri tabanlarının arayüz ve tarama yapılarının çeşitliliği ve kullanıcıların bunları kullanmadaki bilgi seviyeleri, bir olumsuzluk olarak gösterilmektedir. Bununla beraber bilgi teknolojileri hakkında kullanıcıların bilgilenme seviyesinin artması da gözönünde bulundurulmaktadır (Ball, 2003).

Moodle aracılığıyla kütüphane veri tabanı eğitimi alan öğrencilerin araştırmaya yönelik tutumları ile kütüphane veri tabanları kullanımına yönelik görüşlerinin değerlendirilmesi bu araştırmanın problemi oluşturmaktadır.

1.2. AMAÇ

Bu çalışmanın amacı Moodle aracılığıyla kütüphane veri tabanı eğitimi alan öğrencilerin araştırmaya yönelik tutumları ile kütüphane veri tabanları kullanımına yönelik görüşlerinin değerlendirilmesidir.

Bu genel amaca ulaşabilmek için belirtilen alt amaçlar şunlardır;

- 1.2.1. Üniversitedeki öğrencilerin araştırmaya yönelik tutumları nasıldır?
- 1.2.2. Öğrencilerin araştırmaya yönelik tutumları,
 - a. Cinsiyete göre
 - b. Yaşa göre
 - c. Sınıf düzeylerine göre farklılık göstermekte midir?
- 1.2.3. Üniversitedeki öğrenciler kütüphane veri tabanlarından haberdar mıdır?
- 1.2.4. Üniversitedeki öğrencilerin kütüphane veritabanlarının içerikleri hakkında bilgisi var mıdır?
- 1.2.5. Üniversitedeki öğrencilerin kütüphane veritabanları kullanımı bilgisi nedir?
- 1.2.6. Üniversitedeki öğrencilerin kütüphane veri tabanı kullanma nedenleri nelerdir?
- 1.2.7. Üniversitedeki öğrencilerin kütüphane veri tabanı kullanmama nedenleri nelerdir?
- 1.2.8. Öğrenciler kütüphane veri tabanları eğitimini nasıl almak istiyorlar?
- 1.2.9. Öğrencilerin kütüphane veri tabanlarının eğitime yönelik geliştirilen bir ders yönetim sistemi aracılığıyla eğitim almadan önceki ve sonraki veri tabanı kullanımı hakkındaki görüşleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

1.3. ÖNEM

Günümüzde elektronik öğrenme uygulamaları büyük bir hızla yayılma göstermektedir. Eğitim, sağlık, çeşitli kamu ve özel sektörlerde çalışan milyonlarca insan elektronik öğrenme yoluyla eğitim programlarından yararlanarak kendilerini geliştirmektedir. Eğitim alanı elektronik öğrenmenin en yaygın olarak kullanıldığı alandır. Birçok üniversite ve okul öğretim yönetim sistemlerinden birisi olan Moodle' ı kullanarak eğitim vermekte ve öğrencilerine hem finansal olarak kazanç sağlama hem de zamandan kazanma olanağı sunmaktadır. Çağımızda, elde edilen tüm veriler zaman ve mekan kısıtlaması olmadan yapılan öğrenmelerin daha yararlı ve herkese eşit olanaklar sağlamada önemli olduğunu göstermektedir.

Bu araştırmanın önemi, veri tabanı kullanımının yüksek öğrenimdeki önemini vurgulamak ve günümüzde etkili bir eğitim yöntemi olarak bilinen, klasik anlatımlarla farkı bir çok araştırmada ortaya konulmuş olan elektronik öğrenme yöntemi ile öğrencilerin araştırmaya yönelik tutumları ve veri tabanı kullanımı konusunda yapılan anketler değerlendirilecektir. Bu çalışmada, Yakın Doğu Üniversitesi öğrencilerinin yapılan çalışmalarla ortaya çıkan üniversite kütüphanesi veri tabanlarını araştırmalarında yeterince kullanamıyor olması ve bu hizmetten yeterince yararlanamıyor olması nedeniyle bu konuda bilgilendirme yapılması gerektiği düşünülmüştür. Daha fazla öğrenciye daha hızlı bir şekilde hizmet verilebilmesi için e- öğrenme yöntemi seçilmiş hem kütüphane veri tabanı konusundaki bilgi eksiklerinin giderilmesi hemde bir uzaktan eğitim yönteminden nasıl faydalanacaklarını öğrenmeleri amaçlanmıştır. Araştırma Yakın Doğu Üniversitesi öğrencilerine veri tabanı kullanımı konusunda ve eğitimin çevrimiçi olması nedeniyle e- öğrenme yoluyla nasıl hizmet alacaklarını öğrenmeleri konusunda katkılar sağlamıştır.

1.4. SINIRLILIKLAR

Bu araştırma aşağıda belirtilen sınırlılıklar içerisinde yürütülmüştür.
Araştırma;

1.4.1. Çalışma grubunu KKTC' de bulunan Yakın Doğu Üniversitesi' nde "Bilgi ve İletişim" dersini alan öğrencilerden ulaşılabilen 207 kişi oluşturmaktadır. Hukuk fakültesinden (80 kişi), İletişim fakültesi Halkla İlişkiler ve Tanıtım bölümünden (50 kişi), Fen Edebiyat fakültesi Türk dili ve Edebiyatı bölümünden (20 kişi), İktisadi ve İdari Bilimler fakültesi Bilgisayar Enformatik bölümünden (27 kişi), Atatürk Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği bölümünden (30 kişi) bulunmaktadır.

1.4.2. Veri toplama aracı olarak, araştırmaya yönelik tutum ölçeği ve öğrencilerin kütüphane veritabanları kullanımını anketi uygulanmıştır.

1.4.3. Süre 2009-2010 ve 2010-2011 öğretim yılları ile sınırlandırılmıştır.

1.5. TANIMLAR

1. **Konsorium:** Uluslararası kuruluşların mali yardımları yürütmek üzere oluşturdukları yardım kurulu ve şirketler birliği.
2. **Bibliyografi:** Belli bir konuda veya muhtelif konulardaki yayınların listesi
3. **Enformasyon:** Bir yayın veya yayım organının haber vermesi insanlarla haberleşmesi.
4. **Atıf:** Yönelme, çevirme
5. **Bibliometri:** Kütüphanecilik ve bilgibilimde kullanılan bir araştırma yöntemi.
6. **Bilgi yönetimi:** Organizasyonel amaçların daha iyi bir şekilde elde edilebilmesi için bireylere, takımlara ve bütün organizasyona bilginin kollektif ve sistematik olarak yaratılması, paylaşılması ve uygulanması için olanak sağlayan yeni bir disiplin.
7. **Kaynak:** Araştırma ve incelemede yararlanılan belge.
8. **Abone:** Önceden ödemede bulunarak süreli yayınlara alıcı olma işi.
9. **Bilgi Teknolojileri :** Bilgisayarlar, internet, faks, e-posta, tarayıcılar, televizyonlar, televizyonlar, videolar vb.

10. **Senkron** : Aynı zaman diliminde bir grup öğrenci ve ders öğretmenin bilgisayar ortamında, sanal bir sınıfta buluşmaları.
11. **Asenkron** : Kişilerin bilgisayar başında, zamandan bağımsız kendi kendilerine eğitim almaları.
12. **Çoklu ortam** : Görüntü, ses, metin ve kullanıcı müdahalesi özelliklerini bir arada barındıran öğrenme.

BÖLÜM II

2. KURAMSAL TEMELLER ve İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde yapılan araştırmanın dayandığı ilgili kuramsal temellere yer verilmiştir. Bu kuramlar sırasıyla; yapılandırmacı öğrenme yaklaşımı, uzaktan eğitim, e-öğrenme, web tabanlı eğitim, üstbiliş kuramı, yaşamboyu öğrenmedir. Bu kuramlar sırasıyla açıklanmış ve araştırma ile ilgisi açıklanmıştır. Bunun yanında araştırma ile ilgili daha önce yapılan araştırmalarda ele alınmıştır.

2.1. Kuramsal Temeller

Bir alanda uygulamaya dönük çalışmaların başarı kazanabilmesi, sağlam bir kuramsal yapıya ve ona bağlı geliştirilmiş ilkelere dayalı olabilmelerine bağlıdır. Eğitim alanında da hedefler, programlar, araç-gereç, öğretme-öğrenme sürecinin geliştirilmesi ve uygulaması belli kuramsal temellere dayalı olarak yapılır (Özerbaş, 2005).

2.2.1. Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımı

Yapılandırmacı öğrenmede, bilişsel gelişim ve kavramlarla yorumlama gelişimi, bilginin benimsenmesinde geçen sürece bağlıdır. Buna bağlı olarak da tüm öğrenme bir keşfetme sürecidir. Birçok araştırmacı; kavramları anlamlı yollarla öğrenmenin, çok boyutlu çevrenin kullanımının, daha önemlisi benzer şartlara sahip simülör çok amaçlı çevrelerin, klasik öğrenme metodlarından çok daha önemli olduğunu belirtmiştir (Saka ve Akdeniz, 2006).

Literatürde yapılandırmacı öğrenme ile ilgili bir çok tanım bulunmaktadır. Fer ve Cırık (2007)' a göre yapılandırmacı öğrenme, yeni bilginin aktif olarak

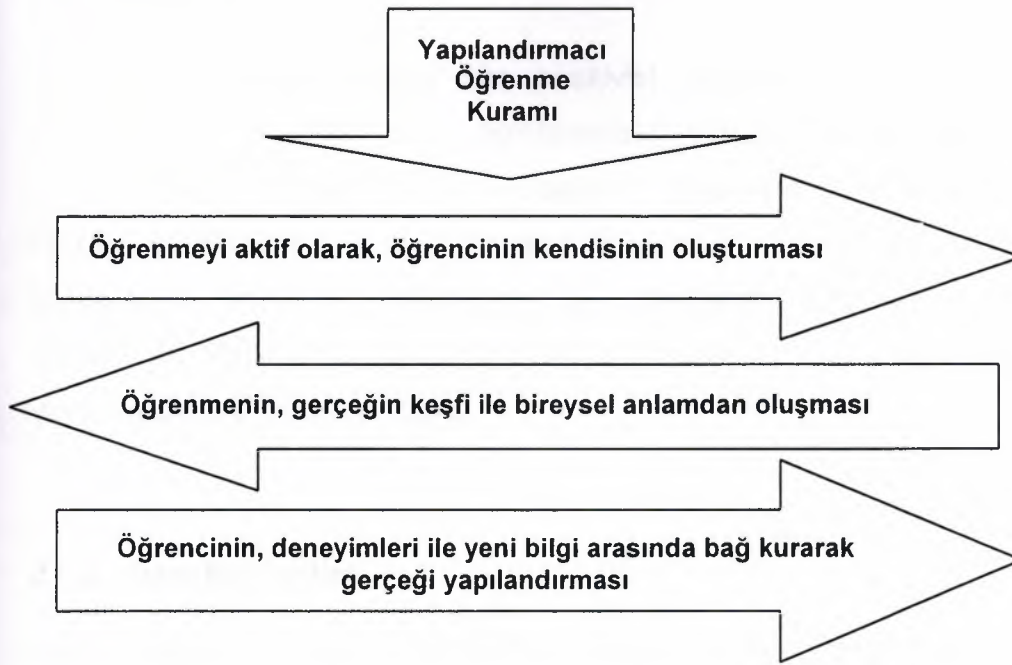
keşfedilme süreci ve yeni bilgi ile eski bilgi ve deneyim arasında ilişki kurarak anlamı yapılandırma süreci olarak tanımlanmıştır.

Öğrenciyi merkeze alan yapılandırmacı yaklaşım, öğrenme kavramını öğrencinin etkin katılımını içeren bir süreç olarak algılamaktadır. Yapılandırmacılık, geleneksel bilgi kuramlarından tamamen farklıdır. Nesnelcilik; bilgiyi, bilenden tamamen bağımsız olarak bulunduğunu savunur. Bu nedenden ötürü tarafsız olarak değerlendirilebilir ve bireyden bireye değişmeden sabit kalır. Yapılandırmacı yaklaşımda esas yapıtaşı öğrenenin eski bilgilerinden hareket ederek ortaya yeni birşeyler üretmesidir. Bu görüşün temelinde, bilginin ya da anlamın dış dünyada bireyden bağımsız olarak var olmadığı ve edilgen olarak dışardan bireyin zihnine aktarılmadığı, tersine etkin biçimde birey tarafından zihinde yapılandırıldığı görüşü yer alır (Özerbaş, 2007).

Öğretme-öğrenme sürecinde yapılandırmacı yaklaşımın en önemli özelliklerinden birisi, öğrencilerin önceden edinmiş oldukları bilgiler ve geçmiş deneyimlerinin öğrenmeyi kolaylaştıran ve güçlendiren zengin bir kaynak olarak görülmesidir. Başka bir deyişle öğrenciler yeni bilginin birer alıcıları değil, etkin üreticileridir. Yapılandırmacılık, öğrenmeyi öğrencilerin var olan bilgisini toplumsal bağlam ve çözülecek sorun arasındaki etkileşim olarak açıklar. Bu bilgiler göz önüne alındığında yapılandırmacı yaklaşımda öğretim; öğrencilerin anlamları, işbirliği içinde yapılandırabilecekleri bağlaşıklık bir öğrenme ortamıdır, denilebilir (Özerbaş, 2007).

Demirel (2005)' e göre, yapılandırmacı öğrenme, bireyin var olan bilgileri ile yeni karşılaştığı bilgiler arasında bağ kurup bunları bütünleştirmesi sürecidir. Yapılandırmacılık; öğretimle ilgili bir kuram değil, bilgi ve öğrenme ile ilgili bir kuramdır. Yapılandırmacılık bilgiyi temelden kurmaya dayanır. Başlangıçta öğrenenlerin bilgiyi nasıl öğrendiklerine ilişkin bir kuram olarak gelişmiş, zamanla öğrenenlerin bilgiyi nasıl yapılandırıdıklarına ilişkin bir kuram haline dönüşmüştür.

Fer (2007)' e göre yapılandırmacı öğrenme Şekil 1.' de gösterilmiştir.

Şekil 1. Yapılandırmacı Öğrenme

Sanıldığıının aksine, yapılandırmacı öğrenim, dış gerçeği ya da dünyayı reddetmez; ama dış gerçeğe ya da dünyaya ulaşmadaki tek tip yolu ve gerçeği reddeder. Çünkü bu gerçeği, bireyin, kendi zihinsel yapılarını kullanarak, bilgiyi oluşturarak yorumladığını, dolayısıyla öğrenmeye ulaştığını varsayar. Bu durumu şöyle bir örnekle açıklayabiliriz. Kalabalık bir grup arkadaş, piknik yapmak için aynı akarsuyun kıyısına gitmek istemekteydi. Ancak, bu grubun elinde ulaşım rotası yoktu. Bireysel ya da küçük birkaç grup oluşturarak bu akarsuya, kendi yollarını belirleyerek ulaşmaları gerekmekteydi. Ulaşım için ise farklı yollar ve araçlar bulunmaktaydı. İşte, herkesin kendi rotasını çizerek, ulaşım araçlarını belirleyerek aynı akarsuya ulaşması, gerçeğe ulaşmanın, dolayısıyla bilgiye ulaşmanın özgünlüğünü açıklamaktadır. Yapılandırmacı öğrenme, öğrencinin sahip olduğu deneyim, bilgi, inanç ve becerilerini; zihinsel yapılarını kullanarak öğrenme sürecine döndürmesi ile oluşur. Önceki öğrenme ve deneyim, yeni karşılaşılan bilgi ve öğrenmeye hazır olma unsurlarının birleşimiyle birey yeni anlamlar oluşturur. Bu durumda birey, yeni fikirlerin hangilerini kabul edeceğine ve bu bilgiyi

kendi dünyasına uyumlu hale nasıl getireceğine kendisi karar verir (Fer ve Cırık, 2007).

Yapılandırmacılığı anlamak için pozitivist geleneğin bilgi, gerçeklik ve öğrenme gibi temel konu alanlarındaki varsayımlarıyla düşünmemek gerekmektedir. Yapılandırmacı süreçlerde öğrenenler olarak öğretmen ve öğrenci özelliklerinin nasıllığı; bilginin deneyimlerle oluşan anlamlar olduğu, öğrenmenin anlamlı, anlamlılığın ise bireylerin özneler ve nesneler dünyasıyla etkileşimlerinin bir görünümü olarak ortaya çıktığı kabulleriyle yordanmalıdır (Yurdakul, 2005).

2.1.2. Uzaktan Eğitim

Alkan yapmış olduğu açıklamada uzaktan eğitimi geleneksel öğretme-öğrenme yöntemlerinin eksikliklerinden dolayı, sınıf ortamında yapılabilecek etkinliklerin uygulanmadığı durumlarda, kaynak ve alıcı arasında, öğretim, araç ve yöntemlerin özel kanallar yoluyla bir merkezden sağlandığı öğretim yöntemi olarak açıklamaktadır (Alkan, 1998). Karakaş' a göre, farklı mekanlardaki öğretmen ve öğrencileri, değişik iletişim vasıtaları kullanarak bir araya getiren ve eğitim yapmalarını sağlayan eğitim modelidir (Karakaş, 2000).

Yine uzaktan eğitimi şu şekilde tanımlayabiliriz; Farklı mekanlardaki öğrenci, öğretmen ve öğretim materyallerinin iletişim teknolojileri aracılığıyla bir araya getirildiği kurumsal bir eğitim faaliyetidir (İşman, 1999).

Dünyadaki uzaktan yükseköğretim çalışmaları, İngiltere'nin "açık üniversite"yi kurmasıyla başlamıştır. Açık üniversite, yükseköğrenim imkanı bulamamış yetişkinlere, maddi durumları örgün üniversitede okumaya elverişli olmayan gençlere yükseköğrenim olanağı sunmuştur. 1948 yılında, Japonya'da eğitim yasası çerçevesinde askerlere ve yarı zamanlı okullara devam edemeyenlere öğrenim olanağı sunmak üzere geliştirilen uzaktan öğretim modeli orta, lise ve yükseköğretim İnternete Dayalı Uzaktan Öğretim ve Üniversite Kütüphaneleri kademelerini kapsayacak şekilde düzenlenmiştir. ABD,

Kanada, Avusturalya ve birçok ülkede uzaktan öğretim yaygın şekilde uygulanmaktadır (Arar, 1999).

Uzaktan eğitimin Türk eğitim sistemlerindeki gelişim süreci incelendiğinde, Türkiye' deki uzaktan eğitim çalışmaları 1924 yılında Dewey' in sunduğu öğretmen eğitimi ile ilgil olan raporuyla gündeme gelmiştir. 1927 yılında kavram olarak oluşmaya başlamıştır. Bu raporda Türkiye'nin öğretmen açığı uzaktan eğitim ile kapatılması önerilmekteydi. Burada Türk eğitim sistemindeki uzaktan eğitim gelişim süreci üç ana boyutta incelenmiştir (İşman, 2005).

1. Kavramsallaştırma süreci: 1928 yılında 1353 sayılı kanunla kabul edilen yeni Türk Alfabesinin tüm yurda en kısa zamanda öğretilmesi ve yeni alfabe ile okuma yazma oranının artırılması için yapılan ilk çalışmalar, uzaktan eğitim alanındaki ilk çalışmalar olarak karşımıza çıkmaktadır. 1933-1934 yıllarında mektupla öğretim kurslarının açılması, 1949' da toplanan Milli Eğitim şurasında halkın okul dışında eğitilmesi gereği üzerinde durulması, VI.Milli Eğitim şurasında yaygın eğitimin amacı ve çalışacak personelin yetiştirilmesi üzerinde durulması, daha sonra 1960 yılında mektupla öğretim merkezinin kurulması, Eğitim Milli Komisyon kurulunun raporunda sürekli eğitimin benimsenerek iyi vatandaş yetiştirilmesi gerektiği doğrultusunda ifadelerin gündeme getirilmesi ve bu konuda kararlar alınması, Türkiye' deki uzaktan eğitim faaliyetlerinin kavramsallaşma süreci açısından gözle görünen faaliyetleridir.

2. Mektupla öğrenme süreci: Türk Eğitim sistemi içindeki ilk mektupla öğretim 1958-1959 öğretim yılında özellikle Ankara dışında bulunan bankacılar için başlamıştır. 1960 yılında Milli Eğitim Bakanlığı, Mesleki ve Teknik Öğretim Müsteşarlığı bazı teknik konuları öğretmek, orta dereceli meslek okulu mezunlarına yüksek öğrenim imkanı sunmak üzere girişimde bulunarak İstatistik ve Yayım Müdürlüğü bünyesinde uzaktan eğitim yapmayı amaçlayan Mektupla Öğretim Merkezi Müdürlüğü bünyesinde Mektupla Öğretim Merkezi Kurulunu kurmuş ve 1962 yılında Mektupla Öğrenme Merkezi yönetmeliği çıkarılmıştır. 1966 yılında Mektupla öğretim örgün ve yaygın eğitimde başarıyla uygulanmıştır.

3. İletişim teknolojilerinin kullanımı süreci: Görsel ve işitsel kitle araçları olan radyo ve televizyon toplum yaşamına önce haberleşme aracı olarak girmiş, geniş toplulukları etkileme özelliklerinden dolayı eğitimde de etkili bir biçimde kullanılmıştır. Yaygın olarak radyonun Türkiye'ye girmesi fazla gecikmemiş ancak, radyo ile yapılan eğitim uygulamalarına aynı dönemlerde başlanamamıştır. İlk eğitsel amaçlı yayın 1941 yılında kırsal kesime yönelik olarak "Ziraat Takvimi" adıyla yapılmıştır. Dünya da 1940' lardan itibaren okul eğitiminde ve uzaktan öğretimde televizyon, eğitim programları öğretimi güçlendirici ve destekleyici bir unsur olarak kullanılmaya başlamıştır. Son yıllarda orta öğretim ve yüksek öğretimden sonra ilköğretimde de uzaktan eğitim uygulaması için çalışmalar hız kazanmıştır. Çünkü kitle iletişim araçları rahatlıkla uzaktan eğitim sistemi içerisinde etkili bir şekilde kullanılmaktadır.

Uzaktan eğitimin diğer yararları arasında örgün eğitimden yararlanma olanağı bulamayan bireylere öğrenim görme imkanı vermesi, farklı öğretim ortamları ve materyallerinin kullanımına olanak vermesi de sayılabilir (Atıcı, 2006).

Uzaktan eğitiminin avantajları incelendiğinde, internet ortamında uzaktan eğitimin geleneksel uzaktan eğitime göre sayılabilecek yararları şunlardır (Gültekin, Gezen, Tüney, Can ve Gündoğar, 2005);

- Eğitim merkezinden tüm dünyaya bilgi gönderilir,
- Postalama masrafı ortadan kalkar. Bilgi dağıtımı baskı ve taşıma masrafları sıfırlanmış olarak İnternet üzerinden yapılır,
- Bir servisten tüm bilgi düzeltilip güncelleştirilir,
- Öğreten ve öğrenenler arasında metin, grafik ve iletişim gibi çeşitli yöntemlerle etkileşim sağlanır,

Uzaktan eğitimin dezavantajları;

- Öğrenme ortamlarında önemli görülen yüz yüze etkileşim ortam ve olanaklarının ortadan kalkması,
- Öğrenme sürecinde karşılaşılan öğrenme güçlüklerinin anında çözülememesi ve bu durumun ardından gelişebilecek sıkıntılar,
- Anında yardım görememe ve sorunun giderilmemesinden kaynaklanan davranışların gelişimi,

- Kendi kendine çalışma alışkanlığı olmayan ve bu yeteneğini geliştirmemiş bireyler için planlama zorluğu,
- Çalışan bireylerin kendine ayıracakları vakitte ders çalışma zorunluluğu,
- Laboratuar, atölye gibi uygulama ağırlıklı konuların işlenmesindeki sınırlılıklar,
- Öğrenci sayısındaki fazlalık nedeni ile iletişimdeki sınırlılıklar ,olarak sayılabilir.

Türkiye' deki uzaktan eğitim uygulamaları 1927-1960 yılları arasında bu alanda tartışma ve öneriler oluşturma evresini oluşturmaktadır. Bu yıllarda okuma yazmanın haberleşme yolu ile yaygınlaştırılması amaçlanmıştır. 1933-34 yıllarında mektupla öğretim kurslarının düzenlenmesi düşüncesi; 1950 yılında Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü çalışmaları; 1960 yılında orta dereceli meslek okulu mezunlarına üniversite olanağı sağlamak amacıyla mektupla öğretim yönteminin bu yıllarda dikkat çeken uygulamalarıdır. Dünyadaki uzaktan yükseköğretim çalışmaları, İngiltere'nin "açık üniversite"yi kurmasıyla başlamıştır. Açık üniversite, yükseköğrenim imkanı bulamamış yetişkinlere, maddi durumları örgün üniversitede okumaya elverişli olmayan gençlere yükseköğrenim olanağı sunmuştur. 1948 yılında, Japonya'da eğitim yasası çerçevesinde askerlere ve yarı zamanlı okullara devam edemeyenlere öğrenim olanağı sunmak üzere geliştirilen uzaktan öğretim modeli orta, lise ve yükseköğretim kademelerini kapsayacak şekilde düzenlenmiştir. ABD, Kanada, Avusturalya ve birçok ülkede uzaktan öğretim yaygın şekilde uygulanmaktadır (Arar, 1999).

İnternet teknolojilerinin uzaktan eğitimde kullanılmasının pedagoji açısından sonuçlarından biri de "kendi kendine öğrenme" alışkanlığının kazanılmasıdır. Öğrenim ortamında internet teknolojilerinin kullanımı ile güncel bilgiye kısa zamanda ulaşmasını öğrenen bireyler kendi kendilerine öğrenme yeteneklerini de geliştirmekte ve bu yolla yeni beceriler kazanmaktadırlar (Erturgut, 2008).

2.1.3. E- Öğrenme

Teknoloji, her zaman eğitim ve öğretimin bir parçası olmuştur (Rosenberg, 2001). Geride bıraktığımız 1990' lı ve 2000' li yıllar süresince bilgisayar ve internet kullanımı önemli bir aşama kaydetmiştir. Teknoloji, yaşantı, çalışma ve düşünme biçimlerimizi değiştirmiştir. İnternet teknolojileri dünyadaki birçok dengenin yönünü değiştirmiştir ve bu nedenle e-öğrenme için teknoloji kullanımı gereksiniminde gözle görülür bir artış yaşanmaktadır. İnternet tabanlı öğrenme teknolojilerinin düzenli gelişim ve yerleşimi, uzmanları, araştırmacıları ve uygulamacıları e-öğrenme olarak bilinen yeni fenomeni en iyi şekilde tanımlamaya ve sorgulamaya yönlendirmektedir (Urdan ve Weggen, 2000).

E- öğrenim ortamlarının, kişilere bir çok bilgi kaynağına ulaşmalarına ve çok yönlü etkileşime olanak sağlamalarından dolayı günümüzde önemi sürekli artmaktadır (Medet, 2006).

Çoğunlukla uzaktan eğitim kapsamında yer alan ve birçok eğitim teknolojisi ya da ortamından yararlanan e-öğrenim uygulamaları dünyada hızlı bir şekilde yaygınlaşmaktadır. E-öğrenim; İnternet/İntranet (yerel ağ) ya da bir bilgisayar ağı üzerinden, zaman ve mekan açısından bağımsız olarak, bireyin kendi kendine, kendi öğrenme hızında öğrenmesi ile gerçekleşen, diğer öğrenenler ve eğitimcilerle görsel ve işitsel tepkiler yardımıyla iletişim kurulabilen, sosyo-ekonomik yetersizlikleri ortadan kaldıran, bireylere yaşam boyu eğitimin üstünlüğünden yararlanma olanağı sağlayan bir öğrenmedir. E-öğrenme kendi içinde 2 sınıfa ayrılır. Bunlar (Uzunboylu, Çavuş, Özçınar, Etçi, Hürsen, Erçağ, Özdamlı, Ekizoğlu, Sakallı ve Tuncay, 2008):

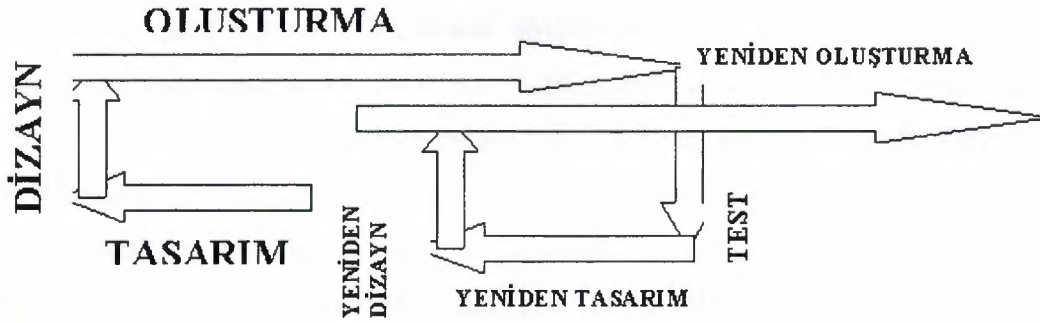
- **Eş zamanlı (Senkron):** Aynı zaman diliminde bir grup öğrenci ve ders öğretmeninin bilgisayar ortamında, sanal bir sınıfta buluşmalarıdır.
- **Zaman uyumsuz (Asenkron):** Kişilerin bilgisayar başında, zamandan bağımsız kendi kendilerine eğitim almalarıdır.

Günümüzün temel eğitim ve iletişim araçlarından biri olan e-öğrenme ortamları, eğitimin her alanında kullanıcılara ve öğrenenlere pek çok yeni olanaklar sunmaktadır. Sözü edilen bu olanaklar şöyle sıralanabilir (Aruk, 2008):

- Sayılarının her geçen gün arttığı düşünülen bilgisayar kullanıcıları arasında e-öğrenme tabanlı iletişimin yaygınlaşması, her yeni akımda olduğu gibi bilgisayar ortamı etkileşim ve eğitimde de kendi dil, kural ve davranışlarını içeren bir dizi kültürel değişiklikleri de beraberinde getirmektedir.
- Bugün pek çok ülkede e-öğrenme sayesinde aralarında bir haberleşme, dayanışma ve kaynak alışverişi ağı oluşturan sanal öğrenenler, önceden programlanmış kaynaklara bağlı kalmaksızın araştırma ve iletişimlerini sürdürebilme olanaklarına da kavuşmaktadır.
- E-öğrenme en önemli özelliği, bilgiyi tek bir kaynaktan öğrenme yerine; çoklu ortamlardan bilgiye ulaşma ve ulaşılan bu bilgiyi değerlendirme, zaman ve mekân sınırı tanımadan diğerleri ile paylaşma, tartışma ve gerekli durumlarda bu bilgiyi gerçek yaşamda kullanabilme olanağı sağlamaktadır.

2.1.4. Web Tabanlı Eğitim

Web tabanlı eğitim İnternet'in gelişmeye ve yaygınlaşmaya başlamasıyla birlikte uzaktan eğitime açılmış yeni bir kapıdır. Uzaktan eğitim web tabanlı eğitim ile yeni bir boyut kazanmıştır. Web tabanlı eğitim hızla ilerleyen teknolojinin yakalanması ve takip edilmesi adına en büyük imkandır. Çünkü her gün yeni birçok yeni teknolojinin ortaya çıktığı dünyamızda bu yenilikleri takip etmenin tek yolu web tabanlı eğitimidir. Web tabanlı eğitim insanların öğrenme şekillerini değil, öğretmenlerin öğretme yöntemlerini değiştirmiştir. Web tabanlı eğitim internet'in ve bilgisayarın kolay elde edilir olmasıyla her evi bir okul, bir fakülte, bir kurs haline getirmiştir (Kaptan, 2005). Web tabanlı eğitimde internet'in ve bilgisayar teknolojisinin tüm nimetlerinden faydalanılarak pedagojik açıdan çok yüksek kalitede dersler hazırlanabilir. Dersin anlatımında İnternet ve bilgisayarlar tarafından desteklenen yazı, ses, görüntü, animasyon, simülasyon kullanılabilir. Başka bir deyimle dersin öğrenciler tarafından anlaşılabilmesi için gerekli bütün şartlar sağlanabilir. Bu da web tabanlı eğitimin eğitim kabiliyetini göstermektedir. Web tabanlı eğitim modeli için tasarım spiral bir yapıya benzer. Tasarım, dizayn, oluşturma ve test adımları eğitim devam ettiği sürece devamlı yenilenir (Şekil 3).

Şekil 3. Web Tabanlı Eğitim Tasarım Süreci

(Kaptan, 2005).

Web tabanlı eğitim, internetin teknolojik özelliklerinden yararlanılarak oluşturulan ve bilgisayar teknolojisiyle desteklenen bir öğretim programı olarak tanımlanabilir (Cüez, 2006). Web tabanlı eğitim, internet aracılığıyla yürütülmektedir. Bazı internet bağlantı ücretlerinin çok yüksek olması, her yerden internete erişimin olmaması, kullanıcıların internette ağır ve sorunlu bir şekilde bağlantı kurması gibi sorunlar, programın başarısını doğrudan etkilemektedir (Horzum ve Çakır, 2008). Bundan dolayı bu sorunların bazılarını en aza indirmek amacıyla hazırlanan web tabanlı sistemin içeriğini, olması düşünülen ders notları, ses ve görüntü dosyalarının uygun büyüklükte ve miktarda olmasına dikkat edilmelidir. Web-tabanlı eğitim sistemini örgün eğitim sisteminden ayıran en büyük fark, öğrenme süreci içerisinde öğrencinin etkin bir şekilde derse katılmasıdır. Öğretim, içeriği hazırlayan öğretmenlerin planladıkları biçimde olmakta, fakat kişinin öğrenme hızında ve yönetiminde devam etmektedir. Geleneksel sistemler ele alındığında dinamik bir yapıya sahip web tabanlı eğitim, öğrencilerin kendilerinin istediği zamanlarda, istenilen tekrar ve sürede, mekandan bağımsız olarak dersleri takip etmelerini sağlamaktadır. Ses, video, grafik, iki boyutlu veya üç boyutlu hazırlanmış animasyonlar, anında dönüt alınacak şekilde hazırlanmış yapılarla zenginleştirilmiş materyaller içeren bir web tabanlı eğitim öğrenciye daha kalıcı ve zevkli çalışma ortamı sağlamaktadır (Yalçınkaya, 2006).

2.1.5. Üstbiliş Kuramı

Üstbiliş en kısa tanımıyla, kişinin kendi düşünme süreçlerinin farkında olması ve bu süreçleri kontrol edebilmesi anlamına gelir (Özsoy, 2008). Eğitimde bilinçli bireyler yetiştirme çabaları üstbiliş kavramının ortaya çıkışı ve bu konuda yapılan çalışmalarla birlikte daha anlamlı bir yolda hızla ilerlemeye başlamıştır. Üstbiliş, en geniş anlamıyla, insanın algılama, hatırlama ve düşünmesinde yer alan zihinsel faaliyetlerin farkında olması ve bunları kontrol etmesi olarak tanımlanmaktadır (Huitt, 1997; Hucker ve Dunlosky, 2003).

Üstbiliş kavramı Flavell (1979) tarafından, girdileri bilinçli şekilde yapılandırma ve belleğe alma, bellekte bulunan bilgileri tarama ve içinden gerekli olanı bulup çıkarma işlemi, bellekte bulunan bilgileri izleme işlemleri ve depolanmış bu bilgilerin farkında olma olarak açıklanmıştır. Flavell (1979) üstbiliş ve biliş kontrolünü dörtlü sınıflama yaparak modellemiştir. Bunlar; Üstbilişsel bilgi, üstbilişsel deneyim, hedefler/görevler ve işlemler/stratejileridir. Literatür incelendiğinde bu konuda farklı modellemelere ve sınıflamalara da rastlanmaktadır. Modern çalışmalarda üstbilişin iki ana başlıkta ele alındığı gözlenmektedir: Üstbilişsel bilgi ve üstbilişsel kontrol/düzenleme (Özsoy, 2007).

Düşünen bir insan davranışlarından sorumludur. Ne zaman üst biliş stratejilerini kullanması gerektiğini tespit edebilir. Problem durumunu tanımlayıp alternatif çözüm stratejileri önerebilir. Düşüncesini zihninde şekillendirir, kontrol eder ve düşüncesi hakkında karar verir (Dirkes, 1985).

2.1.6. Yaşamboyu Öğrenme

Hızla gelişen bilgi ve iletişim teknolojileri, içinde bulunduğumuz çağın bilgi çağı olarak adlandırılmasına, bireysel ve toplumsal hayatın özünde önemli değişikliklerin yaşanmasına neden olmuştur. Bu çağda üretilen bilgiler kısa bir süre sonra geçerliliğini ve güncelliğini yitirmektedir. Bu nedenle eğitim kurumları tarafından verilen eğitim, kısa bir süre sonra bireysel yaşamın gereksinimlerini karşılamada yetersiz kalmaktadır. Dolayısıyla çağın

gereksinimlerini karşılama konusunda yaşam boyu öğrenme becerisi, geçmişte olduğundan daha önemli bir eğitim-öğretim aracı olmuştur (Odabaş, Polat ve Odabaş 2008).

Bilginin en büyük sermaye ve bilgili olmanın da en büyük güç olarak kabul edildiği bilgi çağının temel özelliği, sürekli ve hızla artan değişimdir. Değişime bağlı olarak bilgi de çok hızlı bir şekilde artmakta, mevcut bilgi ise aynı hızla güncelliğini kaybetmektedir. Bu gelişmeler aynı zamanda insanlık için toplumsal ve bireysel refaha ulaşabilme adına yeni fırsatlar sunmaktadır (DPT, 2008). Ancak, fırsatları değerlendirebilmek yeni bilgi ve becerilere sahip olmayı da gerektirmektedir. Bu durum, yaşam boyunca öğrenme için bir baskı oluşturmaktadır (Akkoyunlu, 2008).

Yaşam boyu öğrenmenin tanımlanmasında bilgi ve iletişim teknolojilerine yapılan vurguyla dikkat çeken Sosyal Dönüşüm Mevcut Durum Tespiti Nihai Raporu'nda yaşam boyu öğrenme; bilginin ve kabiliyetlerin mevcudiyetini sağlamak, değişime adaptasyonunu desteklemek ve yeni öğrenme yolları elde etmek amacıyla yaygın eğitimin bilgi ve iletişim teknolojileri destekli gerçekleştirilmesinin sağlanması şeklinde tanımlanmaktadır (DPT, 2006).

Hayat boyu öğrenme olarak da adlandırılan yaşam boyu öğrenme Meslek eğitim ve öğretim sisteminin güçlendirilmesi projesi (MEGEP) kapsamında geliştirilen Hayat Boyu Öğrenme Politika Belgesi'nde; kişisel, toplumsal, sosyal ve/veya istihdama yönelik bir perspektif ile bilgilerin, becerilerin ve yetkinliklerin geliştirilmesi amacıyla hayat boyunca gerçekleştirilen tüm öğrenme faaliyetleri olarak tanımlanmaktadır (MEGEP, 2006).

Yaşam boyu öğrenme, son zamanlarda daha çok önem kazanmakla birlikte, insanların yaşamları süresince öğrenmeye devam ettikleri görüşü yeni değildir. Yaşam boyu öğrenme günümüzde dünya çapında ilgi gören bir kavramdır. Bu ilginin en önemli nedeni, iş yaşamında kişiler arası ilişkilerde, bilim ve teknolojiye yaşanan hızlı değişikliklerdir. Değişiklikler o kadar hızlı olmaktadır ki, bireylerin okullarda kazandıkları bilgileri sürekli yenilemeleri gerekmektedir. Öğrenmenin belli bir süreyle sınırlandırılmadan yaşam boyunca devam etmesi, yaşama uyum sağlamak ve nitelikli bir birey olmayı sürdürmek açısından önemlidir (Koç, 2005).

Yaşamboyu öğrenme ve teknoloji ilişkisi, kablolu yayınlar uydu iletişimi görsel ve işitsel CD ler telekonferanslar ve bilgisayar destekli öğretim gibi teknolojiler daha fazla sayıda bireyin eğitimden yararlanmasına yardımcı olmakta eğitim seçeneklerini artırmaktadır. Bu teknolojiler örgün eğitimde de kullanılmakla birlikte yaşam boyu öğrenme de özel bir anlam taşımaktadır. Bu öğretim araçları öğrenenlerin belli bir kuruma ve zamana bağlılığını azaltmakta bireyler evlerinden ya da işyerlerinden ayrılmadan yeni bilgiler öğrenmeye devam etmektedir. Özellikle bilgisayar destekli eğitim, bireylerin kendi hızında ilerlemesine ve kendi hatalarını kendisinin düzeltmesine olanak tanımaktadır (Neil, 2003).

2.2. Kütüphane Veri Tabanları

Bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmeler bilgi kaynakları ile birlikte bilgi merkezlerinin hizmetlerinin de çok yönlü olarak değiştirmiş ve geliştirmiştir. Bu gelişim süreci içerisinde yerini almaya çalışan elektronik kütüphanelerden istenilen düzeyde yarar sağlayabilmek için kullanılan elektronik bilgi içeren veri tabanlarının iyi tanıtılması ve kullanımının izlenmesi gerekmektedir (Arslantekin, Bayram, Atılgan ve Atakan, 2006).

En geniş anlamıyla; birbiriyle ilişkili verilerin tekrara yer vermeden, çok amaçlı kullanımına olanak sağlayacak şekilde depolanması olarak tanımlanabilir. Enformasyon alanında en çok bibliyografik veritabanları kullanılmaktadır. Bunun dışında sayısal, tammetin, adres, sözlük, kaynak veritabanları da bulunmaktadır. Veri tabanının oluşum süreçlerine bakıldığında en önemli basamaklardan birinin indeksleme ya da diğer bir deyişle dizinleme olduğu görülür (Soyuyüce, Hünkar ve Tabanlıoğlu, 2004).

Ticari amaçlı veri tabanlarının gelişimine katkı sağlayan ve daha çok bilgi merkezinin daha az ücret ile ya da ücretsiz olarak bilgi erişimi yapmasını sağlayan kurumlardır. Türkiye’de bu alanda hizmet veren iki kurum şöyledir (www.ulkabim.gov.tr):

ULAKBİM (Ulusal Akademik Ağ ve Bilgi Merkezi) - **EKUAL** (Elektronik kaynaklar Ulusal Akademik Lisansı): ULAKBİM’in Ulusal bir merkez olması

ve hizmet politikası, temel amaç ve hedefleri, Ulusal Akademik Ağ (ULAKNET) alt yapısı, elektronik kaynaklara abonelikte TÜBİTAK EKUAL Projesi ile yeni ve farklı bir alternatif oluşturmuştur. Türkiye araştırma kurumlarının akademik içerikli elektronik bilgi kaynaklarına etkin ve yaygın erişimlerinin sağlanması, ulusal ve uluslararası bilimsel yayın üretiminin etkinleştirilmesi amacıyla dünyanın önde gelen yayınevleri ve veri tabanı üreticileri ile yapılan ulusal lisans anlaşmaları ve çalışmalarını kapsamaktadır.

- **ANKOS (Anadolu Üniversite Kütüphaneleri Konsorsiyumu):** ANKOS 2000 yılında 12 üye kurumun üç veri tabanı aboneliği ile kurulmuştur. Türkiye'nin her bölgesinde kurulmuş olan, üniversitelerin öğretim elemanları ile bazı araştırma kurumlarında çalışan personel, ANKOS sayesinde aralarında fen, matematik, sosyal bilimler, beşeri bilimler, tıp, tarım, işletme, eğitim, enformatik ve bilgisayar, ve mühendislik konularında bibliyografik ve tam metin veri tabanlarına erişmektedirler. ANKOS her yıl tüm üyeleri ve firmaların katılımıyla "yıllık toplantısı"nı gerçekleştirir. Dünyadaki kütüphane konsorsiyumlarının yanında yer alan ANKOS, Uluslararası Kütüphaneler Konsorsiyumu (International Coalition of Library Consortia, ICOLC), Akademik Kaynak ve Bilimsel Yayınlar Koalisyonu (Scholarly Publishing and Academic Resources Coalition, SPARC), Güney Avrupa Kütüphaneler Birliği (Southern European Libraries Link, SELL) ve Ağdaki Elektronik Kaynakların İnternet Üzerindeki Kullanımının Sayımı (Counting Online Usage of Networked Electronic Resources, COUNTER) üyesidir (Oktan, 2005).

Veri tabanı kullanım şartlarından birkaçı şöyle açıklanabilir. Öncelikle temel düzeyde bilgisayar kullanabiliyor olmak gerekmektedir, özel firmalar tarafından üretilen veri tabanlarını kullanılacaksa abone olmak, açık erişimleri kullanılacaksa üye olmak gerekmektedir. Eğer üniversite gibi bir kurum bünyesinde çalışıyor veya öğrenim görüyorsa bazı ticari veri tabanlarını kullanmak için kurum abone olması yeterlidir. Ancak, veri tabanlarına yalnız kurum IP aralıklarından, başka bir deyişle kurumun alanı içinden erişilebilmektedir. Kullanıcılar, tam metin veri tabanlarına yada bibliyografik veri tabanlarına rahatlıkla erişerek güncel kaynaklara ulaşabilir. Açık erişim

veri tabanlarından akademik kaynaklara ulaşabilir ve kullanıcı kendi alanı ile ilgili araştırmalar yapabilir. Günümüzde kullanıcıların bu veri tabanlarından yararlanmada dil, tarama stratejisini oluşturamama, yararlanacağı veri tabanından haberdar olmama ve veri tabanlarını kullanmada aldığı yardım gibi konularda sorunlarsa karşılaştığı bir gerçektir. Özellikle akademik kütüphane kullanıcılarının dil sorununu aşmış olmaları gerektiği düşünülebilir. Araştırmacıların konuları ile ilgili hangi veri tabanlarının bulunduğu haberdar edilmesi ise, kütüphanecilere düşen bir görevdir. Yazılı, elektronik ve kişisel ya da grup toplantılarında bu aboneliklerden ve içeriklerinden kullanıcılara bilgi sunulabilir. Tarama stratejisi oluşturma ve tarama sırasında yardım alma konuları ise başlı başına bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Her ne kadar internetin yaygınlaşması ve internetin üzerindeki bilgilere ulaşmadaki arama motorlarının kullanımları, veritabanlarının kullanımları ile benzeşerek bu konuda kullanıcıların kendi kendilerini yetiştirmesinde yardımcı olsa da, veritabanlarının arama yüzlerini ve tarama sonucu elde edilen veriler üzerinde yapabilecekleri ile birebir aynı değildir. Bu nedenle özellikle üniversitelerde kullanıma açılmış olan veritabanlarının, oryantasyon veya seminer şeklinde kullanıcıya eğitimi verilmelidir.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde toplam 6 üniversite ile 1 öğretmen akademisi ve buna bağlı olarak da 6 üniversite kütüphanesi ve 1 de akademi kütüphanesi bulunmaktadır. Bu kütüphaneler şunlardır:

- Atatürk Öğretmen Akademisi Kütüphanesi
- Doğu Akdeniz Üniversitesi Kütüphanesi
- Girne Amerikan Üniversitesi Kütüphanesi
- Lefke Avrupa Üniversitesi Kütüphanesi
- ODTÜ Kuzey Kıbrıs Kampusu Kütüphanesi
- Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi Kütüphanesi
- Yakın Doğu Üniversitesi Büyük Kütüphanesi

(Oktan, 2005).

2.3. Öğrenim Yönetim Sistemleri

Bir öğrenme yönetim sistemi; yönetim, iletişim, etkileşim, işbirliği, ders sunumu ve yönetimi, içerik geliştirme süreçlerini kapsamaktadır. Bu tür ürünlerin, kullanıcılara maksimum fayda sağlaması amacıyla, birlikte çalışabilirlik, yeniden kullanılabilirlik, yönetilebilirlik, ulaşılabilirlik, devamlılık, ölçeklenebilirlik gibi bir takım özelliklere sahip olmaları gerekmektedir (Wheeler, 2008).

Ayrıca öğrenme yönetim sistemi öğrenenleri, dersleri, program ve sınavları takip etmek için tasarlanmış ilişkisel bir veri tabanı içermektedir. Öğrenim yönetim sistemleri web tabanlıdır ve yöneticilerin öğrenenleri sisteme dahil olduğu tarihten programı bitirdiği tarihe kadar olan bütün kayıtlarını web' den görebilmelerine olanak sağlar (Ozan, 2009).

Öğrenim yönetim sistemleri aşağıdaki özellikleri içermelidir (Martin, Quigley, ve Rogers, 2005).

- Kursları çevrimiçi kurallara uygun yayınlayabilmeli,
- Öğrenciler kapsayan tüm işlemleri kendi içinde elektronik olarak yapılabilmesini desteklemeli,
- Çevrimiçi test, sınav ve öğrenci kayıtları (yoklama) yapabilmeli,
- Öğrenciler ve aileleri sisteme sadece kendilerine ait bir şifre ile girebilmeli ve not kontrolü olanağı sağlanabilmeli,
- Öğrencilerin katılımını arttıracak çevrimiçi tartışma forumları bulunmalı,
- Açılan bir kursta olması gereken müfredat, rapor, testler ve sınavlara ulaşım yetkisi bulunmalı,
- Dersler ve çalışma alanları web-tabanlı eğitim ortamı özelliklerini dikkate alınarak geliştirilmiş olmalı,
- Kursu veren eğitimci ve öğrenciler arasında sorunsuz bir e-posta iletişimi sağlanabilmeli,
- Eğitimci tüm derslerini ve değerlendirmelerini sistem üzerinden yapabilmeli ve kontrol edebilmelidir.

“ÖYS” (Learning Management System, LMS) öğrenim yönetim sistemleri öğrenme aktivitelerinin yönetimini sağlayan yazılımlardır. Öğrenme materyali sunma, sunulan öğrenme materyalini paylaşma ve tartışma, kurs

kataloglarını yönetme, ödevler alma, sınavlara girme, bu ödev ve sınavlara ilişkin geribildirim sağlama, öğrenme materyallerini düzenleme, öğrenci, öğretmen ve sistem kayıtlarını tutma, raporlar alma gibi işlevleri sağlarlar (Paulsen, 2008).

Öğretim yönetim sistemlerini başta eğitim-öğretim kurumları olmak üzere özel amaçlı olarak insan kaynaklarının gelişimi için işletmeler ve genel amaçları için değişik birçok kurum kullanmaktadır. Şu an için piyasada ellinin üzerinde açık kaynak kodlu öğrenme yönetim sistemi olmakla birlikte birçok ticari yazılım da mevcuttur. Açık kaynak kod, ürünün kaynağına rahatça erişebilme imkanı sunan bir uygulama geliştirme yöntemidir (Stallman, 2007).

Açık kaynak kod bildirgesinde de belirtildiği gibi; "Açık kaynak kodlu yazılımlar tasarruf ve güvenliğin ötesinde de bir ülke ekonomisi için önemlidir. Açık kaynak ortamları, teknoloji üretebilecek gençleri yetiştirmenin etkin yollarından biridir. İthal hazır çözümler yerine, ülke insanına güvenmek, ona yatırım anlamına gelir. Açık kaynak, kendi okullarında gereksinimlerine göre uyarlanmış, güvenli, sağlam ve ucuz çözümler olarak açıklanır. Açık kaynak yazılımlar, mütevazı donanımları etkin kullanabilmektir. Tüm üretim ve servis sektörlerinde bilişim maliyeti gittikçe artmaktadır. Açık kaynak yazılımlar, en başta lisanslar nedeniyle bu maliyetleri düşürerek, yerli sanayici ve bilişimciye destek, ülkenin rekabet yeteneği artırmak demektir" (Açık Kaynak Kod Platformu, 2008).

Tablo 1. Açık Kaynak Kodlu Öğrenme Yönetim Sistemlerinden Bazıları

Atutor	Docebo	eStudy
Bodington	Drupal	Moodle
Claroline	DorLRN	OLAT
Dokeos	eFront	Sakai

(Özarslan, 2008).

Dünyada ellinin üzerinde açık kaynak kodlu öğrenim yönetim sistemi bulunmakta ve sayısı artmaktadır (Epic White Paper, 2007).

2.3.1. Moodle

Moodle sahip olduğu birçok eğitime özelleşmiş ve pedagojik ilkeleri de dikkate alan eğitimcilerin ihtiyaçlarını fazlasıyla yerine getirebilecek özelliklere sahip bir çevrimiçi ders yönetim sistemidir. 75'e yakın dil seçeneği ile 193'ün üzerinde ülkede tercih edilmektedir. Martin Dougiamas tarafından Perth Batı Avusturalya'daki şirketinden yönetilen ve desteklenen Moodle projesi 2005 yılından beri çekirdek bir takım ve "Moodle Partners" organizasyon yapısı altında gönüllü kullanıcılar ile geliştirilmeye devam edilmektedir. PHP desteği olan sunucu ortamlarında çalışabilmekte ve veri tabanı olarak MySql veya PostgreSQL kullanılmaktadır. Platform bağımsız olarak çalışan uygulama kolay yönetilebilir ve görsel tema zenginliği ile rahat özelleştirilebilir esnek bir yapıya sahiptir. En önemli özelliği ve tercih sebebi herkes tarafından çok kolay şekilde kullanılmasıdır (Özarslan, 2008).

Moodle PHP tabanlı açık kaynak kodlu çevrimiçi eğitim sistemidir. Dersler modüller halinde kurulmaktadır. Linux, Unix, Windows ve Mac OS X işletim sistemlerine destek vermektedir. Deneme sürümü ve yardım sistemine internet anında ulaşılabilir. GPL (General Public License) açık kod lisansı ile birlikte kullanılmakta ve portal mantığıyla yönetilmektedir. SSL, TSL desteği vermekte ve plugin'ler modül şeklinde yüklendiği için portal yönetimi yapmış kişiler için oldukça kolay bir yazılımdır. Moodle ÖYS ile webtabanlı eğitim verilebileceği gibi aynı zamanda örgün öğretimde yardımcı bir araç olarak harmanlanmış eğitimde verilebilmektedir (Inner, 2009).

Moodle ÖYS'nin temel özellikleri (Aydın ve Biroğul, 2008) :

- Öğrenme iletişim araçları olarak tartışma formu, dosya alış verişi, eposta, takvim ve not tahtası ve gerçek zamanlı sohbet imkânına sahiptir.
- Verimlilik araçları olarak dersin takvim üzerinde ilerleme durumu görüntülenebilir. Programda öğrencilere yardım ve yönlendirme desteği, görüşme ve tartışma yapabilirler.
- Öğrenci kullanım araçları olarak öğrencinin kendini değerlendirmesi için öğrenci kişisel sayfaları bulunmaktadır.
- Yazılımın destek araçları olarak kimlik denetimi, kurs yetkileri düzenleme, sunucu hizmetleri ve kayıt entegrasyonu bulunmaktadır. Sistem, kimlik

denetimi için temel kullanıcı ismi ve şifresini kullanır. Yöneticiler için farklı grup rollerinden erişim olanakları vardır. Bunlar; yöneticiler, eğitmenler, öğrenciler ve konuklardır.

- Eğitmenler, öğrencilerin kursta kullanılmak üzere sınırlandırılmış metin dosyalarını kaydedebilir veya öğrenciler kendi kayıtlarını yapabilir.
- Eğitmenler özel tarihlere tartışmalar veya kurs etkinlikleri koyabilirler. Sistem eş zamanlı olarak kurs tarihlerini kurumsal takvime göre ayarlar.
- Eğitmenler soruları çoktan seçmeli soru, hesaplama, kısa cevaplı ve karşılaştırmalı soruları otomatik olarak oluşturabilirler. Soruların her bir cevabı ayrıntılı geri bildirim ve izlenimi içerir.
- Eğitmenler kurs içeriğine erişen her öğrencinin IP adresi, tartışma formları, kurs değerlendirmeleri ve ödevleri raporlandırabilir ve bunu ne sıklıkta olacağı ayarlanabilir.
- Yazılımda üç çeşit kurs kalıbı bulunmaktadır. Bunlar haftalık düzenlenen etkinlikler, konularla düzenlenen etkinlikler ve sosyal içerikli tartışmaların yapıldığı kurs tipidir.

Aşağıdaki göreceğiniz grafikler Moodle'un kendi anasayfasından alınmıştır. Bu grafiklerin yorumları altında yapılmıştır.

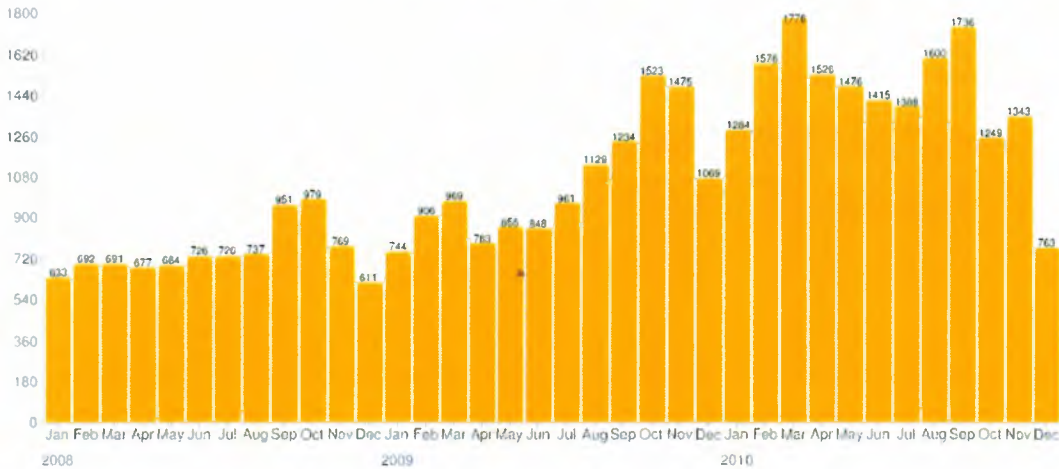
Şekil 4. Kullanıcı sayısı bakımından ilk 10' a giren siteler
(www.moodle.org)

Grafiğe göre, en çok toplam kayıt 2010 yılının temmuz ayında, en çok yeni kayıt ise yine 2010' da şubat ayında görülmektedir. Buna karşın kullanıcı sayısının en az olduğu zamanın 2004 yıllarında olduğu görülmektedir. Buna, 2004 yılında internet üzerinden eğitimin yaygınlaşmamasını sebep olarak gösterebiliriz.

Site sayılarının yıllara göre doğru orantılı bir şekilde artış yaptığı söylenebilir (www.moodle.org).

Kayıtlı siteler	:49.265
Ülkeler	:211
Dersler	:4.159.108
Kullanıcılar	:39.477.924
Öğretmenler	:1.158.987
Kaydolma	:18.345.524
Forum	:67.141.279
Kaynaklar	:36.044.662
Quiz Soruları	:63.165.330

Aylık Yeni Kayıtlar

Şekil 5. Kullanıcıların Aylık Kayıt Dağılımları

(www.moodle.org)

Yukarıdaki grafiğe göre, en çok aylık yeni kaydın 2010 yılında mart ayında yapıldığı, buna karşın en az kaydın 2009 yılında aralık ayında olduğu görülmektedir.

**Tablo 2. Kullanıcı Sayısına Göre İlk 10' a Giren Siteler
(www.moodle.org)**

Site	Kullanıcılar	Dersler
Moodle.org	1,029,897	65
OU online	714,310	6,093
Hocmai.vn - Ngôi tr ờng chung của học trò Việt	573,752	132
AulaXXI	225,546	104,248
Christian Courses	215,675	196
MyLinE - Online Resources for Learning in English	204,166	46
Campus Virtual de la UB	167,401	14,462
Moodle Courses	137,449	6,672
與你相伴, E 路學習	132,737	218
EAD - Rede de Formação Profissional Orientada pelo	131,649	22
Mercado - SECTES - Governo de Minas Gerais.		

Tablo 2 incelendiğinde öğrenim yönetim sistemleri arasında Moodle' ın kullanıcı sayısı bakımından ilk sırada yer aldığı görülmektedir.

Tablo 3. Ders Sayısına Göre İlk 10' a Giren Siteler

(www.moodle.org)

Site	Kullanıcılar	Dersler
<u>AulaXXI</u>	225,546	104,248
<u>VDU Moodle</u>	3,566	59,920
Minha UFMG	62,887	56,385
<u>Concordia Course Web Sites</u>	120,423	27,763
<u>kisi.neuquen.gov.ar</u>	50,965	27,275
<u>Universidade Presbiteriana Mackenzie</u>	65,583	26,474
<u>Ming Chuan University portal(銘傳大學入口網站)</u>	66,443	25,119
<u>ATENEA - Campus Virtual de la UPC</u>	70,474	21,948
<u>TSTC Moodle</u>	60,603	21,926
<u>東海大學 數位教學平台</u>	35,106	21,713

Tablo 3 incelendiğinde Moodle öğretim yönetim sisteminin ders sayısına göre, ikinci sırada yer aldığı görülmektedir.

Şekil 6. Moodle kullanım yoğunluğuna göre bölgeler

(www.moodle.org)

Şekil 6' da dünya üzerinde Moodle kullanan ülkeler koyu renkle gösterilmiştir. Moodle ÖYS'de dersler modüller halinde kurulmaktadır. Bu sistem Linux, Unix, Windows ve Mac işletim sistemlerini desteklemektedir. Secure Sockets Layer (SSL) ve TSL desteği vermekte olan sistem portal mantığıyla yönetilmektedir (www.moodle.org).

Tablo 4. 211 ülke arasında ilk 10' a giren ülkelerin tescilli moodle site sayıları

Ülkeler	Kayıtlar
Amerika Birleşik Devletleri	9,324
İspanya	4,321
Brezilya	3,375
Birleşik Krallık	3,160
Almanya	2,381
Meksika	1,855
Portekiz	1,797
Avustralya	1,332
İtalya	1,237
Kolombiya	1,161

(<http://moodle.org/stats/>)

Tablo 4' de Moodle kullanan 211 ülke arasından ilk 10' a giren ülkeler verilmiştir. Türkiye ve KKTC' Moodle kullananların sayıları bakımından ilk 10' a girememiştir.

Moodle Genel Özellikleri (Çevik, 2008);

- Moodle tamamıyla ücretsizdir.
- Sistem hem Windows hem de Linux sistemleri altında çalışmaktadır.
- Ölçeklenebilirlik: Sistem, 50,000 öğrencili ve binlerce kurslu örneklerle sahiptir.
- Tek başına ticari paketlerle (WebCT ve BlackBoard) yarışmakta olup eğitim sektöründe büyük bir paya sahiptir.
- Çok büyük bir tematik topluluğa, bir başka deyişle geliştirici ve son kullanıcı eğitmenlerden oluşan (yalnızca kendi sitesinde 100,000 kayıtlı üye) kitleye sahiptir.
- 150 ülkede 70 dilde desteği mevcuttur. İstedığınız dilleri seçebilirsiniz. İsterseniz tüm dilleri aynı anda, isterseniz tek dili seçebilirsiniz.
- Geniş geliştirici kitlesi vardır.

- Geniş geliştirici kitlesi nedeniyle ürün yaşam çevrimi çok hızlıdır. Bir başka deyişle çok kısa sürede yeni sürümler geliştirilmektedir.
- Çoğu son kullanıcı hiçbir programlama ve veri tabanı deneyimine sahip olmadan kullanmaktadır. Sorun olduğunda sorunun giderilmesi ticari sistemlerden daha hızlı olmaktadır.
- Açık kaynak kodlu sistem olduğundan güvenlik açıklarının kapatılması ticari sistemlere göre çok daha hızlıdır.
- Ücretsiz olduğundan test edici kitlesi çok geniştir.

Moodle sürekli geliştirilmektedir ve çok miktarda yeni özellik (blok veya modül) geliştirilmektedir ve ücretsiz olarak dağıtılmaktadır (Çevik, 2008).

Dünyada Moodle Kullanan Üniversitelerin Bazıları

- Açık Üniversite (The Open University)
- California State Üniversitesi
- Glasgow Üniversitesi
- Texas Üniversitesi
- Louisiana Üniversitesi
- Chriatian Üniversitesi
- Alaska Pasific Üniversitesi

Türkiye' de Moodle Kullanan Üniversitelerin Bazıları

- Anadolu Üniversitesi
- Atılım Üniversitesi
- Bahçeşehir Üniversitesi
- Başkent Üniversitesi
- Ankara Üniversitesi
- Çankaya Üniversitesi
- Dokuz Eylül Üniversitesi
- Çankırı Karatekin Üniversitesi
- Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
- Fatih Üniversitesi
- Gaziantep Üniversitesi
- İstanbul Teknik Üniversitesi
- Kırıkkale Üniversitesi

- Mersin Üniversitesi
- ODTÜ
- Sakarya Üniversitesi
- Selçuk Üniversitesi
- Uşak Üniversitesi

(www.moodle.org)

KKTC' de Moodle Kullanan Üniversiteler

- Yakın Doğu Üniversitesi
- Doğu Akdeniz Üniversitesi
- Girne Amerikan Üniversitesi
- Orta Doğu Teknik Üniversitesi Kuzey Kıbrıs Kampüsü
- Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi
- Lefke Avrupa Üniversitesi

2.4. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Çalışmanın bu kısmında araştırmayla ilgili daha önce yapılan araştırmalar ele alınmıştır.

2.2.1. Moodle Ders Yönetim Sistemi ile İlgili Araştırmalar

Elmas ve diğerleri (2008) "Moodle Eğitim Yönetim Sistemi ile Örnek Bir Dersin Uzaktan Eğitim Uygulaması" konulu çalışmalarında Moodle öğrenim yönetim sisteminin özellikleri, kurulum aşamaları açıklanmış ve "Proje Yönetimi Dersi" için bir internet sayfasının e-öğrenim uygulamasında kullanılmıştır. Dersin giriş sayfası HTML dili kullanılarak, dersle ilgili kısım ise PHP tabanlı Moodle öğrenim yönetim sistemi kullanılarak normal bir siteye Eöğrenim özelliği kazandırılmıştır. Ders boyutuna standart olarak 16 MB'lık (MegaByte) alan ayıran Moodle, *PHP.INI* dosyasında *memory_limit* kısmında yapılan kod değişikliği ile bu değer 64 MB olarak ayarlanmıştır. Böylece ders 40 boyutu açısından avantaj sağlanmış Moodle ÖYS daha verimli olacak şekilde kullanılmıştır.

Kavak (2009) "Dicle Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulamalarında Eğitim Yönetim Sistemi (Moodle) Kullanımı" başlıklı çalışmasında 2008–2009 öğretim yılında Dicle Üniversitesi, Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi'nde 3 öğretim üyesi ve 557 öğrenci tarafından Moodle sistemini kullanarak hem kampus içinden hemde dışından derslere ilişkin bilgi, belge ve dosyalara erişim durumları incelemiştir. Sonuçta Moodle öğrenim yönetim sisteminin, öğretim elemanlarına zamandan ve mekandan bağımsız not kontrolü, ders düzenleme, derslere ait notları inceleme, çevrimiçi sınav, anket, forum ve duyuru gibi birçok etkileşimli özelliği sunduğunu ve maliyeti yüksek olmayan bir şekilde uzaktan eğitim uygulamalarını desteklediği sonucuna ulaşmıştır.

Aydın ve Biroğul (2008) "E-Öğrenmede Açık Kaynak Kodlu Öğretim Yönetim Sistemleri ve Moodle" isimli araştırmalarında e-öğrenmede kullanılan açık kaynak kodlu öğrenim yönetim sistemleri hakkında bilgi vermişlerdir. ÖYS'lerin bir bölümü için kendi sitelerinde bulunan demo sürümleri kullanarak özelliklerini incelemiş, Moodle ÖYS için ise farklı projelerdeki kullanım ve tecrübelerden yararlanarak aralarında kıyaslama yapmışlardır. Sonuçta moodle öğrenim yönetim sistemi'nin en öne çıkan yazılım olduğu, bir e-öğrenim sitesinin sahip olması gereken ve eğitsel kaliteyi arttıracak birçok özelliği içerdiği sonucuna ulaşmışlardır.

Çevik (2008) "Moodle Öğrenme Yönetim Sistemi Yönetimindeki Karşılaşılabilecek Olası Sorunlar ve Çözüm Önerileri" başlıklı çalışması ile Moodle ÖYS'nin kurulumunda, derslerde ve dönem sonunda kullanılan araçlarla ilgili çıkabilecek sorunları açıklamıştır. Bu sorunlara yönelik çözüm ve ipuçları vererek Moodle'ın uzaktan eğitimde etkili olduğunu, açıklanan sorun ve çözümlerden haberdar olunmasının kullanıcılara yol göstermesi açısından önemli olduğunu vurgulamıştır.

Tekindal ve Ensaroğlu (2010) "Hizmet İçi Eğitim için Bir Öğretim Yönetim Sistemi Geliştirilmesi" başlıklı çalışmalarında Meteoroloji Genel Müdürlüğü'nde Hizmet içi Eğitim ihtiyacının karşılanması için bir uzaktan eğitim portalı geliştirilmiştir. Ders başlangıcından bitimine kadarki sürecin bir sistem üzerinden yürütülmesi için basit ve kullanımı kolay bir sistem yapısı ortaya konulmuştur. Gelistirilen portalın dersler, tartışma forumu, sınavlar, anketler için ortaya koyduğu yapı, açık kaynak kodlu, özgür bir yazılım olan

Moodle 'ın özellikleri dikkate alınarak açıklanmıştır. Portal her aşamasıyla Moodle öğretim yönetim sistemi örnek alınarak geliştirilmiştir. Moodle' ın uzaktan eğitim portalları arasından kullanım açısından en basit ve uygulanabilir olduğunu vurgulamışlardır.

Tekin (2007) "Ders Yönetimi Bilgi Sistemi (DYBS) Destekli Web Tabanlı Öğretimin Kursiyerlerin Akademik Başarılarına ve Web Tabanlı Öğretime Yönelik Tutumlarına Etkisi (K.K.K.İği Mebs Okulu Örneği) " konulu yüksek lisans tez çalışmasında Moodle öğrenim yönetim sistemi (ÖYS) ile desteklenen kursların, kursiyerlerin web tabanlı eğitime karşı tutumları ve bir derste akademik başarıları üzerindeki etkilerini belirlemek amacıyla yapmıştır. Çalışma deneysel desen yöntemi çerçevesinde oluşturularak öntest ve sontest kullanılmıştır. Çalışma grubu, Kara Kuvvetleri Komutanlığı Muhabere Elektronik ve Bilgi Sistemler Okulu'nda 2006-2007 eğitim-öğretim yılında Subay Temel Kursundaki 68 kursiyerden oluşturulmuştur. Çalışma grubunu oluşturan deney ve kontrol gruplarında kursiyerlerin mensubu bulundukları ülke, kuvvet ve mezun oldukları kaynaklara göre eşit dağıtılmıştır. Eşit grublardan yansız atama yöntemiyle deney grubuna Moodle ÖYS'i kullanırılmış, kontrol grubu ise geleneksel yöntemle eğitime devam etmiştir. Sonra 45 sorudan oluşan "Web Tabanlı Eğitim Tutum Ölçeği" ve 8 sorudan oluşan "Moodle Ders Yönetimi Bilgi Sistemine İlişkin Kursiyer Görüşme Formu" kullanılmış, özetle öne çıkan sonuçlar şu şekilde olmuştur:

- Moodle DYBS ile desteklenen kursa katılan kursiyerlerin tamamına yakını (%93,9) diğer derslerin de Web tabanlı olarak yapılmasını onaylamıştır.
- Moodle DYBS'inde sınavlar modülü kursiyerlerin büyük bir çoğunluğu (% 93.9) tarafından kullanımı en çok tercih edilen modül olmuştur.
- Moodle DYBS'ni kullanan kursiyerlerin % 81,8 gibi büyük bir çoğunluğu sohbet modülünü kullanmamıştır.
- Moodle DYBS ile desteklenen kursa katılan kursiyerlerin; kurs öncesi Web Tabanlı öğretime yönelik tutumları ile kurs sonrası Web Tabanlı öğretime yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark oluşmuştur.

Aydın ve Biroğul (2008) "E-Öğrenmede Açık Kaynak Kodlu Öğretim Yönetim Sistemleri ve Moodle" isimli araştırmalarında e-öğrenmede kullanılan açık kaynak kodlu öğrenim yönetim sistemleri hakkında bilgi vermiştir. ÖYS'lerin

bir bölümü için kendi sitelerinde bulunan demo sürümleri kullanarak özelliklerini incelemiş, Moodle ÖYS için ise farklı projelerdeki kullanım ve tecrübelerden yararlanarak aralarında kıyaslama yapmışlardır. Sonuçta Moodle öğrenim yönetim sistemi'nin en öne çıkan yazılım olduğu, bir e-öğrenim sitesinin sahip olması gereken ve eğitsel kaliteyi arttıracak birçok özelliği içerdiği sonucuna ulaşmışlardır.

Kanbul (2009) "Moodle Açık Kaynak Kodlu Öğrenim Yönetim sistemi Kullanan Öğrenci Görüşlerinin Değerlendirilmesi" konulu yüksek lisans tez çalışmasında Moodle açık kaynak kodlu öğrenim yönetim sistemini kullanan öğrencilerin ÖYS hakkındaki görüşlerini belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Çalışmada Moodle açık kaynak kodlu ÖYS kullanan öğrencilerin ÖYS hakkındaki görüşlerini elde edebilmek amacıyla Van Raaij ve Schepers (2008)'de geliştirdiği "*Öğrenim Yönetim Sistemi Açısından Amaç ve Teknoloji Uyumu*" isimli anket kullanılmıştır. Araştırmanın genel sonuçlarına bakıldığında, öğrenciler Moodle kullanımına yönelik olumlu görüş bildirmişlerdir. Moodle öğrenim yönetim sisteminin, öğrencilerde görülmesi istenen yapılandırmacı yaklaşımı oluşturduğu, zaman ve mekandan bağımsız öğrenme ortamları oluşturduğu, arayüz tasarımı sayesinde bireyler tarafından kullanım kolaylığı sağladığı ve uzaktan eğitim uygulamalarında kullanılması gerektiği sonucuna ulaşmıştır.

BÖLÜM III

3.YÖNTEM

Bu bölümde araştırma modeli, çalışma grubu, verilerin toplanması ve uygulama, verilerin çözümü ve yorumlanması, süre ve olanaklara yer verilerek, her bir alt başlıkla ilgili yapılan çalışmalar ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır.

3.1. Araştırma Yöntemi

Bu araştırma da, Yakın Doğu Üniversitesinde okuyan öğrencilerin kütüphane veri tabanı kullanımını ortaya koyabilmek için nicel araştırma-yarı deneysel ve betimleme yöntemleri kullanılmıştır. Araştırma bulguları, yurt içinde ve yurt dışında, ilgili literatürün taranması, anketlerin uygulanması sonucunda elde edilen verilere dayanılarak oluşturulacak Moodle (öğrenme yönetim sisteminde) öğrencilere uygulanarak sonucunun yorumlanması ile elde edilmiştir.

3.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu KKTC' de bulunan Yakın Doğu Üniversitesi' nde "Bilgi ve İletişim" dersini alan öğrencilerden ulaşılabilen 207 kişi oluşturmaktadır.

Tablo 5. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Eğitim Gördükleri Alanlar

Fakülte	Bölüm	f	Yüzde
Eğitim Bilimleri	Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği	30	14.47
Fen Edebiyat	Türk Dili ve Edebiyatı	20	9.7
İktisadi ve İdari Bilimler	Bilgisayar Enformatik	27	13.04
Hukuk	Hukuk	80	38.64
İletişim	Halkla İlişkiler ve Tanıtım	50	24.15

Anketi yanıtlayan Yakın Doğu Üniversitesine bağlı 5 fakülte dahilinde 5 bölümde eğitim alan öğrencilerin öğrenim gördükleri alanlara göre dağılımları Tablo 5' de verilmiştir. Hukuk fakültesinden (80 kişi), İletişim fakültesi Halkla İlişkiler ve Tanıtım bölümünden (50 kişi), Fen Edebiyat fakültesi Türk dili ve Edebiyatı bölümünden (20 kişi), İktisadi ve İdari Bilimler fakültesi Bilgisayar Enformatik bölümünden (27 kişi), Atatürk Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği bölümünden (30 kişi) ulaşılabilen 207 kişi oluşturmaktadır

3.2.1. Çalışma Grubunun Demografik Özellikleri

Bu kısımda, çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin demografik özellikleri bakımından sahip oldukları farklılıkların anket sonuçlarını nasıl etkilediğini değerlendirmek amacıyla, öğrencilerin cinsiyet, sınıf, yaş ve uyruklarına göre dağılımları verilmiştir.

3.2.1.1. Cinsiyet:

Tablo 6' de çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin cinsiyetlerine göre dağılımlarına yer verilmiştir.

Tablo 6. Öğrencilerin Cinsiyete Göre Dağılımı

Cinsiyet	f	%
Erkek	105	50.7
Kız	102	49.3
Toplam	207	100.0

Tablo 6' de görüldüğü gibi öğrencilerin cinsiyete göre dağılımı incelendiğinde çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin % 50.7 si "erkek", %49.3' ü ise "kız" öğrencilerden oluştuğu görülmektedir.

3.2.1.2. Sınıf

Tablo 7' de çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin sınıflarına göre dağılımlarına yer verilmiştir.

Tablo 7. Öğrencilerin Sınıflarına Göre Dağılımı

Sınıf	f	%
1.	72	34.8
2.	58	28.0
3.	52	25.1
4.	25	12.1
Toplam	207	100.0

Tablo 7' de görüldüğü gibi öğrencilerin sınıflara göre dağılımı incelendiğinde çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin % 34,8 si "1.sınıf", % 28,0' ı "2. Sınıf", %52' si "3. Sınıf", %12,1'i "4. Sınıf" öğrencilerden oluştuğu görülmektedir.

3.2.1.3. Yaş

Tablo 8' de çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin yaşlarına göre dağılımlarına yer verilmiştir.

Tablo 8. Öğrencilerin Yaş' a Göre Dağılımı

Yaş	f	%
17-19 arası	116	56.0
20-23 arası	91	44.0
Toplam	207	100.0

Tablo 8' de görüldüğü gibi öğrencilerin yaşa göre dağılımı incelendiğinde çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin % 56.0 sı "17-19 yaş arası", % 44,0' ı ise "20-23 yaş arası" öğrencilerden oluştuğu görülmektedir.

3.2.1.4. Uyruk

Tablo 9' de çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin uyruklarına göre dağılımlarına yer verilmiştir.

Tablo 9. Öğrencilerin Uyruğuna Göre Dağılım

Uyruk	f	%
Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti	105	50.7
Türkiye Cumhuriyeti	95	45.9
Diğer	7	3.4
Toplam	207	100.0

Tablo 9' de görüldüğü gibi öğrencilerin milliyetine göre dağılımı incelendiğinde çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin % 45,9'u "TC" uyruklu, %50,7' si "KKTC" uyruklu, %3,4'ü ise "Diğer" milliyetlerden oluştuğu görülmektedir.

3.2.2. Bilgisayar Kullanım Bilgisi

Tablo 10' de çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin bilgisayar kullanım bilgisine göre dağılımlarına yer verilmiştir.

Tablo 10. Öğrencilerin Bilgisayar Kullanım Bilgisi'ne Göre Dağılım

Bilgisayar Kullanım Bilgisi	f	%
Temel	30	14.5
Orta	132	63,8
İyi	45	21.7
Toplam	207	100.0

Tablo 10' de görüldüğü gibi öğrencilerin bilgisayar kullanım bilgisi kendi görüşlerine göre incelendiğinde çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin % 14.5'i "Temel", % 63.8'i "Orta", % 21.7'si ise "İyi" seviyede bilgisayar kullanmayı bildiğini belirtmektedir.

3.2.3. Yabancı Dil (İngilizce) Bilgisi

Tablo 11' de çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin yabancı dil (ingilizce) bilgisine göre dağılımlarına yer verilmiştir.

Tablo 11. Öğrencilerin Yabancı Dil (İngilizce) Bilgisi'ne Göre Dağılım

Yabancı Dil Bilgisi (İngilizce)	f	%
Temel	85	41.1
Orta	99	47.8
İyi	23	11.1
Toplam	207	100.0

Tablo 11' de görüldüğü gibi öğrencilerin yabancı dil (ingilizce) bilgisi kendi görüşlerine göre incelendiğinde çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin % 41,1' i "Temel", % 47,8' i "Orta", % 11,1'i ise "İyi" seviyede yabancı dil bilgisine sahip olduğunu belirtmektedir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada belirlenen amaçlara ulaşabilmek için Web sitesi (Moodle) ve veri toplama araçları kullanılmıştır. Veri toplama araçlarından birisi, Likert tipi tutum ölçeğine uygun bir ölçek olup öğrencilerin araştırmaya yönelik tutumlarına ait verileri toplamak amacıyla, diğer veri toplama aracı ise kütüphane veritabanları kullanım bilgilerine ait verileri toplamak amacıyla kullanılmıştır.

Araştırmada kullanılan veri toplama araçları aşağıda sıralanmıştır:

3.3.1. Araştırmaya Yönelik Tutum Ölçeği

Çalışmada, öğrencilerin araştırmaya yönelik tutumlarını ölçmek için 'Büyüköztürk' ün doktora tezinde geliştirdiği " Araştırmaya yönelik tutum ölçeği" uygulanmıştır.

Ölçek 3 boyuta ayrılmaktadır. Bu boyutlar sırasıyla: "Araştırma Üretim"(8 madde), "Araştırma ve Araştırmacıya Bakış" (5 madde), "Araştırma Tüketimi" (3 madde)' olup toplam 16 maddelik 5'li likert tipi ölçek formunu oluşturmaktadır.

3.3.2. Elektronik Kütüphane Kullanım Anketi

Çalışmada, öğrencilerin kütüphane veri tabanı kullanımı konusunda görüşlerini elde edebilmek amacıyla Arslantekin, Bayram, Atılgan ve Atakan' ın (2006) da geliştirdiği "Elektronik Kütüphane Kullanım Anketi" isimli anket kullanılmıştır. Ancak, anket Ankara Üniversitesi öğretim üyelerine göre geliştirildiği için, Yakın Doğu Üniversitesi lisans düzeyine uyarlanması gerekmektedir. Bu nedenle, ankette şu değişiklikler yapılmıştır:

(1)Öğrencilerin demografik bilgilerini elde edebilmek için birkaç soru eklenmiştir, (2) Ankara Üniversitesi geçen yerler Yakın Doğu Üniversitesi olarak değiştirilmiş ve sorular buna göre uyarlanmıştır, (3) Ankara Üniversitesi kütüphanesi' nde kullanılan veri tabanları, Yakın Doğu Üniversitesi kütüphanesi' nde kullanılan veri tabanları ile değiştirilmiş ve

öğrencilere kullanım görüşleri sorulmuştur. Son adımda oluşan ankette oluşabilecek sorunlar gözden geçirilerek pilot çalışma ile uygulamaya hazır hale getirilmiştir.

Anket, öğrencilerin kullanılan kütüphane veri tabanları ile ilgili farklı boyutlarıyla ilgili görüşlerini almak için uygulanmıştır. Bu boyutlar: *“Kütüphane veri tabanlarından haberdar olma”* (2 madde), *“Kütüphane kullanımlarını öğrenme”* (1 madde), *“Kütüphane veri tabanlarını ne sıklıkla kullandıkları”* 3'lü likert tipi (27 madde), *“Kütüphane kullanma nedenlerini”* (1 madde), *“Kütüphane veri tabanlarını kullanmaya teşvik eden nedenleri”* (1 madde), *“Kütüphane veri tabanları kullanmama nedenlerini”* (1 madde) içeren, toplam 33 madde anket formunu oluşturmaktadır.

Kişisel Bilgiler Formu: Öğrencilerin kişisel bilgilerini toplayabilmek amacıyla 7 maddeden oluşan “Kişisel Bilgi Formu” düzenlenmiştir.

3.4. Eğitim Ortamının Hazırlanması ve Uygulama

Moodle PHP tabanlı açık kaynak kodlu online eğitim sistemidir. Dersler modüller halinde kurulmaktadır. Linux, Unix, Windows ve Mac OSX işletim sistemlerine destek vermektedir. Deneme sürümü ve yardım sistemine internet anında ulaşılabilir. GPL lisansı ile birlikte kullanılmakta ve portal mantığıyla yönetilmektedir. SSL, TSL desteği vermekte ve plugin'ler modül şeklinde yüklendiği için portal yönetimi yapmış kişiler için oldukça kolay bir sistemdir (www.moodle.org, 2008).

3.4.1. Ortamın Hazırlanması

Moodle programını kurmadan önce bir takım programların kurulması gerekmektedir. Aşağıda bunlar kısaca anlatılmış ve bu programların nasıl elde edileceği belirtilmiştir. PHP, sunucu tarafı çalışan ve HTML içine yerleştirilme prensipli bir script dilidir. Bir HTML sayfasının içine gömülen, sayfa her ziyaret edildiğinde çalıştırılacak olan açık kaynak kodudur ve internet sayfasından indirilebilmektedir. Mysql, Php gibi yüksek performansa

sahip bir web sunucu gibi arka planda çalışabilen her an isteklere cevap verebilen bir veri tabanı yönetim sistemidir. Mysql'in veri tabanında aranılan veriyi bulmak için kullandığı sorgulama dili sql' dir ve internet sayfasından indirilebilmektedir. Web sunucu olarak Apache web sunucusu kullanılmalıdır. Apache web sunucusu Php gibi açık kaynak kod yazılımına sahip, tamamen ücretsiz ve yüksek bir performansa sahiptir. Apache web sunucu birçok farklı platformda çalışabilir. Bu sistemler yapısı gereği güvenli olarak sunucu çalıştırmaya elverişli değildir. Bu program internet adresinden indirilebilmektedir, www.apache.com adresinden gerekli sürüme ait derlenmiş kurulum dosyası indirilebilir. Ancak kaynak dosyalarının indirilmesi ile Windows üzerinde derleme imkanı olmamaktadır. PhpMyAdmin scripti, tarayıcı üzerinden bir grafik arayüzü sağlayarak daha kolay ve rahat bir şekilde Mysql veri tabanlarını her türlü yönetme şansını verir. Sql sorgulamaları gerçekleştirilebilir. Mysql erişim ayarları düzenlenebilir ve internet sayfasından indirilebilmektedir. Moodle programını da internet sayfasından gerekli olan zip dosyası indirilebilmektedir (www.mysql.com, www.apache.com, www.PHPmyadmin.com , 2010).

3.4.1.1. Sunucu Hazırlığı

Moodle yazılımını bilgisayara kurmadan önce gerekli donanım ve yazılımların uygun olup olmadığı kontrol edilmelidir.

Tablo 12. www.online-education-center.net adresine Moodle yazılımının kurulumu için kullanılan donanım ve yazılım konfigürasyonu

Donanım	160 GB (GigaByte) Sabitdisk 2 GB (GigaByte) bellek
Yazılım	Windows kurulu sunucu Apache web server PHP 5 (Hypertext Pre-Processor) Scripting Language, MySQL 4.1.16

(www.moodle.org, 2009)

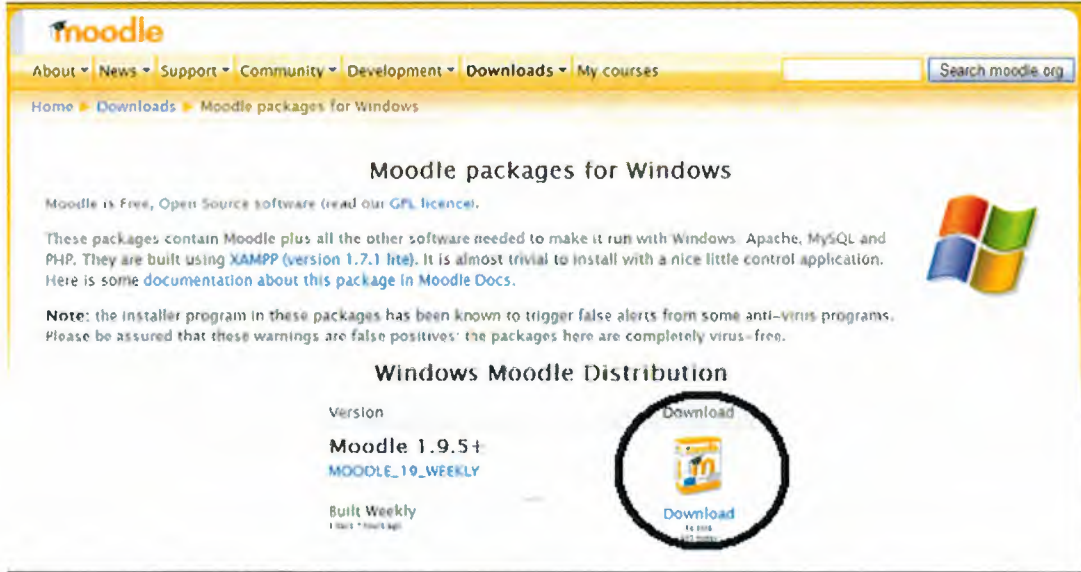
Tablo 12' de de görüldüğü gibi Moodle yazılımının kurulacağı bilgisayarın

donanım bakımından sabit disk kapasitesinin 160 GB, belleğinin ise 2 GB

olması gerekmektedir. Moodle programını kurmadan önce eğer windows işletim sistemi kullanılıyorsa sırasıyla Apache web server, PHP 5 ve MySQL 4.1.16 yazılımlarının yüklenmesi gerekmektedir.

3.4.1.2. Moodle' in Sunucuya Kurulumu

Moodle'ın resmi sitesinden www.moodle.org 1.9.5 sürümü indirildi.

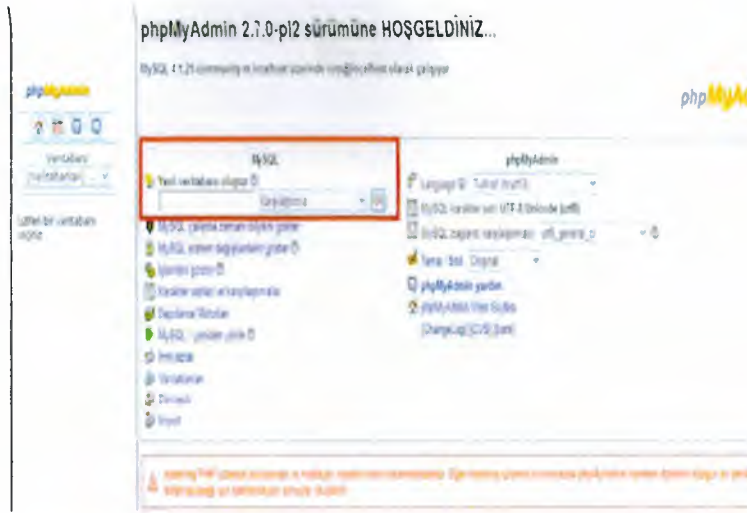

Şekil 7. Moodle.org "Downloads" Sayfa Ekranı

Şekil 7' de www.moodle.org adresine girildiğinde Moodle 1.9.5+ versiyonun bilgisayara nasıl indirildiği gösterilmiştir.

3.4.1.3. Moodle'a ait Veri Tabanı Kurulumu

Moodle kurulumu için gerekli olan dosyalar indirildikten sonra Apache serverdaki htdocs klasörü altında moodle klasörü açılarak Moodle sisteminin dosyaları bu klasör içine kopyalandı. Daha sonra PhpMyAdmin'e girip Moodle için kullanıcı ve veri tabanı oluşturuldu.

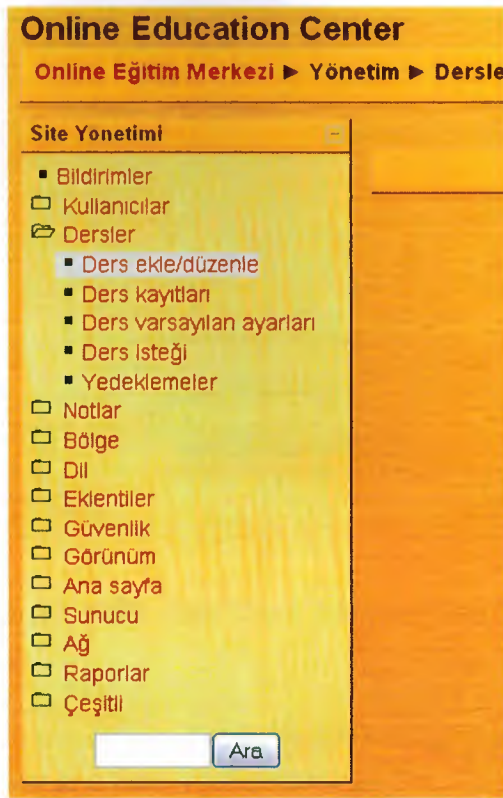
Şekil 8. PhpMyAdmin' de Moodle Ait Veri Tabanı Oluşturulması

Moodle'in kurulumu aşamasında sisteme yüklenecek olan ders içeriğine göre php.ini dosyasındaki memory_limit kısmında 8 MB ibaresi 16, 32 veya 64 MB olarak değiştirilebilir. Veri tabanına ait bilgilerin girilmesi kısmında phpMyAdmin'de yaratılmış olan veri tabanına ait bilgiler girildi. Bu kısma ait görüntü Şekil 9' da verilmiştir. Burada Moodle sisteminin kendisinin tercih ettiği isim kullanılmıştır.

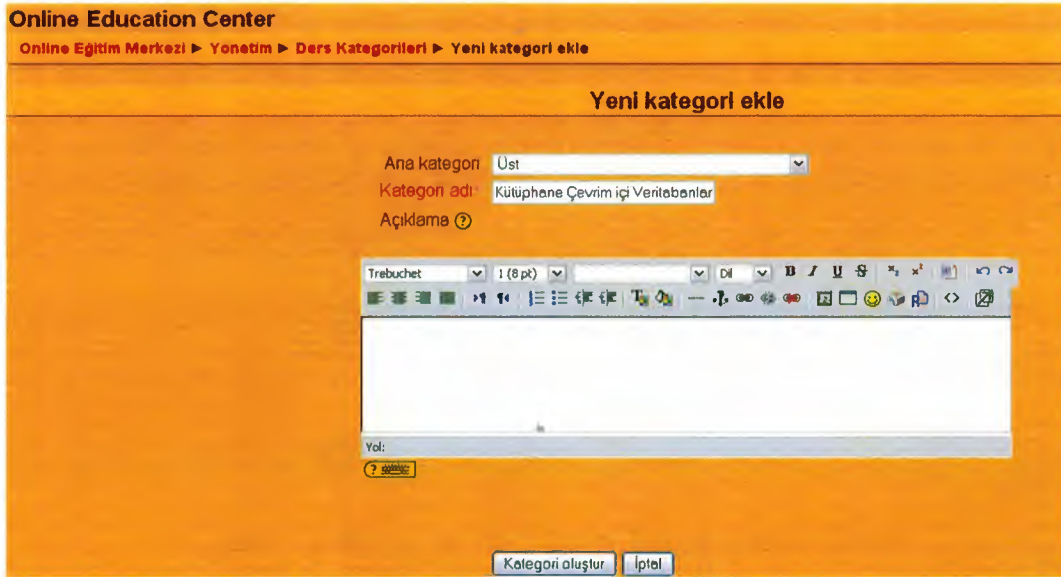

Şekil 9. Moodle'in Kurulumunda Veri Tabanına Ait Bilgilerin Girilmesi

Bu aşamadan sonra GPL lisansı onaylanmalıdır. Bir sonraki adımda site değişkenleri ile ilgili bilgiler düzenlenmiştir. Dil, sunucu saati, ülke, güvenlik vb. bilgiler yer almaktadır. Daha sonra kurulumu devam edilerek site ayarları yapılmıştır. Bu duruma ait görüntü Şekil 10. da verilmiştir.

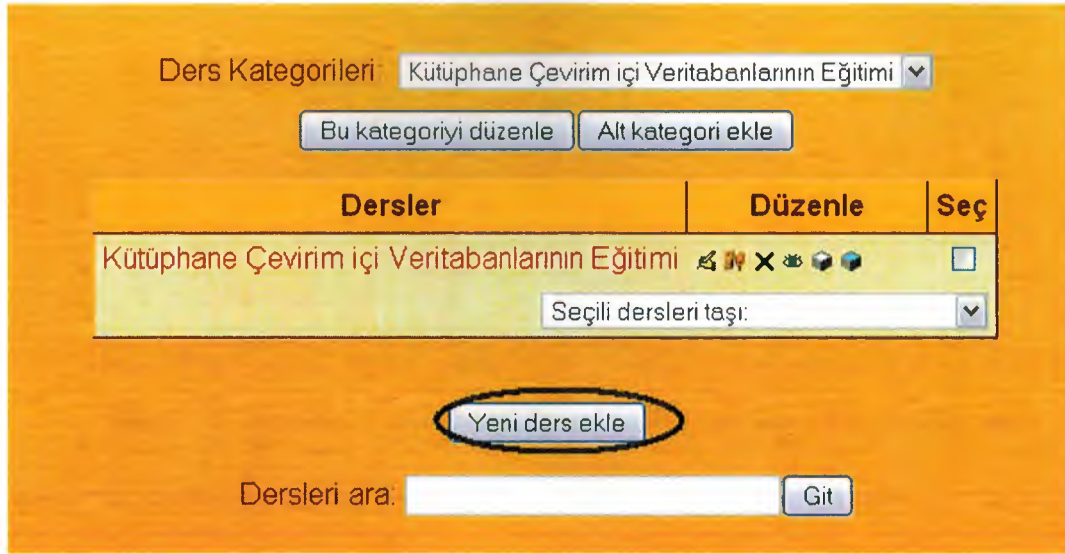

Şekil 12. Moodle Yeni Ders Açma Sayfa Ekranı (kategori-ders ekleme)

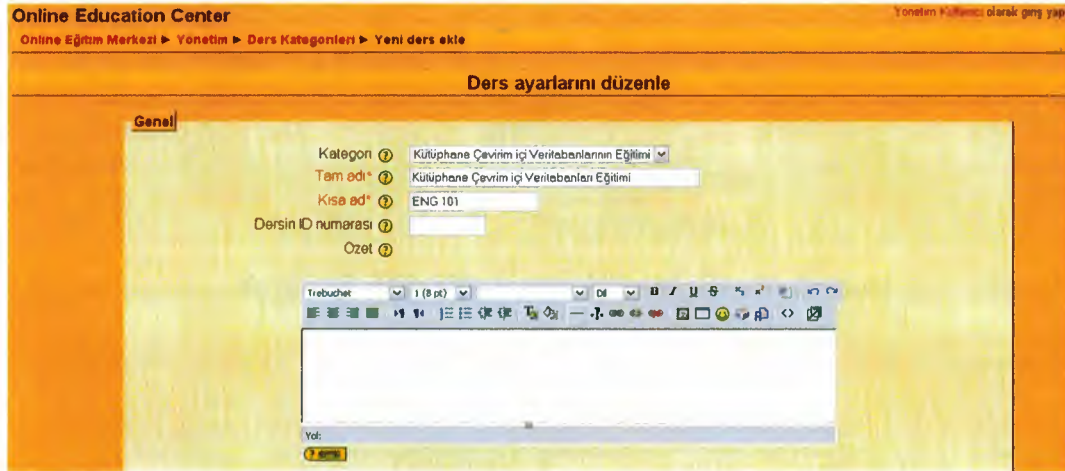
Şekil 13. Moodle Yeni Kategori Ekleme Sayfa Ekranı

Sonraki aşamada “Kütüphane Çevrimiçi Veri tabanları Kullanım Eğitimi” isimli kategori oluşturulmuştur.

Şekil 14. Moodle Yeni Ders Ekleme Sayfa Ekranı

Bu kategorinin içine ders eklemek için Şekil 14’ de görülen “Yeni ders ekle” butonuna tıklandı. Şekil 14’ deki pencereden “Kütüphane Çevrimiçi Veritabanları Eğitimi” isimli ders oluşturulmuştur.

Şekil 15. Moodle Yeni Ders Açma Sayfa Ekranı

Daha sonra Şekil 15’ deki panelden derslerin biçim ve alt ayarları yapılmıştır.

Şekil 16. Moodle Yeni Ders Ayarları Düzenleme Sayfa Ekranı

Şekil 16' da açılan dersin ayarları ve düzenlemeleri yapılmıştır.

3.4.1.5. Dersi İçeriğinin Eklenmesi

Kütüphane Çevrimiçi Veri tabanları Kullanım Eğitimi sayfasında "Yeni bir kaynak ekle" açılır menüsünden "Bir dosya/siteye bağlantı" seçeneği ile yeni ders kaynağı eklenmiştir.

Şekil 17. Moodle Konu Biçimli Sayfa Ekranı

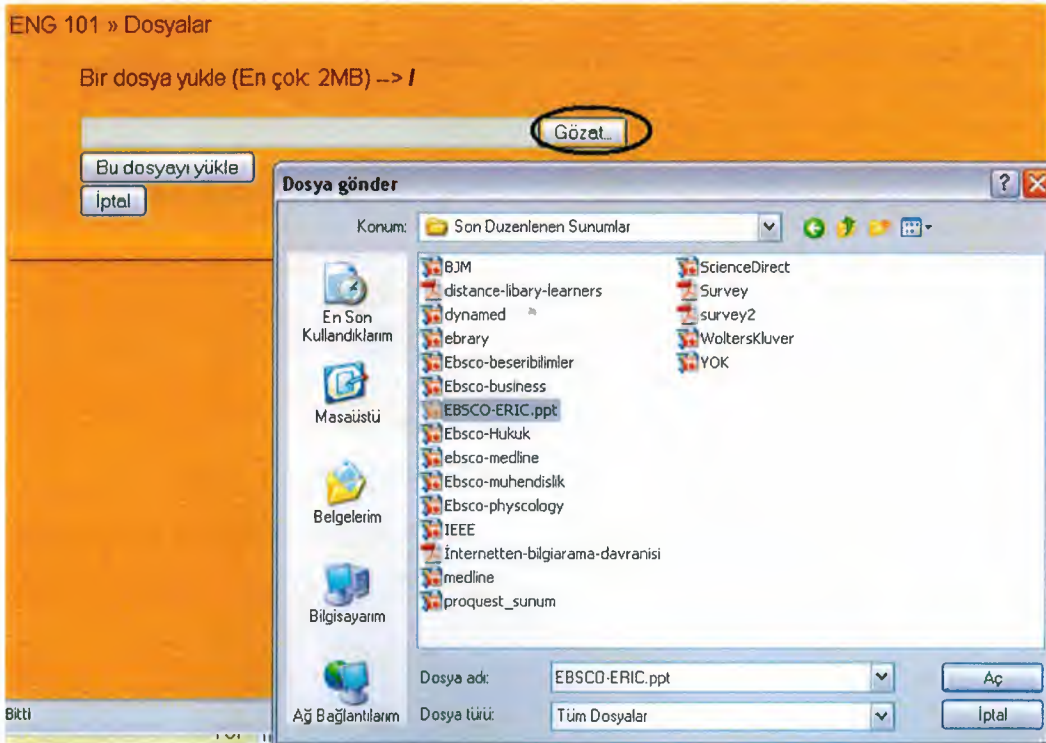
Şekil 18. Moodle Yeni Kaynak Ekleme Sayfa Ekranı

Şekil 18' te görülebileceği gibi ders kaynağı seçimi sayfasına ulaşılmıştır. “Ad” kısmına kaynağın görülecek ismi yazıldı. Daha sonra var olan materyalleri yüklemek için “Seç veya bir dosya yükle” seçeneği tıklanmıştır.

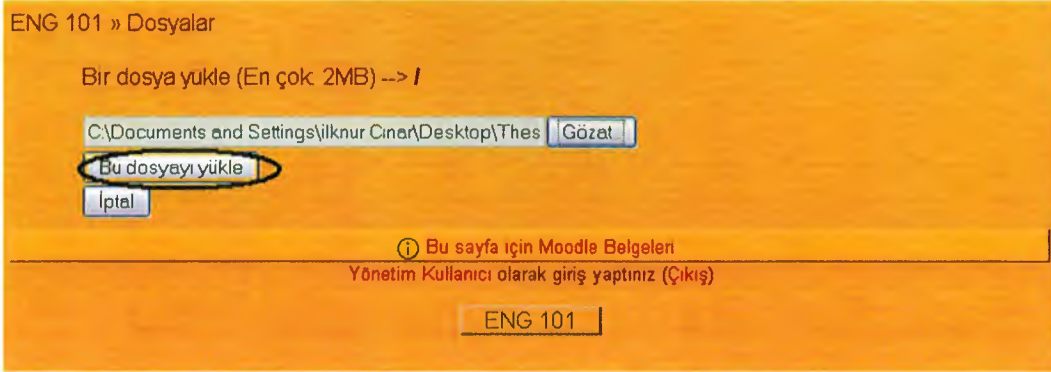
Şekil 19. Moodle da Dosya Ekleme Sayfa Ekranı

Açılan pencereden “Bir dosya yükle” seçeneği tıklanmıştır.

Şekil 20. Moodle Ders Materyali Yükleme Ekranı

Şekil 20 ' de görüldüğü gibi gelen pencereden "Gözet" tıklanarak daha önceden hazırlanmış olan kütüphane veri tabanı eğitim materyali seçimi yapılmıştır.

Şekil 21. Moodle Dosya Ekleme Sayfa Ekranı

Şekil 21' deki açılan pencereden "Bu dosyayı yükle" seçeneği ile sisteme yüklenmiştir.

Şekil 22. Moodle Dosyayı Yükleme Sayfa Ekranı

Bir dosya/siteye bağlantı

Yer: EBSCO-ERIC.pptpps Seç veya bir dosya yükle...
Web sayfasını arayın

Pencere

İndirmeye zorla ☐ Gelişmiş Göster
Pencere: Aynı pencere

Parametreler Gelişmiş Göster

Genel Modül Ayarları

Görünür: Göster
ID numarası:

Kaydet ve derse dön Kaydet ve göster İptal

Bu formda işaretli alanlar gereklidir

Şekil 23. Moodle Dosya Ekleme Son Aşama Sayfa Ekranı

Daha sonra şekil 22’ de ki gelen menüden eklenecek materyal işaretlenir ve “Seç” tıklandığında dosyanın yeri belirtilmiş olup “Kaydet ve derse dön” seçeneği ile kaynak ekleme işlemi sonlandırılmıştır (Şekil 23).

EBSCO HOST

EBSCO - ERIC (Eğitim Bilimleri) Kullanım Klavuzu → ⌂ ✕ ⌂
EBSCO - Mühendislik ve Uygulamalı Bilimler Kullanım Klavuzu → ⌂ ✕ ⌂
EBSCO - İktisadi ve İdari Bilimler Kullanım Klavuzu → ⌂ ✕ ⌂
EBSCO - Dynamed (Tıp, Hemşirelik) → ⌂ ✕ ⌂
EBSCO - Beşeri Bilimler Kullanım Klavuzu → ⌂ ✕ ⌂
EBSCO - Hukuk Kullanım Klavuzu → ⌂ ✕ ⌂
EBSCO - Medline (Tıp) Kullanım Klavuzu → ⌂ ✕ ⌂
EBSCO - Psikoloji & Psikiyatri Kullanım Klavuzu → ⌂ ✕ ⌂
Veritabanında Yapılan Taramalar ve Sonuçları → ⌂ ✕ ⌂
Sorularınız İçin Tıklayınız. → ⌂ ✕ ⌂

Yeni kaynak ekle... Bir etkinlik ekle...

Şekil 24. Moodle Eklendi Dosyaların Sayfa Görüntüsü

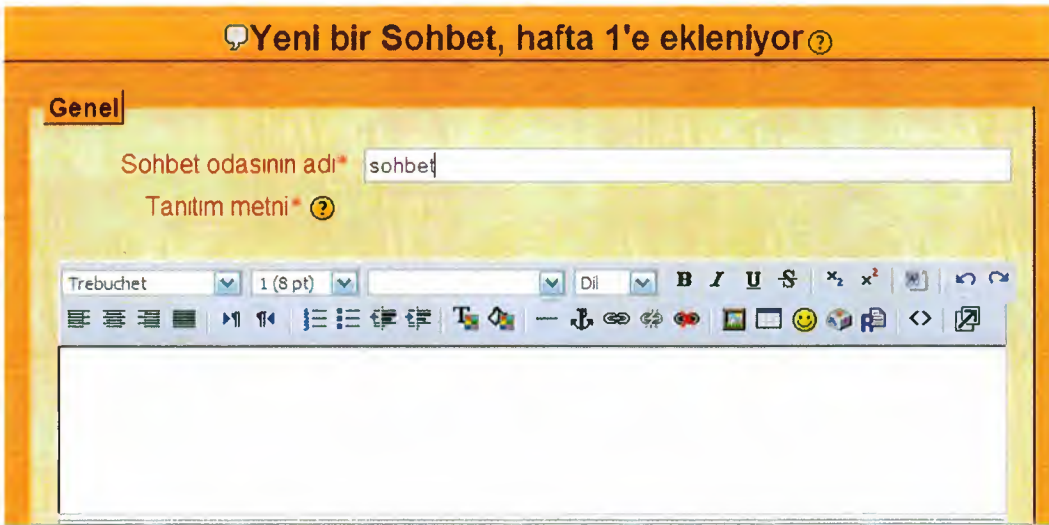
Şekil 24’ de görüldüğü gibi ders materyalleri sayfaya eklenmiştir.

3.4.1.6. Sohbet Etkinliğinin Eklenmesi

“Kütüphane Çevrimiçi Veritabanları Eğitimi” dersi sayfasında “Bir etkinlik ekle” açılır menüsünden “Sohbet” seçeneği ile yeni sohbet etkinliği oluşturulmuştur (Şekil 25).

Şekil 25. Moodle da Sohbet Etkinliği Eklenmesi Sayfa Ekranı

Şekil 26. Moodle Sohbet Ekleme Ekranı

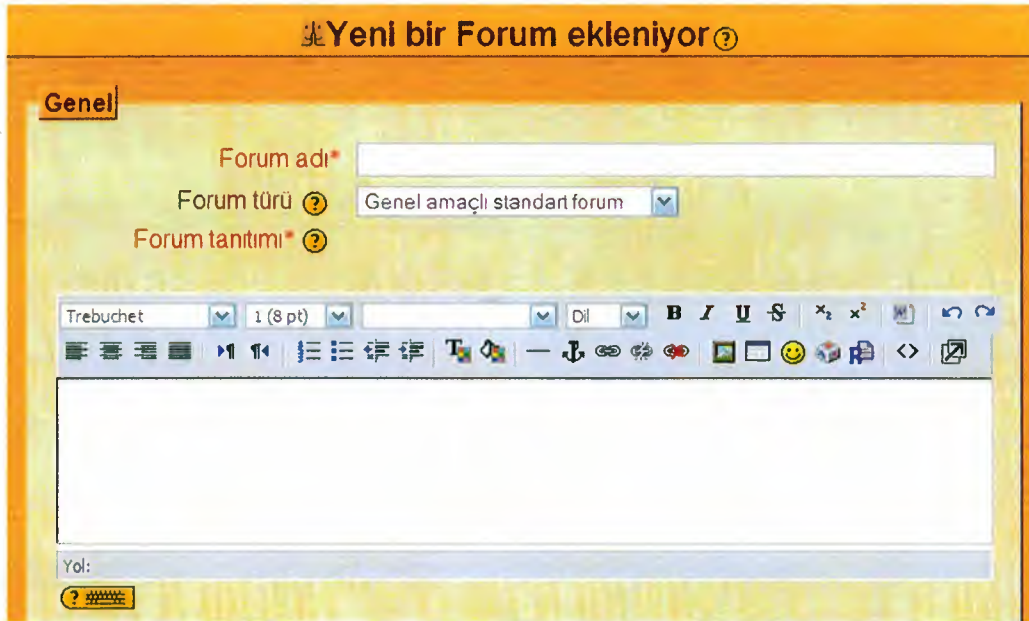
Şekil 26' da sohbet etkinliğinin adı ve içeriği yazılmıştır.

3.4.1.7. Forum Etkinliğinin Eklenmesi

“Öğrenim Yönetim Sistemleri” dersi sayfasında “Bir etkinlik ekle” (Şekil 24) açılır menüsünden “Forum” seçeneği seçildikten sonra gelen pencereden forum adı ve istenilen ayarlar yapılarak yeni bir forum etkinliği eklenmiştir (Şekil 28).

Şekil 27. Moodle Forum Etkinliğinin Eklenmesi Sayfa Ekranı

Şekil 28. Moodle Forum Ekleme Ekranı

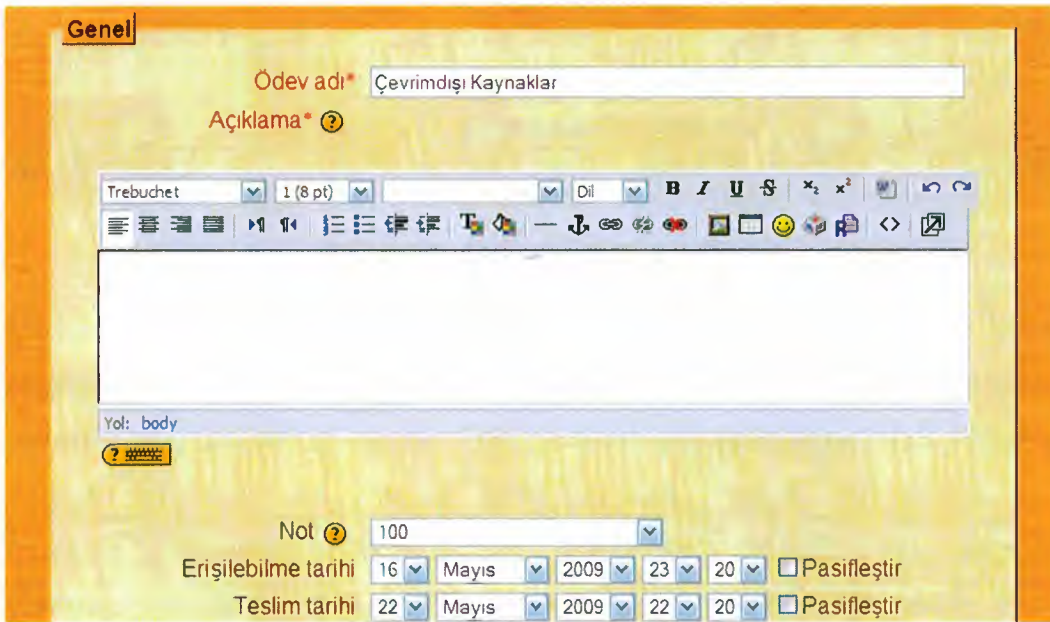
Şekil 28' de görüldüğü gibi forum etkinliğinin adı, türü ve içeriği eklenmiştir.

3.4.1.8. Çevrimdışı Kaynak Etkinliğinin Eklenmesi

"Kütüphane Çevrimiçi Veri tabanları Kullanım Eğitimi" dersi sayfasında "Bir etkinlik ekle" açılır menüsünden "Çevrimdışı etkinlik" (Şekil 29) seçeneği seçildikten sonra gelen pencereden yeni bir çevrimdışı kaynak etkinliği eklendi (Şekil 30).

Şekil 29. Moodle Çevrimiçi Etkinlik Eklenmesi Sayfa Ekranı

Şekil 30. Moodle Çevrimiçi Etkinliği Ekleme Ekranı

3.4.2. Uygulama

Öncelikle genel olarak Moodle öğrenim yönetim sistemi kullanımı ve yararları "Bilgi ve İletişim" dersini alan öğrencilerle açıklandı. Daha sonra öğrencilere kullanıcı adı ve şifresi verilerek Moodle'ın veri tabanına öğrenci rolü düzeyinde bilgileri eklendi. Bu aşamadan sonra öğrenciler özel olarak kiralanmış bir sunucu üzerine kurulu Moodle'a www.online-education-

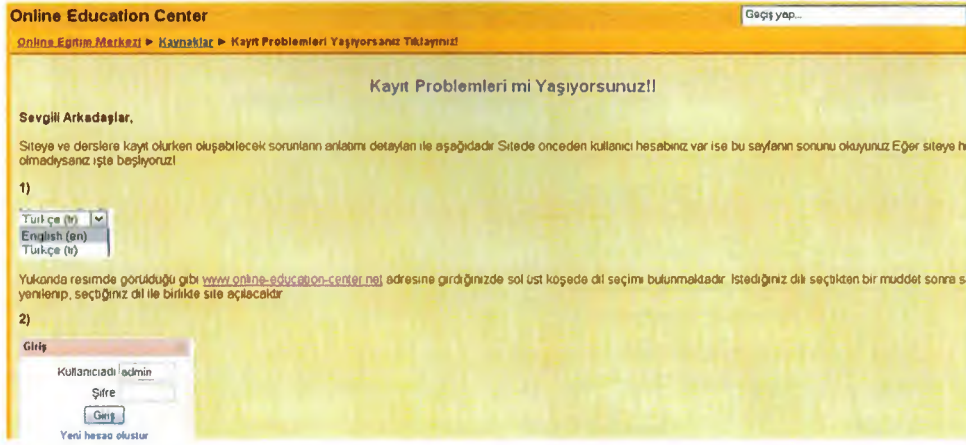
center.net adresini kullanarak giriş yaptılar (Şekil 31). Bu işlemlerde İlkur Çınar yönetici ve eğitmen olarak eğitim sürecinin her aşamasında yer aldı.

Şekil 31. Moodle a Giriş Ekranı

Moodle giriş ekranında dil açılır penceresinden Türkçe veya İngilizce seçebilme hakkı tanındı. “Konuk olarak giriş” komutu ile dış kullanıcılar için sisteme giriş izni verildi, ancak ders içeriklerine ulaşım engellendi. “Evet, giriş yardımı istiyorum” komutu ile giriş yaparken kullanıcının dikkat etmesi gereken hususlara dikkat çekildi. Öğrencilere Moodle’a ilk girişlerinde yardımcı olabilecek açıklamalar ana menüye eklenen bir metin dosyası eklenmiştir (Şekil 32).

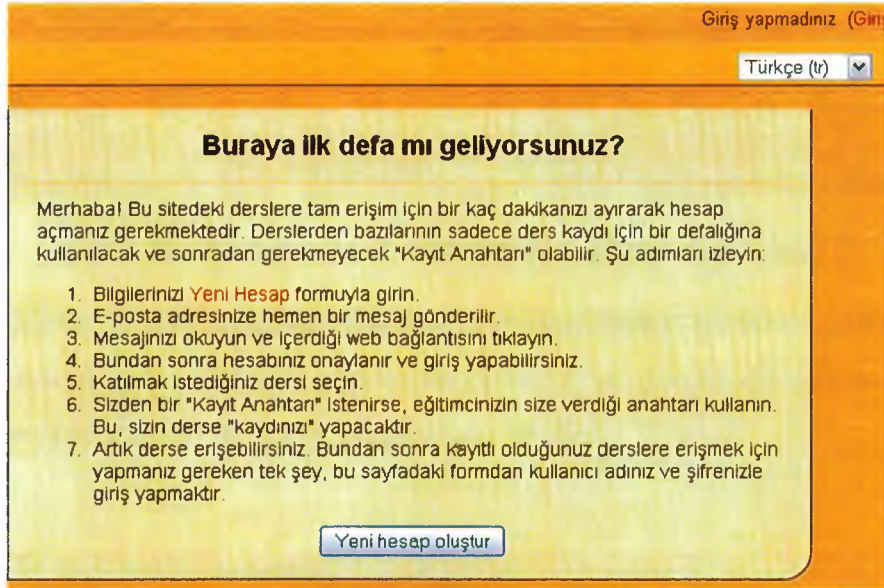

Şekil 32. Moodle da Ana Menu Ekran Görüntüsü

Şekil 33. Moodle Yardım Dosyası Sayfa Ekranı

Siteye kayıt olurken sorun yaşayan öğrenciler "Kayıt Problemleri Yaşıyorsanız Tıklayınız" seçeneğini tıkladıktan sonra açılan metin sayfasından yardım alabilirler (Şekil 33), daha sonra Şekil 34' deki pencereden yeni hesap oluşturabilirler.

Şekil 34. Moodle da Yeni Hesap Oluşturma

Şekil 35. Moodle da Yeni Hesap Oluşturma Penceresi

Yeni hesap oluşturmak için gerekli bilgilerin doldurulması gereken form penceresi Şekil 35' de verilmiştir.

Şekil 36. Moodle Ders Katagorileri Ekran Görüntüsü

Öğrenciler tarafından kendilerine daha önceden verilen şifreler ile Moodle anasayfasına (Şekil 36) giriş yapıldı ve Şekil 37' de görüldüğü gibi ders başlığının bulunduğu pencere ekranımıza geldi.

Şekil 37. Moodle da Derslerin Ekran Görüntüsü

3.4.2.1. Ders Ana Sayfasına Giriş

Ulaşılan Moodle anasayfasında öğrenciler “Kütüphane Çevrimiçi Veri Tabanları Kullanım Eğitimi” kategorisinden “Kütüphane Çevrimiçi Veri Tabanları Eğitimi” dersine kayıtlarını yaptı ve ders anasayfasına ulaştı (Şekil 38). Sitede ders ile ilgili tüm faaliyetler başlıklar halinde incelenebilmesi ve öğrenilmesi açısından 2009-2010 bahar dönemi süresi dikkate alınarak ders planı oluşturuldu.

Konu özeti

Kütüphane Çevrim içi Veritabanlarının Kullanım Eğitimi

Günümüzde, özellikle üniversite yaşamında edinilen bilgi ve birikimlerin güncellenmesi oldukça önemlidir. Bu nedenle üniversiteler bünyesinde bulundurduğu bölümlerin verimini ve eğitim kalitesini artırmak için ilgili veri tabanları ve akademik kaynakları sahip olması gerekmektedir.

Ancak, sadece bu kaynakların kullanıcıya sunulması bilgiye ulaşmada yeterli değildir. Bu kaynakların kullanımı konusunda birtakım sorunların yaşanıyor olması demek, kullanıcının alanı ile ilgili doğru bilgiye ulaşamaması, gelişmeleri takip edememesi ve değerlendirememesi demektir. Bu durumda kullanıcının, veri tabanı kullanımı ve kaynak tarama konusundaki eğitim gereksinimi ortaya çıkmaktadır.

Bir taraftan gereksinimler artarken, bilişim teknolojinin büyük bir hızla gelişmesiyle yeni ufuklar açılmıştır. Bunlardan birisi de elektronik ortamda öğrenmedir. E-öğrenmenin öğrenme-öğretme sürecini destekleyeceği hiç kuşkusuzdur. E- öğrenme ile öğrenim hızlandırılarak daha kısa zamanda daha çok kullanıcıya ulaşmak ve bilgiyi en kısa sürede yaymak mümkündür. Bu nedenle kullanıcının başarsız olumlu etkileyeceği görülmektedir.

Bu sitenin temel amacı Yakın Doğu Üniversitesindeki veri tabanı kullanımı sorunlarının tespit edilmesi ve web ortamında yapılacak bir e- öğrenme modeli ile kullanıcıları eğiterek, öğrenci farkındalığı üzerindeki etkilerini belirlemektir.

Eğitmeni

İlknur ÇINAR
Yakın Doğu Üniversitesi
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri A.B.D
info@online-education-center.net

 News forum

 Kütüphane Veri Tabanları

 Kütüphane Veri Tabanlarının Türleri ve Sundukları Olanaklar

1

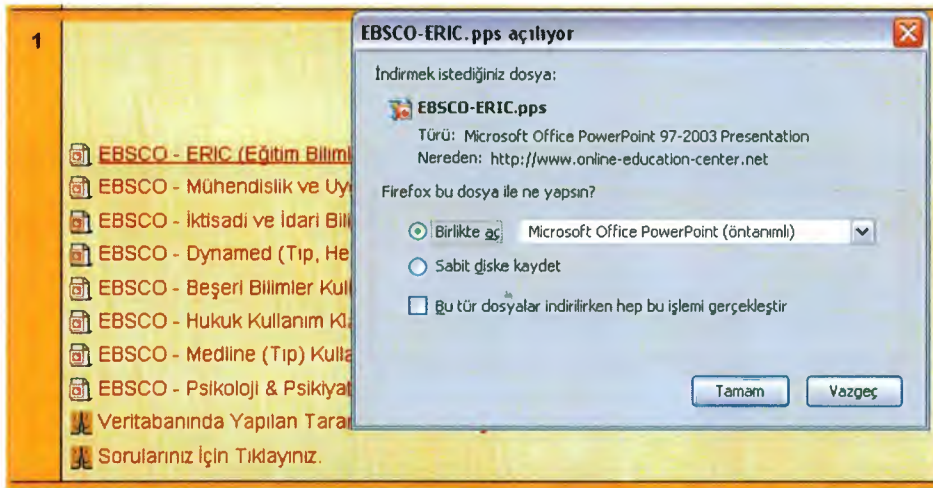
- EBSCO - ERIC (Eğitim Bilimleri) Kullanım Kılavuzu
- EBSCO - Mühendislik ve Uygulamalı Bilimler Kullanım Kılavuzu
- EBSCO - İktisadi ve İdari Bilimler Kullanım Kılavuzu
- EBSCO - Dynamed (Tıp, Hemşirelik)
- EBSCO - Beşeri Bilimler Kullanım Kılavuzu
- EBSCO - Hukuk Kullanım Kılavuzu
- EBSCO - Medline (Tıp) Kullanım Kılavuzu
- EBSCO - Psikoloji & Psikiyatri Kullanım Kılavuzu
- Ventabanında Yapılan Taramalar ve Sonuçları
- Sorularınız İçin Tıklayınız

Şekil 38. Moodle Öğrenim Yönetim Sistemi Dersi Anasayfa Ekranı

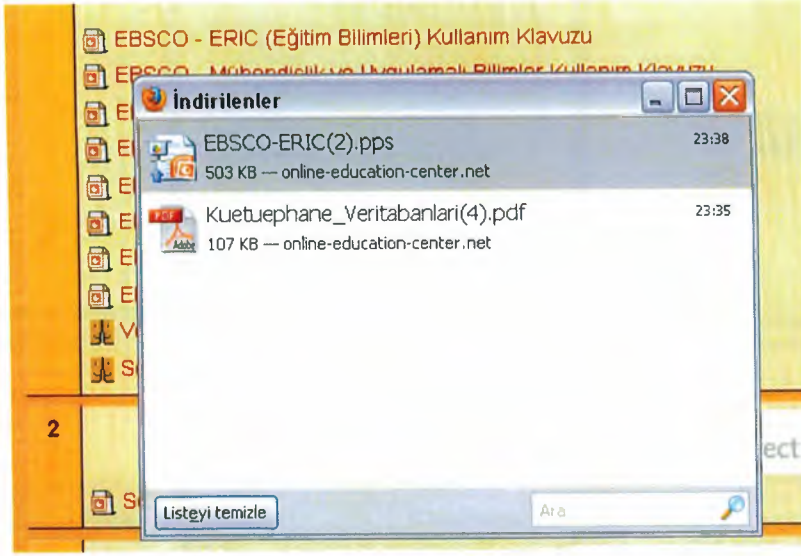
3.4.2.2. Ders İçeriğine Erişim

Yakın Doğu Üniversitesi kütüphane veri tabanlarına göre hazırlanan ders içerikleri sisteme aktarıldı. Öğrenciler eklenen ilgili ders materyali seçtiler.

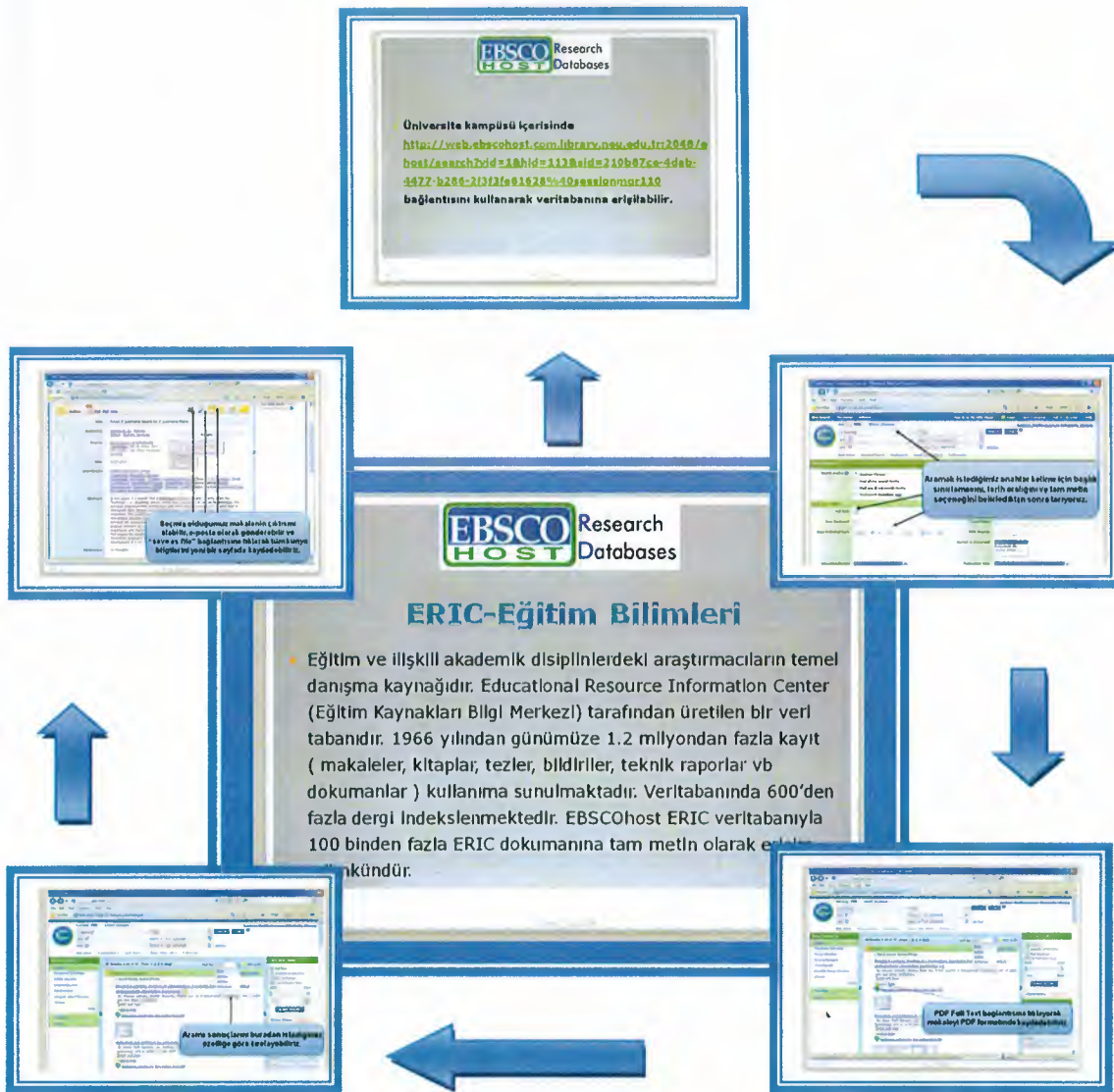
Şekil 39. Öğretim Materyalini, Kullanıcı Bilgisayarına Yüklenme Ekran Görüntüsü

Öğrenciler karşılarına çıkan pencere yardımı ile ders materyalini kendi kişisel bilgisayarlarına eklediler. Böylece kaynağı tekrar tekrar gözden geçirdiler.

Şekil 40. Öğretim Materyelinin Kullanıcı Bilgisayarına İndirildiğini Gösteren Ekran Görüntüsü

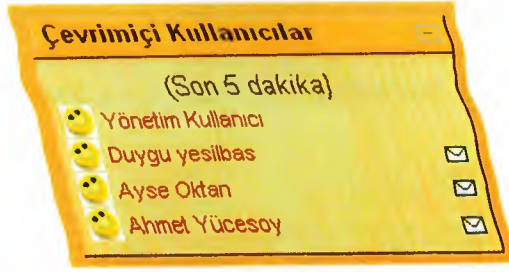
Son aşamada materyal, .pps uzantılı bir materyal, animasyon, açıklama balonları ve efekt desteği ile öğrencinin ekranında açıldı.

Şekil 41. Hazırlanan Ders Materyalini Gösteren Örnek Slayt

3.4.2.3. Çevrimiçi Kullanıcılar Aracının Kullanımı

Öğrenciler “Çevrimiçi Kullanıcılar” aracını sisteme kayıtlı diğer öğrencilerden herhangi biri son 5 dakika içerisinde giriş yaptığında hemen haberdar olmak ve iletişime geçmek amacıyla kullandı.

Şekil 42. Moodle Ders Sayfasında Bulunan “Çevrimiçi Kullanıcılar” Aracı Ekran Görüntüsü

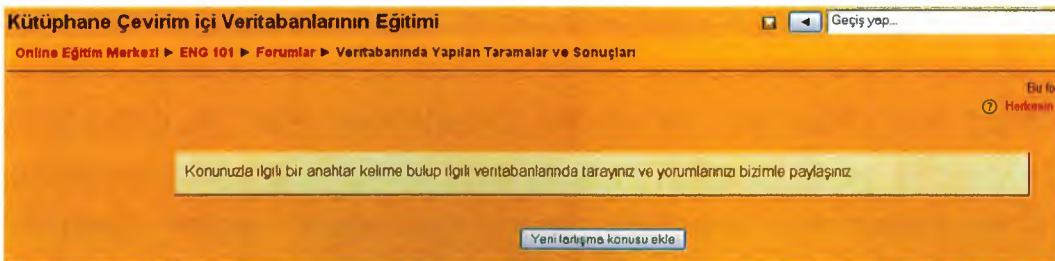
3.4.2.4. Forumlar Etkinliğinin Kullanımı

Öğrenciler “Etkinlikler” bloğunda bulunan “Forumlar” yazılan son mesajlara ulaştı.

Şekil 43. Moodle Ders Sayfasında Bulunan “Etkinlikler bloğu” Altında “Forumlar” Aracı Ekran Görüntüsü

Bu alanda istendiğinde yeni bir konu eklendi veya varolan konu üzerinden tartışmaya katılım sağlanarak öğrencilerin birbirleri ve öğretim üyeleri ile iletişime geçildi. Böylece öğrencilerin düşünebilme ve düşündüğünü yorumlayabilme, soru sorma ve tartışabilme gibi özellikler kazandırılmaya çalışarak istenilen aktif öğrenci profilinin oluşturulması amaçlandı.

Şekil 44. Moodle “Forumlar” Sayfa Ekranı Ekran Görüntüsü

3.4.2.5. Sohbetler Etkinliğinin Kullanımı

Öğrenciler “Etkinlikler” bloğunda bulunan “Sohbetler” etkinliği ile çevrimiçi sohbet ortamına ulaştı.

Şekil 45. Moodle “Etkinlikler” Bloğu Altında “Sohbetler” Etkinliği Ekran Görüntüsü

Olmazsa olmaz iletişim araçlarından olan sohbet sayfası ile öğrenciler ve eğitimciler arasında eşzamanlı bilgi alışverişi, tartışma ve soru sorma gibi aktiviteleri gerçekleştirildi.

3.4.2.6. Ders Kategorileri Aracının Kullanımı

Bu modül yardımıyla öğrenciler kategorilenmiş derslere ulaştı ve tüm dersleri görebildi.

Şekil 46. “Ders Kategorileri” Aracı Ekran Görüntüsü

Moodle programı bilgisayara kurulup, ayarları yapıp gerekli materyaller eklendikten sonra çalışma grubunu oluşturan öğrencilere hazırlanan web sitesinin içeriği ve moodle programı hakkında bilgi verilmiştir. Programı nasıl kullanacağı ve nasıl yararlanacağı konusunda bilgi sahibi olan öğrenciler hazırlanan siteye üye olarak, kendilerine ait kullanıcı adı ve şifreleriyle giriş yaptıktan sonra, araştırma yapmak istedikleri veri tabanlarını nasıl kullanacakları konusundaki eğitimlere katılmışlardır.

3.5. Verilerin Çözümlemesi

Araştırmanın sonucunda veriler SPSS 12.0 paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Tablo 13 ve Tablo 14' de uygulanan anketlerin yorumlanmasında kullanılan sınırlar verilmiştir.

Tablo 13. Araştırmaya yönelik tutumların ölçülmesi için uygulanan anketin yorumlanmasında kullanılan sınırlar

Seçenek	Ağırlık	Sınırlılıklar
Kesinlikle katılıyorum	5	4.21 – 5.00
Katılıyorum	4	3.41 – 4.20
Kararsızım	3	2.61 – 3.40
Katılmıyorum	2	1.81 – 2.60
Kesinlikle katılmıyorum	1	1.00 – 1.80

Tablo 14. Kütüphane Veri Tabanlarının Kullanımının Ölçülmesi İçin Uygulanan Anketin Yorumlanmasında Kullanılan Sınırlar

Seçenek	Ağırlık	Sınırlılıklar
Sık sık	3	2.33 – 3.00
Bazen	2	1.67 – 2.32
Kullanıyorum	1	1.00 -1-66

3.6. Süre ve Olanaklar

Bu çalışma Mart 2009'da araştırma önerisinin hazırlanması ile başlamıştır. Bu süre içerisinde yapılan işler Tablo 15' de verilmiştir.

Tablo 15. Çalışma Planı

YAPILACAK İŞLER	SÜRE	
	Başlangıç Tarihi	
• Literatür Taraması	Sürekli	
• Araştırma Önerisinin hazırlanışı	3 ay	
• Moodle OYS kurulumu ve test	2 hafta	
• Moodle ÖYS içeriğinin hazırlanması	2 hafta	
• Anket Uygulanması	3 hafta	
• Uygulama	1 ay	
• Verilerin Analizi	1 hafta	
• Sonuçların Yorumlanması	1 hafta	
• Araştırma Raporunun Yazılması	2 ay	
• Araştırma raporunun okutulup, eleştiriler doğrultusunda düzeltilmesi	4 hafta	

BÖLÜM IV

4. BULGULAR ve YORUMLAR

Bu bölümde belirlenen amaç ve alt amaçlar doğrultusunda elde edilen bulgulara ilişkin yorumlamalara yer verilmiştir. Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin bulguları ve yorumlamaları verilen alt başlıklara göre sırasıyla yapılmıştır. Öğrencilerin araştırmaya yönelik tutumlarının genel ortalaması ve araştırmaya yönelik tutumlarının demografik özelliklerine göre bulguların yorumlanması. Öğrencilerin kütüphane veri tabanlarından haberdar olma durumları, veri tabanları içerikleri hakkında bilgileri, kullanım sıklığına göre durumları, kullanma ve kullanmama nedenleri ve veri tabanı eğitimi ihtiyaçlarının hangi yöntemle karşılanması gerektiği konusunda bulguların yorumlanması. Öğrencilerin kütüphane veri tabanlarının eğitimine yönelik geliştirilen ders yönetim sistemi aracılığıyla eğitim almadan önceki ve sonraki görüşler arasındaki farkın bulgulara göre değerlendirilmiş ve yorumlanmıştır.

4.1. Öğrencilerin Araştırmaya Yönelik Tutumları

Öğrencilerin araştırmaya yönelik tutumları hesaplanırken belirlenen aritmetik ortalamalar 5 üzerinden oluşmuştur. En olumlu yanıtın (kesinlikle katılıyorum) puan değeri "5" olurken en olumsuz yanıtın (kesinlikle katılmıyorum) ile puan değeri "1" olarak belirlenmiştir. Puan değerleri hesaplanırken Araştırma Üretimi, Araştırma ve Araştırmacıya Bakış ve Araştırma Tüketimi boyutlarının herbiri için aritmetik ortalama değeri hesaplanmıştır. Tüm boyutların aritmetik ortalaması ise öğrencilerin araştırmaya yönelik tutumlarının ortalamasını vermiştir.

Tablo 16. Öğrencilerin Araştırmaya Yönelik Tutumları' nın Ortalaması ve Standart Sapması

	N	Ortamala	Standart Sapma
Araştırma Üretimi	207	2.82	.252
Araştırma ve Araştırmacıya Bakış	207	3.86	.390
Araştırma Tüketimi	207	3.43	.259

Tablo 16 incelendiğinde öğrencilerin araştırmaya yönelik tutumlarının ölçülmesi için hazırlanan tüm boyutların ortalamaları ve standart sapmaları görülmektedir.

Şekil 47' de araştırmaya katılan öğrencilerin "Araştırma Üretimi" ne yönelik anket sonuçlarının genel ortalaması verilmiştir.

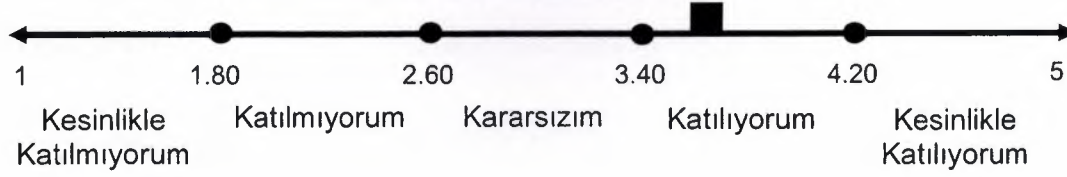
Şekil 47. Öğrencilerin "Araştırma Üretimi"ne yönelik anket sonuçlarının genel ortalaması

Şekil 47' ye bakıldığında olumlu ifadelerde 5 puan "Kesinlikle Katılıyorum"u ifade ederken 1 puan da "Kesinlikle Katılmıyorum"u ifade etmektedir. Ölçekteki "Araştırma Üretimi" boyutundaki maddelere göre öğrencilerin araştırma yapmanın onlara ileride meslek hayatlarında faydalı olacağı konusunda kararsız olduklarından araştırma yapmakla ilgili daha fazla şey öğrenme isteklerinin azaldığı söylenebilir.

Şekil 48' de araştırmaya katılan öğrencilerin "Araştırma ve Araştırmacıya Bakış" yönelik anket sonuçlarının genel ortalaması verilmiştir.

Şekil 48. Öğrencilerin “Araştırma ve Araştırmacıya Bakış” a Yönelik Anket Sonuçlarının Genel Ortalaması

Şekil 48' e bakıldığında olumlu ifadelerde 5 puan “Kesinlikle Katılıyorum”u ifade ederken 1 puan da “Kesinlikle Katılmıyorum”u ifade etmektedir. Ölçekteki “Araştırma ve Araştırmacıya Bakış” boyutundaki maddelere göre öğrencilerin araştırmacı yaklaşımın aile ortamı itibariyle kazandırılması gerektiğini düşünmekte, toplumda araştırmaya yönelik kültürel bir alt yapının oluşturulması ve araştırmacılara yeterince mali destek verilip değer verilmesi gerektiğini düşünmektedir.

Şekil 49’ da araştırmaya katılan öğrencilerin “Araştırma Tüketimi” ne yönelik anket sonuçlarının genel ortalaması verilmiştir.

Şekil 49. Öğrencilerin “Araştırma Tüketimi”ne Yönelik Anket Sonuçlarının Genel Ortalaması

Şekil 49’ a bakıldığında olumlu ifadelerde 5 puan “Kesinlikle Katılıyorum”u ifade ederken 1 puan da “Kesinlikle Katılmıyorum”u ifade etmektedir. Ölçekteki “Araştırma Tüketimi” boyutundaki maddelere göre öğrencilerin gazete ve dergilerdeki araştırma konuları ile ilgilendikleri, araştırma yapılırken üretilen bir bilginin günlük hayatta karşılaşılan bir problemi çözmede yardımcı olacağına inandıkları söylenebilir.

1.2. Öğrencilerin Demografik Özelliklerine Göre Araştırmaya Yönelik Tutumları

1.2.1. Cinsiyet

Çalışmanın bu kısmında, çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin aralarında cinsiyet bakımından anlamlı bir fark olup olmadığı incelenmekte ve ayrı tablolarla açıklanmaktadır.

Tablo 17. Cinsiyetin Araştırma Üretimi Üzerine Dağılımı

	N	Ortalama	Standart Sapma	t	P
Kız	102	2.79	.273	1.183	.238
Erkek	105	2.84	.229		

*p>0.05

Tablo 17' de görüldüğü gibi öğrencilerin cinsiyete göre "*Araştırmaya Üretimi*" ile ilgili görüşlerinde fark oluşmamıştır.

Tablo 18. Cinsiyetin Araştırma ve Araştırmacıya Bakış Üzerine Dağılımı

	N	Ortalama	Standart Sapma	t	P
Kız	102	3.87	.432	.644	.521
Erkek	105	3.84	.341		

*p>0.05

Tablo 18' de görüldüğü gibi öğrencilerin cinsiyete göre "*Araştırmaya ve Araştırmacıya Bakış*" ile ilgili görüşlerinde fark oluşmamıştır.

Tablo 19. Cinsiyetin Araştırma Tüketimi Üzerine Dağılımı

	N	Ortalama	Standart Sapma	t	P
Kız	102	3.44	.260	.996	.321
Erkek	105	3.41	.257		

*p>0.05

Tablo 19' de görüldüğü gibi öğrencilerin cinsiyete göre "Araştırmaya Üretimi" ile ilgili görüşlerinde fark oluşmamıştır.

2.2. Yaş

Çalışmanın bu kısmında, öğrencilerin araştırmaya yönelik tutumları araştırıldığında aralarında yaşları bakımından anlamlı bir fark olup olmadığı incelenmekte ve herbiri için ayrı tablolar açıklanmaktadır.

Tablo 20. Yaşın Araştırma Üretimi Üzerine Dağılımı

	N	Ortalama	Standart Sapma	t	P
"17-19"	116	2.83	.260	.832	.407
"20-23"	91	2.80	.257		

*p>0.05

Tablo 20' de görüldüğü gibi öğrencilerin cinsiyete göre "Araştırmaya Üretimi" ile ilgili görüşlerinde fark oluşmamıştır.

Tablo 21. Yaşın Araştırma ve Araştırmacıya Bakış Üzerine Dağılımı

	N	Ortalama	Standart Sapma	t	P
"17-19"	116	3.82	.443	-1.462	.145
"20-23"	91	3.90	.306		

*p>0.05

Tablo 21' de görüldüğü gibi öğrencilerin cinsiyete göre "Araştırmaya ve Araştırmacıya Bakış" ile ilgili görüşlerinde fark oluşmamıştır.

Tablo 22. Yaşın Araştırma Tüketimi Üzerine Dağılımı

	N	Ortalama	Standart Sapma	t	P
"17-19"	116	3.41	.290	-.680	.497
"20-23"	91	3.44	.212		

*p>0.05

Tablo 22' de görüldüğü gibi öğrencilerin cinsiyete göre "Araştırmaya Tüketimi" ile ilgili görüşlerinde fark oluşmamıştır. Buna göre çalışmam grubunu

oluşturan öğrencilerin araştırmaya yönelik tutumları ile ilgili görüşlerinde yaşlarına göre bir farklılık olmadığı yorumu yapılabilir.

4.2.3. Sınıf

Çalışmanın bu kısmında, çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin aralarında sınıfları bakımından anlamlı bir fark olup olmadığı incelenmekte ve ayrı tablolarla açıklanmaktadır.

Tablo 23. Sınıf ve Genel Ortalama Puanlarının Karşılaştırılma Sonuçları

Boyut	Sınıf	N	Ortalama	Standart Sapma
Araştırma Üretimi	1	59	2,87	.286
	2	58	2,77	.185
	3	65	2,78	.287
	4	25	2,82	.165
Araştırma ve Araştırmacıya Bakış	1	59	3.74	.442
	2	58	3.90	.311
	3	65	3.90	.450
	4	25	3.91	.130
Araştırma Tüketimi	1	59	3.38	.256
	2	58	3.44	.202
	3	65	3.41	.325
	4	25	3.55	.115

Tablo 23' de görüldüğü gibi, öğrencilerin sınıf düzeylerine göre araştırmaya yönelik tutumları Araştırma Üretimi boyutu ile incelendiğine algı puan ortalamaları sırası ile; 1. sınıf ($\bar{X}=2.87$, $SS=.286$), 2.sınıf ($\bar{X}=2.77$, $SS=.185$), 3. sınıf ($\bar{X}=2.78$, $SS=.287$) ve 4. sınıf ($\bar{X}=2.82$, $SS=.165$) şeklinde belirlenmiştir.

Öğrencilerin sınıf düzeylerine göre araştırmaya yönelik tutumları Araştırma ve Araştırmacıya Bakışı boyutu ile incelendiğine algı puan ortalamaları sırası ile; 1. sınıf ($\bar{X}=3.74$, $SS=.442$), 2.sınıf ($\bar{X}=3.90$, $SS=.311$), 3. sınıf ($\bar{X}=3.90$, $SS=.450$) ve 4. sınıf ($\bar{X}=3.91$, $SS=.130$) şeklinde belirlenmiştir.

Öğrencilerin sınıf düzeylerine göre araştırmaya yönelik tutumları Araştırma Tüketimi boyutu ile incelendiğine algı puan ortalamaları sırası ile; 1. sınıf

$\bar{X} = 3.38$, $SS = .226$), 2. sınıf ($\bar{X} = 3.44$, $SS = .202$), 3. sınıf ($\bar{X} = 3.41$, $SS = .325$) ve 4. sınıf ($\bar{X} = 3.55$, $SS = .115$) şeklinde belirlenmiştir.

Elde edilen bu bulgulara göre, "Araştırma ve Araştırmacıya Bakış" ve "Araştırma Tüketimi" boyutlarına bakıldığında en olumlu grubun 4. Sınıf öğrencileri, "Araştırma Üretimi" boyutu incelendiğinde ise en olumlu grubun 1. Sınıf öğrencileri olduğu söylenebilir. Diğer sınıflar arasında anlamlı bir fark görülmemektedir. Öğrencilerin sınıf düzeylerine göre algı puan ortalamaları arasında anlamlı bir farkın olup olmadığını belirlemek için yapılan varyans analizi (ANOVA) sonuçları tablo 27 'de verilmiştir.

Tablo 24. Sınıflarına Göre ANOVA Sonuçları

Boyut	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Açıklama
Araştırma Üretimi	Gruplararası	.460	3	.153	2.458	.064	p>0.05
	Gruplarıçi	12.65	203	.062			Fark
	Toplam	13.109	206				anlamsız
Araştırma ve Araştırmacıya Bakış	Gruplararası	1.095	3	.365	2.448	.065	p>0.05
	Gruplarıçi	30.258	203	.149			Fark
	Toplam	31.353	206				anlamsız
Araştırma Tüketimi	Gruplararası	.541	3	.180	2.754	0.44	p<0.05
	Gruplarıçi	13.282	203	.065			Fark
	Toplam	13.823	206				anlamlı

Tablo 24' de görüldüğü gibi, öğrencilerin sınıflarına göre bakıldığında Araştırma Üretimi boyutu tutumları ($F_{(3;203)}=2.458$, $p>0.05$), araştırma ve araştırmacıya bakışı boyutu tutumları ($F_{(3;203)}=2.448$, $p>0.05$), Araştırma tüketimi boyutu tutumları ($F_{(3;203)}=2.754$, $p<0.05$). Araştırma Üretimi, Araştırma ve Araştırmacıya Bakış boyutları incelendiğinde öğrencilerin tutumlarında anlamlı bir farklılık görülmemektedir. Araştırma tüketimi boyutunda ise öğrencilerin tutumlarındaki farkın anlamlı olduğu görülmektedir.

4.2.4. Uyruk

Çalışmanın bu kısmında, çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin aralarında uyrukları bakımından anlamlı bir fark olup olmadığı incelenmekte ve tablo ile açıklanmaktadır.

Tablo 25. Uyruk' un Araştırmaya Yönelik Tutumları Üzerine Dağılımı

	Uyruk	N	Ortalama	Standart Sapma
Araştırma Üretim	"TC"	95	22,20	1,93
	"KKTC"	105	22,90	1,98
	"Diğer"	7	1,63	0,14
Araştırma ve Araştırmacıya Bakış	"TC"	95	19,22	2,06
	"KKTC"	105	19,30	1,81
	"Diğer"	7	1,41	0,15
Araştırma Tüketim	"TC"	95	10,26	1,43
	"KKTC"	105	10,12	1,37
	"Diğer"	7	0,75	0,10

Tablo 25 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin, uyruk durumlarına göre görüşlerin ortalamalarını ve standart sapma değerleri görülmektedir. Buna göre, öğrencilerin 95' inin Türkiye Cumhuriyeti' nden, 105' inin ise Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nden ve 7' sinin ise diğer ülkelerin vatandaşı olduğu görülmektedir. KKTC'li öğrenci sayısının fazla olması ve KKTC ile TC uyruklu öğrencilerinin ortalamalarının birbirine yakın olması nedeniyle KKTC uyruklu öğrenciler ile TC uyruklu öğrenciler arasında anlamlı fark vardır.

4.3. Öğrencilerin Kütüphane Veri Tabanlarından Haberdar Olma Bilgisi

Tablo 26' da öğrencilerin Yakın Doğu Kütüphanesinin sahip olduğu kütüphane veri tabanlarından haberdar olma bilgisi frekans (f) ve yüzdelik değerlerine (%) yer verilmiştir.

Tablo 26. Öğrencilerin Veri Tabanlarından Haberdar Olma Bilgisi' ne Yönelik Dağılımı

Veri tabanlarından Haberdar Olma Bilgisi	f	%
Evet	126	60.9
Hayır	81	39.1
Toplam	207	100.0

Tablo 26' da görüldüğü gibi öğrencilerin veri tabanlarından haberdar olma bilgisine göre dağılımı incelendiğinde öğrencilerin % 60.9'u "Evet", % 39.1' i "Hayır" cevabı verdiği görülmektedir. Buna göre veri tabanlarından haberdar olanların, olmayanlara göre daha fazla olduğu söylenebilir, bunun çalışmanın uygulanabilirliği açısından olumlu olduğu düşünülmektedir.

4. Üniversitedeki Öğrencilerin Kütüphane Veritabanları İçerikleri Hakkında Bilgisi

Tablo 27' de öğrencilerin Yakın Doğu Kütüphanesinin sahip olduğu kütüphane veri tabanları içerikleri hakkında bilgisine göre dağılımları görülmüştür.

Tablo 27 . Öğrencilerin Veri Tabanları İçerikleri Hakkında Bilgisi' ne Göre Dağılım

Veri tabanları içerikleri hakkında bilgisi	f	%
Bilgim yok	143	69.1
Kimileri hakkında bilgim var	54	26.1
Çoğu hakkında bilgim var	10	4.8
Toplam	207	100.0

Tablo 27' de görüldüğü gibi öğrencilerin veri tabanları içerikleri hakkında bilgisine göre dağılımı incelendiğinde çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin

69.1' i "bilgim yok", % 26.1'i "Kimileri hakkında bilgim yok", % 4.8'i ise "çoğu hakkında bilgim var" cevabını verdiği görülmektedir.

una göre öğrencilerin % 70' e yakın büyük bir çoğunluğunun kütüphane veri tabanları içerikleri hakkında bilgisinin olmadığı söylenebilir.

5. Üniversitedeki Öğrencilerin Kütüphane Veri Tabanlarını Kullanım Sıklığına Göre Dağılımları

Tablo 28' de veri tabanlarından haberdar olan öğrencilerin Yakın Doğu Kütüphanesinin sahip olduğu veri tabanları kullanım bilgisine göre dağılımları verilmiştir.

Tablo 28. Veri Tabanlarından Haberdar Olan Öğrencilerin Veritabanlarını Kullanım Sıklığına Göre Dağılımları

Veri tabanları Kullanma Durumu	<i>f</i>	%
Kullanmıyorum	145	70.0
Kullanıyorum	17	8.2
Bazen Kullanıyorum	40	19.3
Sıkça Kullanıyorum	5	2.4
Toplam	207	100.0

Tablo 28 de görüldüğü gibi öğrencilerin veri tabanları kullanımı bilgisi veri dağılımı incelendiğinde çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin % 70.0'i "Kullanmıyorum", % 8.2' si "Kullanıyorum", % 19.3'ü "Bazen Kullanıyorum", % 2.4'ü ise "Sıkça Kullanıyorum" cevabını verdiği görülmektedir. Kütüphane veri tabanlarından haberdar olan öğrencilerin veri tabanlarını kullanıp kullanmadıklarını tespit etmek amacıyla sorulan soruda yaklaşık % 30' unun veri tabanlarını kullandığı saptanmıştır.

4.6. Üniversitedeki Öğrencilerin Kütüphane Veri Tabanı Kullanma Nedenleri Hakkındaki Görüşleri

Tablo 29' da çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin Yakın Doğu Kütüphanesi' nin sahip olduğu veri tabanlarını kullanma nedenleri bilgisine göre dağılımları verilmiştir.

Tablo 29. Öğrencilerin Veri Tabanları Kullanma Nedenleri Bilgisi' ne Göre Dağılımı

Veri Tabanları Kullanma Nedenleri	Bilmiyorum		Kullanıyorum		Bazen		Sık Sık		M	Sd
	f	%	f	%	f	%	f	%		
Eğitim-öğretim	145	70.0	3	1.4	27	13.0	32	15.5	0.74	1.178
Araştırma	145	70.0	3	1.4	33	15.9	26	12.6	0.71	1.133
Elektronik kütüphane kavramı hakkında bilgilenme	145	70.0	56	27.1	1	0.5	5	2.4	0.35	0.620

Tablo 29' da görüldüğü gibi öğrencilerin veri tabanları kullanma nedenleri bilgisi veri dağılımı incelendiğinde öğrencilerin % 70.0'i "Bilmiyorum" cevabını verdikleri, bir başka deyişle kullanmadıkları, % 1.4 Araştırma, %1.4 Eğitim ve öğretim için, %27.1 Elektronik kütüphane kavramı hakkında bilgilenme için, "Kullanıyorum" cevabını verdikleri, %13 eğitim ve öğretim için, %15.9 Araştırma için, %0.5 Elektronik kütüphane kavramı hakkında bilgilenme için "Bazen" cevabını verdikleri, %15.5 Eğitim ve öğretim için, %12.6 Araştırma için, % 2.4 Elektronik kütüphane kavramı hakkında bilgilenme için "Sık sık" cevabını verdiği görülmektedir. Buna göre öğrencilerin %70 gibi büyük bir çoğunluğunun veri tabanlarını kullanmadıkları, kalan % 30' unun ise en çok araştırma yapmak için veri tabanlarını kullandıkları belirlenmiştir.

1.7. Üniversitedeki Öğrencilerin Kütüphane Veri Tabanı Kullanmama Nedenleri Hakkındaki Görüşleri

Tablo 30' da çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin Yakın Doğu Kütüphanesi' nin sahip olduğu veri tabanlarını kullanmama nedenleri bilgisine göre dağılımları verilmiştir.

Tablo 30. Öğrencilerin Veri Tabanları Kullanmama Nedenleri Bilgisi' ne Göre Dağılımı

Veri Tabanları Kullanmama Nedenleri	%
Nasıl Kullanacağımı bilmiyorum	65.2
Elektronik/bilgi-iletişim altyapısına sahip değilim	52.5
Yararlı görmüyorum	19.8
İlgilenebileceğim veri tabanı mevcut değil	23.5
Bilgi gereksinimimi başka kaynaklardan karşılıyorum	48.3

Çalışma grubunu oluşturan öğrenciler, veri tabanlarını kullanmama nedenleri bilgisine yönelik hazırlanan maddeleri önem sırasına göre 5 ile 1 arasında puan vererek derecelendirmiştir. Tablo 30' da görüldüğü gibi veri dağılımı incelendiğinde, öğrencilerin sağlanan olanaklar ve teknolojinin sunduğu kolaylıklara karşın belirli bir kesimi elektronik veri tabanlarını kullanmadığı belirlenmiştir. Kütüphane veri tabanlarını kullanmayan öğrencilerin kullanmama nedeni olarak en büyük oranı (% 65.2) nasıl kullanacağımı bilmiyorum olmuştur. İkinci sırada (% 52.5) elektronik/bilgi-iletişim altyapısına sahip değilim yer almaktadır. Üçüncü sırada (% 48.3) Bilgi gereksinimini başka kaynaklardan karşılayanlar bulunmaktadır. İlgilenebileceği veri tabanı olmadığını belirtenler ise % 23.5 ile dördüncü sırayı oluşturmuştur. Bu tabloda öğrencilerin araştırmaları için büyük önem taşıması beklenen veri tabanlarını yararlı bulmayan kesimin % 19.8 gibi azımsanmayacak bir oranda olduğu görülmektedir.

8. Öğrencilerin Kütüphane Veri Tabanları Eğitimine Yönelik İhtiyaçlarının Hangi Yöntemle Karşılanması İsteklerinin Belirlenmesi

Tablo 31' de çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin Yakın Doğu Kütüphanesi' nin sahip olduğu veri tabanları kullanımı bilgilendirmesinin nasıl olması gerektiği bilgisine göre dağılımları verilmiştir.

Tablo 31. Veri Tabanları Kullanımı Bilgilendirmesinin Nasıl Olması Gerektiğine Yönelik Dağılım

Veri tabanları kullanımı bilgilendirmesi	f	%
Bilgilendirme ve kullanma kitapçıkları ile	17	8.2
Belirli aralıklarla düzenlenecek birkaç saati aşmayan kurslarla	21	10.1
Kullanma kitapçıkları ile ve belirli aralıklarla düzenlenecek birkaç saati aşmayacak kurslarla	33	15.9
Kullanmak isteyenlerin kolayca ulaşacakları danışmanlar yolu ile	27	13.0
Yakın Doğu Üniversitesi elektronik kütüphanesi penceresinde kullanıma ilişkin ayrıntılı açıklama yolu ile	52	25.1
Haftada bir kaç saati geçmeyecek internet üzerinden verilecek online kurslarla	57	27.5
Toplam	207	100.0

Tablo 31' de görüldüğü gibi öğrencilerin veri tabanlarını kullanımı bilgilendirmesinin ne şekilde olmasına yönelik görüşleri alınmıştır. Veri tabanlarını kullanan öğrencilere kullanımda yardımcı bilgi ve araçlarından hangilerinin tercih edildiğini öğrenmek amacıyla sorulan soruya ilişkin cevaplar Tablo 31' de görülmektedir. Görüldüğü gibi, en yüksek oranda, haftada birkaç saati geçmeyecek internet üzerinden verilecek online kurslarla seçeneği tercih edilmiştir (27.5). Bunu izleyen diğer seçenek ise Yakın Doğu Üniversitesi elektronik kütüphanesi penceresinde kullanıma ilişkin verilecek ayrıntılı açıklama yoludur (25.1). Bunu izleyen seçenekler ise, birbirine yakın değerlerle sıralanmaktadır. Bu tabloda belirlenen bilgilendirme şekilleri, aynı

manda bir önceki tabloda birinci sırayı oluşturan nasıl kullanacağını meyenlere de yol gösterme ve kullanımı artırma açısından yararlı olacaktır.

9. Öğrencilerin Kütüphane Veri Tabanlarının Eğitimine Yönelik Geliştirilen Bir Ders Yönetim Sistemi Aracılığıyla Eğitim Almadan Önceki ve Sonraki Görüşleri Arasındaki Anlamlı Fark Belirlenmesi

akın Doğu Üniversitesi kütüphane veri tabanlarını kullananların, bu veri tabanlarından hangilerini yoğun olarak kullandıklarını saptamak amacıyla yapılan değerlendirme sonucunda, ilk sırada Abone Veri tabanlarının yer aldığı görülmüştür. İkinci sırada Deneme Veri tabanlarının, üçüncü sırada Elektronik Dergilerin yer almaktadır. Veri tabanlarının kullanım ortalamaları ve standart sapmaları Tablo 32’ de verilmiştir.

Tablo 32. Öğrencilerin Kütüphane Veri Tabanlarının Eğitimine Yönelik Geliştirilen Bir Ders Yönetim Sistemi Aracılığıyla Eğitim Almadan Önceki ve Sonraki Farkın Belirlenmesine Yönelik Dağılım

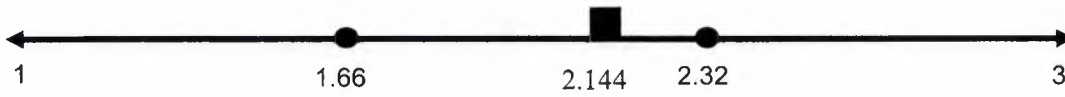
	N	Ön Uygulama		Son Uygulama		df	t	P
		M	SD	M	SD			
Abone Veri tabanları	207	.405	.633	2.14	.202	206	-38.481	0
Deneme Veri tabanları	207	.361	.567	2.12	.348	206	-41.211	0
Elektronik Dergiler	207	.304	.473	2.08	.206	206	-54.682	0

*p>0.05

Çalışma grubunu oluşturan öğrencilere Moodle öğrenim yönetim sistemi ile hazırlanmış olan online kütüphane veri tabanları kullanım eğitimi verilmeden önce ve eğitim verildikten sonra görüşlerinin tekrar alınması için uygulanan anket sonucunda, $p>0.05$ olduğundan kütüphane veri tabanını oluşturan, abone veri tabanları, deneme veri tabanları ve elektronik dergilerin kullanımında anlamlı farklılık bulunmaktadır.

Şekil 50' de araştırmaya katılan öğrencilerin "Abone Veri Tabanları" na yönelik anket sonuçlarının genel ortalaması verilmiştir.

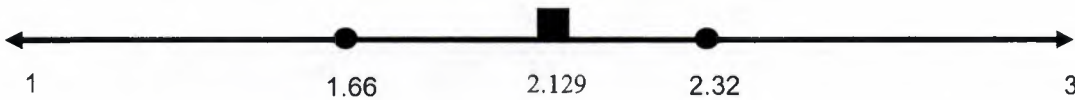
Şekil 50. Öğrencilerin Kütüphane Veri tabanlarının Eğitimine Yönelik Geliştirilen Bir Ders Yönetim Sistemi Aracılığıyla "Abone Veri tabanları" ile ilgili Eğitim Almadan Önceki ve Sonraki Farkın Belirlenmesine Yönelik Ortalaması

Şekil 50' ye bakıldığında olumlu ifadelerde 3 puan "Sık sık" ı ifade ederken 1 puan da "Kullanıyorum"u ifade etmektedir. Buna göre öğrencilerin eğitimden önce .405 ortalama ile hiç kullanmadıkları, eğitim verildikten sonra anketin tekrar uygulanmasıyla elde edilen ortalama ile bakıldığında 2.144 ortalama ile kullanım sıklıklarının arttığı söylenebilir.

Şekil 51' de araştırmaya katılan öğrencilerin "Deneme Veri Tabanları" na yönelik anket sonuçlarının genel ortalaması verilmiştir.

Şekil 51. Öğrencilerin Kütüphane Veri Tabanlarının Eğitimine Yönelik Geliştirilen Bir Ders Yönetim Sistemi Aracılığıyla "Deneme Veri Tabanları" ile ilgili Eğitim Almadan Önceki ve Sonraki Farkın Belirlenmesine Yönelik Ortalaması

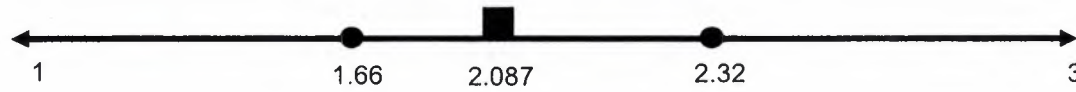

Şekil 51' e bakıldığında olumlu ifadelerde 3 puan "Sık sık" ı ifade ederken 1 puan da "Kullanıyorum"u ifade etmektedir. Buna göre öğrencilerin eğitimden önce .361 ortalama ile hiç kullanmadıkları, eğitim verildikten sonra anketin

tekrar uygulanmasıyla elde edilen ortalamaya bakıldığında 2.129 ortalama ile kullanım sıklıklarının arttığı söylenebilir.

Şekil 52' de araştırmaya katılan öğrencilerin "Elektronik Dergiler" veri tabanı kullanımına yönelik anket sonuçlarının genel ortalaması verilmiştir.

Şekil 52. Öğrencilerin Kütüphane Veri Tabanlarının Eğitime Yönelik Geliştirilen Bir Ders Yönetim Sistemi Aracılığıyla "Elektronik Dergiler" ile ilgili Eğitim Almadan Önceki ve Sonraki Farkın Belirlenmesine Yönelik Ortalaması

Şekil 52' ye bakıldığında olumlu ifadelerde 3 puan "Sık sık" ı ifade ederken 1 puan da "Kullanıyorum"u ifade etmektedir. Buna göre öğrencilerin eğitimden önce .304 ortalama ile hiç kullanmadıkları, eğitim verildikten sonra anketin tekrar uygulanmasıyla elde edilen ortalamaya bakıldığında 2.087 ortalama ile kullanım sıklıklarının arttığı söylenebilir.

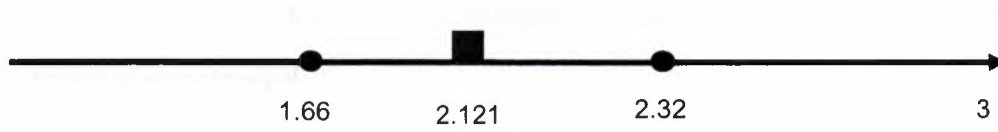
Tablo 33' de görüldüğü gibi öğrencilerin eğitim öncesi ve sonrası tüm veri tabanlarına vermiş oldukları cevaplara göre ortalaması gösterilmektedir.

Tablo 33. Öğrencilerin Eğitim Öncesi ve Sonrası Tüm Kütüphane Veri Tabanlarının Eğitime Yönelik Vermiş Oldukları Cevapların Genel Ortalaması ^a

	N	Ön Uygulama				Son Uygulama	
		M		SD		M	
Kütüphane Veri Tabanları	207	.36	.561	2.12	.169		

Şekil 53' de araştırmaya katılan öğrencilerin "Kütüphane Veri Tabanları" na yönelik anket sonuçlarının genel ortalaması verilmiştir.

Şekil 53. Öğrencilerin Kütüphane Veri Tabanlarının Eğitimine Yönelik Geliştirilen Bir Ders Yönetim Sistemi Aracılığıyla Eğitim Almadan Önceki ve Sonraki Farkın Belirlenmesine Yönelik Ortalaması

Şekil 53' e bakıldığında olumlu ifadelerde 3 puan "Sık sık" ı ifade ederken 1 puan da "Kullanıyorum"u ifade etmektedir. Buna göre öğrencilerin eğitimden önce .361 ortalama ile hiç kullanmadıkları eğitim verildikten sonra anketin tekrar uygulanmasıyla elde edilen ortalama 2.121 ortalama ile kütüphane veri tabanları kullanım ortalamalarının artmış olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin verilen eğitim sonrasında veri tabanlarını kullanımı konusundaki görüşleri olumlu yönde değişmiştir.

BÖLÜM V

5. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Bölümde araştırmanın bulgularına dayalı olarak ulaşılan sonuçlara ve önerilere yer verilmiştir.

1. Sonuçlar

Çalışmada e-öğrenme yöntemine göre kütüphane veri tabanı eğitimi alan öğrencilerin araştırmaya yönelik tutumları ile kütüphane veri tabanları kullanımına yönelik görüşleri araştırılmıştır. Bu bağlamda elde edilen sonuçlar aşağıda verilmiştir.

Uygulanan “*Araştırmaya Yönelik Tutum Ölçeği*” sonuçlarına baktığımızda “*Araştırma Üretimi*” boyutu altında bulunan 8 görüşüde “*Kararsız*” olarak nitelendirmişlerdir. Bu sonuca göre öğrencilerin araştırma yapmanın onlara kazandırdığı meslek hayatlarında faydalı olacağı konusunda kararsız olduklarından araştırma yapmakla ilgili daha fazla şey öğrenme isteklerinin azaldığı görülmektedir.

“*Araştırmaya Yönelik Tutumların Ölçülmesi*” anketi sonuçlarına baktığımızda “*Araştırma ve Araştırmacıya Bakış*” boyutu altında bulunan 5 görüşe genel olarak “*Katılıyorum*” olarak yanıt vermişlerdir. Ölçekteki maddelere göre değerlendirildiğinde, öğrencilerin araştırmacı yaklaşımın aile ortamı itibarıyla benimsenmesi gerektiğini düşünmekte, toplumda araştırmaya yönelik kültürel yapıların alt yapının oluşturulması ve araştırmacılara yeterince mali destek verilip teşvik edilmesi gerektiğini düşünmekte oldukları sonucu çıkarılabilir.

“*Araştırmaya Yönelik Tutumların Ölçülmesi*” anketi sonuçlarına baktığımızda “*Araştırma Tüketimi*” boyutu altında bulunan 3 görüşe genel olarak

“bilmiyorum” olarak yanıtlamışlardır. Ölçekteki maddelere göre değerlendirildiğinde, Öğrencilerin gazete ve dergilerdeki araştırma konuları ilgilendikleri, araştırma yapılırken üretilen bir bilginin günlük hayatta karşılaşılan bir problemi çözmede yardımcı olacağına inandıkları belirlenmiştir.

Araştırmaya Yönelik Tutum Ölçeği” anketi genel sonuçlarına bakıldığında ve ölçekteki maddelere göre değerlendirildiğinde, öğrencilerin görüşleri, araştırmanın küçük yaşlarda aile ortamında kazandırılması gereken bir alışkanlık olması, bu konuda toplumda araştırmaya yönelik bir alt yapının oluşturulması ve araştırmacılara mali destek verilmesi gerektiği bunun yanında araştırma sonucunda elde edilen bilginin günlük hayatta karşılaşılan sorunları çözmede faydalı olduğu şeklindedir. Bunun sonucunda öğrencilerin araştırmaya yönelik olumlu görüş bildirdikleri sonucuna ulaşabiliriz.

Jygulanan *“Kütüphane Elektronik Veritabanları”* anketi sonuçlarına baktığımızda *“Kütüphane Veri tabanlarından Haberdar Olma”* bilgilerine bakıldığında haberdar olanların çoğunlukta olduğu görülmektedir. Bu da tatmin edici bir sonuç olarak değerlendirilebilir. *“Veri tabanları içerikleri hakkında bilgileri”* ne bakıldığında ise öğrencilerin içerikler hakkında bilgisi olmadığı sonucuna varılmıştır. Veri tabanlarından haberdar olan öğrencilerin, veri tabanlarını kullanım sıklığına bakıldığında yaklaşık olarak % 50’ sinin veri tabanlarını kullandığı sonucuna ulaşılmaktadır. Bu kullanıcı kitlesinin *“Kütüphane veri tabanlarını kullanma nedenleri”* ‘ ne bakıldığında büyük bir çoğunluğun eğitim-öğretim için kullandıkları sonucuna varılmaktadır. *“Öğrencilerin veri tabanlarını kullanmama nedenleri”* bilgisine göre incelendiğinde öğrencilerin sağlanan olanaklar ve teknolojinin sunduğu kolaylıklara karşın hala az da olsa belirli bir kesim elektronik veri tabanlarını kullanmamaktadır. Kütüphane veritabanlarını kullanmayan öğrencilerin kullanmama nedeni olarak en büyük oranı *“nasıl kullanacağımı bilmiyorum”* olmuştur. İkinci sırada *“elektronik/bilgi-iletişim altyapısına sahip değilim”* yer almaktadır. Üçüncü sırada *“Bilgi gereksinimini başka kaynaklardan karşılayanlar”* bulunmaktadır. İlgilenebileceği veri tabanı olmadığını belirtenler ise dördüncü sırayı oluşturmuştur. Öğrencilerin araştırmaları için büyük önem

şılması beklenen veri tabanlarını yararlı bulmayan kesimin de yaklaşık %20' bir oranda olduğu görülmektedir. “*Öğrencilerin veri tabanlarını kullanımı* *gilelendirmesinin ne şekilde olmasına yönelik*” görüşlerine bakıldığında veri tabanlarını kullanan öğrencilere kullanımda yardımcı bilgi ve araçlarından hangilerinin tercih edildiğini öğrenmek amacıyla sorulan soruya ilişkin cevaplar sonucunda, en yüksek oranda haftada birkaç saati geçmeyecek internet üzerinden verilecek online kurslarla seçeneği tercih edilmiştir. Bunu isteyen diğer seçenek ise Yakın Doğu Üniversitesi elektronik kütüphanesi içerisinde kullanıma ilişkin verilecek ayrıntılı açıklama yoludur. Bunu isteyen seçenekler ise, birbirine yakın değerlerle sıralanmaktadır. Belirlenen gilelendirme şekilleri, aynı zamanda bir önceki soruda öğrencilerin veri tabanlarını kullanmama nedenlerinde birinci sırayı oluşturan “*nasıl kullanacağımı bilmiyorum*” yanıtını veren öğrencilere de yol gösterme ve kullanımı artırma açısından yardımcı olacaktır.

U araştırmanın sonucunda Yakın Doğu Ünivesitesi Kütüphane Veri tabanları kullanımı amacıyla Moodle açık kaynak kodlu öğrenim yönetim sistemi aracılığıyla bir eğitim geliştirilmiştir. Bu eğitim uygulanmadan önce, Yakın Doğu Üniversitesi kütüphane veri tabanlarını kullananların, bu veri tabanlarından hangilerini yoğun olarak kullandıklarını saptamak amacıyla yapılan değerlendirme sonucunda, ilk sırada *Abone Veri tabanlarının* yer aldığı, ikinci sırada *Deneme Veri tabalarının*, üçüncü sırada *Elektronik Kayıtların* yer aldığı görülmüştür. “*Öğrencilerin Kütüphane Veritabanlarının Kullanımına Yönelik Geliştirilen Bir Ders Yönetim Sistemi Aracılığıyla Eğitim Alınmadan Önceki ve Sonraki Farkın Belirlenmesine Yönelik Dağılım*” larına bakıldığında, çalışma grubunu oluşturan öğrencilere Moodle öğrenim yönetim sistemi ile hazırlanmış olan online kütüphane veritabanları kullanım eğitimi verildikten sonra görüşlerinin tekrar alınması için uygulanan anket sonucunda, 3 boyutta da anlamlı farklılık bulunmaktadır.

Araştırmanın genel sonuçlarına bakıldığında, öğrencilerin Moodle aracılığıyla geliştirilen eğitimden önce ve eğitim verildikten sonra anketin tekrar uygulanmasıyla elde edilen ortalamaya bakıldığında bütün veri tabanları kullanım ortalamalarının artmış olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin verilen eğitim sonrasında görüşleri olumlu yönde değiştiği söylenebilir.

Moodle öğrenim yönetim sisteminin, öğrencilerde görülmesi istenen yapılandırmacı yaklaşımı oluşturduğu, zaman ve mekandan bağımsız öğrenme ortamları oluşturduğu, arayüz tasarımı sayesinde bireyler tarafından kullanım kolaylığı sağladığı ve uzaktan eğitim uygulamalarında kullanılması gerektiği sonucuna ulaşabiliriz.

2. Öneriler

Bu bölümde araştırma sonuçlarına bakılarak aşağıdaki öneriler araştırmacı tarafından geliştirilmiştir.

- İlgili eğitim-öğretim kurumunda eğitime teknolojinin entegre edilmesi adına her zaman destek alınabilecek bir Moodle ÖYS biriminin kurulması faydalı olacaktır.
- Moodle'ın Yakın Doğu Üniversitesi'nde bulunan diğer fakülte ve bölümlerdeki derslerde de kullanılması teşvik edilmelidir.
- Moodle kullanılarak geliştirilen kütüphane veri tabanları kullanımı eğitiminde öğrencilerin gösterdiği ilgi ve sonucundaki veri tabanı kullanımındaki artış, üniversitelerde uzaktan eğitimde Moodle kullanımının yaygınlaştırılmasının faydalı olacağını göstermektedir.
- Bu çalışmada, kütüphane veri tabanı kullanımı eğitimi lisans düzeyindeki öğrencilere uygulanmıştır. Yapılacak yeni çalışmalarda, çalışma grubu olarak yüksek lisans öğrencileri veya akademisyenler seçilebilir, kütüphane veri tabanı kullanımı düzeyleri belirlenerek, sonrasında eğitim verilebilir.
- Moodle aracılığıyla geliştirilen kütüphane veri tabanı eğitimi, üniversitenin sahip olduğu internet sitesi üzerinden öğrencilerin kullanımına sunulabilir. Böylece üniversitedeki tüm öğrencilerin bu eğitimlerden faydalanması sağlanabilir.
- Bu araştırma Yakın Doğu Üniversitesi öğrencileri ile sınırlandırılmıştır. Yapılacak yeni çalışmalar da her bir üniversitenin kendi öğrencileri üzerinde kütüphane veri tabanı kullanımı düzeyleriyle ilgili araştırmalara ihtiyacı vardır. Bu araştırmalar sonucunda verilmesi gereken veri tabanı kullanım eğitiminin, uzaktan eğitim yöntemiyle verilmesi, hem uzaktan eğitimin yaygınlaştırılması

ve hemde öğrencilerin web ortamında eğitim alma tecrübelerinin
iştirilmesi adına faydalı olacaktır.

KAYNAKÇA

- Alkan, C. (1997). *Eğitim Teknolojisi*. Anı Yayıncılık, Ankara.
- Alkan, C. (1998). *Eğitim Teknolojisi*. Anı Yayıncılık, Ankara.
- Akkoyunlu, B. (2008). *Bilgi okuryazarlığı ve Yaşam Boyu Öğrenme 8th International Educational Technology Conference (IETC2008)*. 6-9 Mayıs 2008. Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Arar, A. (1999). *Uzaktan Eğitimin Tarihsel Gelişimi, Uzaktan Eğitim Uygulama Modelleri ve Maliyetleri*. Birinci Uzaktan Eğitim Sempozyumu 15-16 Kasım 1999 içinde 25-28.ss. Kara Kuvvetleri Eğitim ve Doktrin Komutanlığı, Ankara.
- Arslantekin, S., Bayram,Ö., Atılgan, D., Atakan, C. (2006). *Ankara Üniversitesi Elektronik Kütüphanesi Veri Tabanlarının Kullanım Analizi*. Hakemli yazılarTürk Kütüphaneciliği s.373-389, Ankara.
- Aruk, İ. (2008). *Bilişim Teknolojilerinin Zihinsel Engellilerin E-Eğitiminde Kullanılması ve Örnek Bir Uygulama Geliştirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Edirne.
- Atıcı, B. (2006). *Uzaktan Eğitim Öğretim Teknolojileri ve Materyal Hazırlama*. Editör: Prof.Dr.Mehmet Gürol, s.214-228, Akış Yay., Ankara.
- Aydın, Ç., C. ve Biroğul S. (2008). *E-Öğrenmede Açık Kaynak Kodlu Öğretim Yönetim Sistemleri ve Moodle*. Bilişim Teknolojileri Dergisi, Cilt: 1, Sayı: 2, ss. 31-35, Mayıs 2008.
- Aydın C. (2006). *Uzaktan Eğitime Kütüphane Desteği- Model Önerisi*. Bilgi Teknolojileri Kongresi IV. Akademik Bilişim, Denizli. Web: <http://eprints.rclis.org/handle/10760/7841> adresinden 4 Kasım 2009 tarihinde alındı.

- all, D. (2003). *Public libraries and the consortium purchase of electronic Resources*. The Electronic Library, 21 (4), 301-309.
- atter, G. Legacy, J. (2006). *Using Technology in the Classroom*. Pearson, USA.
- üyüköztürk, Ş. (2007). *Sosyal Bilimler için Veri Analizi El Kitabı- İstatistik, Araştırma Deseni, SPSS Uygulamaları ve Yorum*. Pegem A Yayıncılık, Ankara.
- üyüköztürk, Ş. (1997). *Araştırmaya Yönelik Kaygı Ölçeğinin Geliştirilmesi*. Eğitim Yönetimi Dergisi. Yıl: 3, Sayı: 4, ss. 453-464. Güz 1997.
- üez, T. (2006). *İlköğretim 8. Sınıflarda Fen Bilgisi Dersinde Web Tabanlı Öğretim Desteğinin Öğrenci Başarısına Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Enstitüsü, İzmir.
- evik, A. (2008). *Moodle Öğrenme Yönetim Sistemi Yönetimindeki Karşılaşılabilecek Olası Sorunlar ve Çözüm Önerileri*. 8th International Educational Technology Conference, (IETC2008), 6-9 Mayıs 2008, Eskişehir, Turkey, P. 31-34.
- emirel, Ö. (2005). *Eğitimde Program Geliştirme*. Pegem A Yayıncılık, Ankara.
- emirel, Ö., Seferoğlu, S., Yağcı, E. (2002). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*. Pegem Yayıncılık, Ankara.
- irkes, M. (1985). *Metacognition: Students in charge of their thinking*. Reoper Review, 8(2, 96-100. EJ 329 760.
- doğan, H. (1997). *Eğitimde Program ve Öğretim Tasarımı*. Mnder Matbaacılık, Ankara.
- doğan, N. & Pala, K., F. (2006). *Uzaktan Eğitim için Öğrenim Yönetim Sistemi Ana Modülünün Hazırlanması*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi

Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

DPT. (2008). *Dünya Bilgi Toplumu Zirvesi Nihai Dokümanları*. Web: www.bilgitoplumu.gov.tr/duyuru/DBTZ%20Nihai%20Dokümanları_Son_20080_130.pdf adresinden 2 Ocak 2008 tarihinde alınmıştır.

DPT. (2006). *Bilgi Toplumu Stratejisi Sosyal Dönüşüm Mevcut Durum Tespiti Nihai Rapor*. Web: <http://www.bilgitoplumu.gov.tr/btstrateji/BTS%20-%20MDT%20-%20Sosyal%20Donusum%20-%20Nihai.pdf> adresinden 2 Ocak 2008 tarihinde alınmıştır.

Duran, N., Önal, A. ve Kurtuluş C. (2006). *E-Öğrenme ve Kurumsal Eğitimde Yeni Yaklaşım: Öğrenim Yönetim Sistemleri*. 8. Akademik Bilişim Konferansı, 9-11 Şubat 2006, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.

Elmas Ç., Doğan N., Biroğul S. ve Koç S. M. (2008). *Moodle Eğitim Yönetim Sistemi ile Örnek Bir Dersin Uzaktan Eğitim Uygulaması*. Bilişim Teknolojileri Dergisi, Cilt: 1, Sayı: 2, ss. 53-62 Mayıs 2008

Epic White Paper (2007). *Open Source Learning Management Systems*. Web: www.epic.co.uk/content/news/oct_07/whitepaper.pdf adresinden 9 Mart 2009 tarihinde alınmıştır.

Erdem, E. (2001). *Program Geliştirmede Yapılandırmacılık Yaklaşımı*. Hacettepe Üniversitesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Erdem, E. (2001). *Program Geliştirmede Yapılandırmacılık Yaklaşımı*. Hacettepe Üniversitesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Erkunt, H. (2002). *Web Tabanlı Eğitim Semineri*. Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul.

Erturgut, R. (2008). *İnternet Temelli Uzaktan Eğitimin Örgütsel, Sosyal, Pedagogik ve Teknolojik Bileşenleri*. Bilişim Teknolojileri Dergisi, Cilt:1, Sayı:2, Mayıs. Hava Kuvvetleri Komutanlığı, Ankara.

Fer, S. ve Cırık, İ. (2007). *Yapılandırmacı Öğrenme: Kuramdan Uygulamaya*. MMP Baskı (30-31), Ankara.

Holloway, J. H. (1999). *Caution; constructivism ahead*. Educational Leadership, Nowember, (85-86).

Horzum, B., M. & Çakır, Ç., Ö. (2008). *Farklı Web Tabanlı Öğretim Ortamlarında Öğrencilerin Başarı, Motivasyon Ve Bilgisayar Kaygı Düzeyler*. Hacettepe Üniversitesi. Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal of Education), 34, s. 140-154.

İnner, B. (2007). *Öğrenme Yönetim Sisteminin (Moodle) Örgün Öğretim Laboratuvar Uygulamalarında Kullanılması*. Ulusal Teknik Eğitim, Mühendislik ve Eğitim Bilimleri Genç Araştırmacılar Sempozyumu UMES 2007. 20-22 Haziran 2007, Kocaeli Üniversitesi, İzmit.

İnner B. (2009). *Laboratuvar Uygulamasında Moodle Öğrenme Yönetim Sistemi Kullanımında Karşılaşılan Problemler, Tecrübeler ve Çözüm Önerileri*. 9th International Educational Technology Conference (IETC2009), Ankara, Turkey, P. 128-134.

İşman, A. (2005). *Uzaktan Eğitim*. Pegem Yayıncılık, Ankara.

İşman, A. (1999). *Uzaktan eğitim*. EDOK Uzaktan Eğitim Merkezi, Birinci Uzaktan Eğitim Sempozyumu 15-16 Kasım 1999 içinde ss. 93-101. Kara Kuvvetleri Eğitim ve Doktrin Komutanlığı, Ankara.

İşman, A. (2005). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*. Pegem Yayıncılık, Ankara.

Kanbul, S. (2009). *Moodle Açık Kaynak Kodlu Öğrenim Yönetim Sistemi Kullanan Öğrenci Görüşlerinin Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Yakın Doğu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Lefkoşa.

Kaptan, H. Web: <http://mimoza.marmara.edu.tr/~hkaptan/wte.htm> -M.Ü Teknik Eğitim Fakültesi Veri İletişimi Ders Notları, İstanbul.

araman, S., Özen, Ü., Yıldırım, S. ve Kaban, A. (2009). Açık kaynak Kodlu Öğretim Yönetim Sistemi Üzerinden İnternet Destekli (Harmanlanmış) Öğrenim Deneyimi. Akademik Bilişim'09 - XI. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri, s. 63-68, 11-13 Şubat 2009 Harran Üniversitesi, Şanlıurfa.

Karataş, S., Üstündağ, T. M. & Güneş, E. (2009). *Parmaklar Klavyede, Peki Ya Zihinler Nerede? E-Öğrenmede Etkileşim*. 9th International Educational Technology Conference (IETC2009), Ankara. Web: http://www.eogrenme.net/index.php?option=com_content&task=view&id=101&Itemid=30 adresinden 5 Ağustos 2010 tarihinden alınmıştır.

Kavak, T., M. (2009). *Dicle Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulamalarında Eğitim Yönetim Sistemi (Moodle) Kullanımı*. Akademik Bilişim'09 - XI. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri, s. 363-337, 11-13 Şubat 2009 Harran Üniversitesi, Şanlıurfa.

Kaya, Z. (2002). *Uzaktan Eğitim*. Pegem Yayıncılık, Ankara.

Koç, G. (2005). *Eğitimde Yeni Yönelimler*. Pegem A Yayınları, Ankara.

Kuzu, A., Kiper, A., Çuhadar, C., Kıyıcı, M. Dursun, Ö. Tercan, S. Tanyeri, T. (2007). *Bilgisayar II*. Pegem Yayıncılık, Ankara.

Küçüköğlü, A., Özen, A., Saban, A. ve Kara D. (2008). *Ankara Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı*. Anı yayıncılık, Ankara.

Marlowe, A. B. ve Page, L. M. (1998). *Creating and Sustaining the Constructivist Classroom*. Corwin Press, California.

Martin, K., Quigley, M., A. & Rogers, S. (2005). *IBM Systems Journal*.44(1): 125.

Medet, M. (2006). *E-Eğitim ve Örgün Eğitimin Üniversite Öğrencilerinin Akademik Başarıları ve Bilgisayar Kullanabilme Becerileri Üzerine Etkilerinin Karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

MEGEP (Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi) (2006). *Türkiye'nin Başarısı İçin İtici Güç Hayat Boyu Öğrenme Politika Belgesi*. MEB, Ankara.

Moodle Web site : www.moodle.org adresinden 2 Şubat 2009 tarihinde alınmıştır.

Moodle Web site: www.moodle.org/stats adresinden 2 Şubat 2009 tarihinde alınmıştır.

Mutlu, E., Özöğüt-Erorta, Ö., Kayabaş, İ., Kip, B. (2007). *Açıköğretimde e-Sertifika Programları*. Akademik Bilişim'07 - IX. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri. Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya.

Newby, T. J., Stepich, D., A., Lehman, J. D. & Russell, J. D. (2006). *Educational Technology for Teaching and Learning*. Upper Saddle River, New Jersey, Pearson Merrill Prentice Hall.

Oktan, A. (2005). *KKTC'deki Üniversitesi Kütüphaneleri ve Elektronik Kaynak Kullanımı*. Lisans tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.

Ozan, Ö. (2009). *CMS, LMS, LCMS Kavramları*. Akademik Bilişim'09 - XI. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri, s. 171-176, 11-13 Şubat 2009 Harran Üniversitesi, Şanlıurfa.

Öğrenim Yönetim Sistemleri. tr.wikipedia.org/wiki/öğrenimyonetimsistemleri 27 Ağustos 2009 tarihinde alınmıştır.

Önal, A., Kaya, A. ve Draman, S. (2006). *Açık kaynak kodlu çevrimiçi eğitim yazılımları*. Akademik Bilişim, Denizli.

Özarslan, Y. (2008). *Uzaktan Eğitim Uygulamaları için Açık Kaynak Kodlu Öğrenme Yönetim Sistemleri*. Türkiye'de İnternet Konferansı Bildirileri, (inet-tr'08 - XIII.), 22-23 Aralık 2008 Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.

Özden, Y. (2005). *Öğrenme ve Öğretme*. Pegem A Yayıncılık, Ankara.

- Özerbaş, A. M. (2007). *Yapılandırmacı Öğrenme Ortamının Öğrencilerin Akademik Başarılarına ve Kalıcılığına Etkisi*. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi 5(4), s. 609-635.
- Özerbaş, A. M. (2005). *Eğitim Teknolojisi Öğelerinin Sistem Kuramları Açısından*. Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi Yd: 2005 Sayı: 11
- Paulsen, F.(2008). *NKI Fjernundervisningen Online Education Systems Discussion and Definition of Terms*.
Web:<http://www.nettskolen.com/forskning/Definition%20of%20Terms.pdf>
adresinden 3 Kasım 2010 tarihinde alındı.
- Rosenberg, M.S.(2001). *E-learning: Strategies for Delivering Knowledge in the Digital Age*. Web: www.lib.umi.com adresinden 2 Kasım 2009 tarihinde alındı.
- Saban, A. (2002). *Öğrenme Öğretme Süreci*. Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- Soran, H. (2005). *Yaşam Boyu Öğrenme Becerileri ve Eğitimcilerin Eğitimi Programı*. Hacettepe Üniversitesi Örneği
- Soyuyüce, E., Hünkar, T. ve Tabanlıoğlu, S. (2004). *Veri Tabanı Nedir? Veri tabanı Oluşum Süreci*: Web:
www.ulakbim.gov.tr/cabim/vt/uvvt/tip/sempozyum1/ebrutugbasibel.pdf
adresinden 18 Nisan 2009 tarihinde alındı.
- Tekin, Y. (2007). *Ders Yönetimi Bilgi Sistemi Destekli Web Tabanlı Öğretimin Kursiyerlerin Akademik Başarılarına ve Web Tabanlı Öğretime Yönelik Tutumlarına Etkisi (K.K.K.İğrı Mebs Okulu Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- ULAKBİM web: www.ulakbim.gov.tr adresinden 18 Nisan 2009 tarihinde alındı.
- Urdan, T. A. & Weggen, C.C. (2000). *Corporate E-learning: Exploring a New Frontier*. Web: www.lib.umi.com adresinden 2 Kasım 2009 tarihinde alındı.

Uşun, S. (2000). *Özel Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*. Pegem Yayıncılık, Ankara.

Uşun, S. (2004). *Bilgisayar Destekli Öğretimin Temelleri*. Nobel basımevi, Ankara.

Uzunboylu, H., Çavuş, N., Özçınar, Z., Etcı, C., Hürsen, Ç., Erçağ, E., Özdamlı, F., Ekizoğlu, N., Sakallı, M. & Tuncay, N. (2008). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı*. (1. Baskı). Pegem A Yayıncılık. Ankara.

Uzaktan Eğitim, web: www.ibun.edu.tr/vcd5/oemsos/rapor , adresinden 20 Nisan 2009 tarihinde alınmıştır

Wessels, R. H. A. (1995). *Optimizing the size of journal collections in Libraries*. Interlending & Document Supply, 23 (3), 18-21.

Wheeler, A. D., (2008). *How to Evaluate Open Source Software / Free Software (OSS/FS) Programs*.

Web: <http://www.dwheeler.com/contactme.html>, adresinden 18.04.2009 tarihinde alınmıştır.

Yalçınkaya, S. (2006). *Web Tabanlı Uzaktan Eğitim Sistemi ve Çukurova Üniversitesi Öğretim Elemanlarının Yatkinlıkları*. Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

Yurdakul, B. (2005). *Eğitimde Yeni Yönelimler*. Pegem Yayıncılık, Ankara.

Yüksel, S., Yüksel, S., Özkılıç, R., Avcı U., Alyaz, Y., Çiğdem, H. (2003). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*. Pegem Yayıncılık, Ankara.

EKLER EK-1

ARAŞTIRMAYA YÖNELİK TUTUM ÖLÇEĞİ

Bu bölümde araştırmaya yönelik tutum saptamayla ilgili tutum cümlelerine yer verilmiştir. Sizden sayfanın sol tarafında yer alan tutum cümlelerinden her birini dikkatle okuduktan sonra cümlede ifade edilen düşünceye **ne derece katıldığınızı** karşısındaki uygun seçeneği işaretleyerek belirtmeniz istenmektedir.

Lütfen hiçbir maddeyi cevapsız bırakmayınız.

	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
ARAŞTIRMA ÜRETİMİ					
1.Araştırma yapmak bir zaman kaybıdır					
2.Araştırma ile ilgili kazandıklarımın meslek hayatımda faydalı olacağına inanıyorum					
3.Araştırma yapmam gerektiğinde içimin sıkıldığını hissediyorum					
4.Araştırma yapmakla ilgili daha çok şey öğrenmek isterim					
5. Kendi alanımda araştırma yapmak bana zevk verir					
6.Derslerde araştırmaya dönük ödevlerin verilmesini gereksiz buluyorum					
7.Araştırmanın adı bile beni huzursuz etmeye yetiyor					
8.Araştırma yapmaktansa başka şeylere vakit ayırmayı tercih ederim					
ARAŞTIRMA VE ARAŞTIRMACIYA BAKIŞ					
9.Araştırmacı yaklaşımının aile ortamından itibaren kazandırılması gerektiğine inanıyorum					
10.Araştırmacılara yeterince mali destek verildiğini sanmıyorum					
11.Toplumun araştırma yapanlara değer (önem) vermesi gerektiğine inanıyorum					
12.Araştırma yapanlara sempati ile bakarım					
13.Toplumda araştırmaya yönelik kültürel bir altyapının oluşturulması gereğine inanıyorum					
ARAŞTIRMA TÜKETİMİ					
14. Gazete ve dergilerde öncelikle araştırma ile ilgili konuları okurum					
15. İlgilendiğim alanda bir araştırma raporu okumak bana zevk verir					
16. Araştırma ile üretilen bilginin günlük hayatta karşılaşılan bir problemi çözmede bana yardımcı olacağına inanıyorum					

EK-2

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ

ELEKTRONİK KÜTÜPHANE VERİ TABANLARI KULLANIM ANKETİ

Değerli öğrenci;

Yakın Doğu Üniversitesi Elektronik Kütüphanesinde bulunan Veri Tabanlarının Kullanımı ve Veri Tabanlarının performans değerlendirmesi için sizlerden alınacak bilgi ve yönlendirmeye gereksinim bulunmaktadır. Araştırmanın sağlıklı bulgulara ulaşması, anketteki sorulara vereceğiniz cevaplara bağlı olduğundan lütfen bu sorulara gerçek düşünceleriniz doğrultusunda cevap veriniz. Anket ile toplanan veriler yalnızca bu araştırma için kullanılacaktır. İlginiz ve yardımınız için teşekkür ederiz.

Cinsiyetiniz

() a. Bay

() b. Bayan

Öğrenim Gördüğünüz Bölüm:

Kaçıncı Sınıftasınız

() a. 1

() b. 2

() c. 3

() d. 4

Yaşınız

() a. 17 - 19

() b. 20 - 23

() c. 24 - 27

() d. 28 ve üzeri

Uyruğunuz

() a. TC

() b. KKTC

() c. Diğer (lütfen belirtiniz) _____

Bilgisayar bilginiz

() a. Temel

() b. Orta

() c. İyi

() d. Çok iyi

7. Yabancı dil (İngilizce) bilginiz

() a. Temel

() b. Orta

() c. İyi

() d. Çok iyi

8. Yakın Doğu Üniversitesi Kütüphanesinin sahip olduğu Veritabanlarından haberdar mısınız?

() a. Evet

() b. Hayır

Cevabınız **Hayır** ise 13. Soruya geçiniz.

9. Yakın Doğu Üniversitesinin sahip olduğu Elektronik Kütüphane veri tabanlarının içerikleri hakkında bilginiz var mı ?

() a. Bilgim yok.

() b. Kimileri hakkında bilgim var.

() c. Çoğu hakkında bilgim var.

10. Yakın Doğu Üniversitesi Elektronik Kütüphanelerinde yer alan veri tabanlarını kullanıyor musunuz?

() a. Kullanıyorum

() b. Bazen Kullanıyorum

() c. Sıkça Kullanıyorum

Cevabınız **Kullanmıyorum** ise 14. Soruya geçiniz.

www.online-egitim.com

www.online-education-center.net

1 Doğu Üniversitesi Elektronik Kütüphanesinde bulunan aşağıdaki veri tabanlarından
ndıklarınızı kullanım sıklığına göre işaretleyiniz.

	Sık sık	Ara sıra	Hiçbir zaman
ABONE VERİTABANLARI			
Web of Science.			
CO Host			
nce Direct			
:			
ry			
quest			
Clinical Evidence			
STIA			
thSciNet			
dline			
lor & Francis			
kbim Türkçe Veritabanları			
DENEME VERİTABANLARI			
kuk Türk			
ibrary			
bal Development Finance			
rld Developmet Indicators			
ELEKTRONİK DERGİLER			
kara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi			
etizm Bilim ve Teknoloji Dergisi			
gi Dünyası			
lhane Tıp Dergisi			
mhuriyet Üniversitesi Bilimsel Yayınlar Dergisi			

akkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi Araştırma			
nşirelik Araştırma Geliştirme Dergisi			
anbul Teknik Üniversitesi Dergisi			
rk Kütüphaneciliği Dergisi			
Ü Sosyal Bilimler Dergisi			

2. Yakın Doğu Üniversitesi Elektronik Kütüphanesinde bulunan yukarıdaki veri tabanlarını kullanma nedenlerinizi önem sırasına göre işaretleyiniz.

	Kullanıyorum	Bazen	Sık Sık
ğitim- Öğretim			
aştırma (Bibliyografik tarama ve metne erişme)			
elektronik Kütüphane kavramı hakkında bilgilenme			

3. Yakın Doğu Üniversitesi Elektronik Kütüphanesi veri tabanlarını kullanmama nedenlerinizi önem sırası itibarıyla değerlendiriniz. (En önemlisine 5, 2. derecede önemlisine 4, ... en az önemlisine 1 değerini veriniz.)

- ()a. Nasıl kullanılacağını bilmiyorum
- ()b. Elektronik / bilgi –iletişim altyapısına sahip değilim
- ()c. Yararlı görmüyorum
- ()d. İlgilenebileceğim veri tabanı mevcut değil
- ()e. Bilgi gereksinimimi başka kaynaklardan karşılıyorum

Yakın Doğu Üniversitesi Elektronik Kütüphanesi veri tabanları ve bunların kullanılması konusunda bilgilendirmenin ne şekilde olmasını istersiniz. (Sadece bir tanesini işaretleyiniz)

()a. Bilgilendirme ve kullanma kitapçıkları ile

()b. Belirli aralıklarla düzenlenecek birkaç saati aşmayan kurslarla

()c. Kullanma kitapçıkları ile ve belirli aralıklarla düzenlenecek birkaç saati aşmayacak

arla

()d. Kullanmak isteyenlerin kolayca ulaşacakları danışmanlar yolu ile

()e. Yakın Doğu Üniversitesi elektronik kütüphanesi penceresinde kullanıma ilişkin ayrıntılı

ama yolu ile

()f. Haftada bir iki saati geçmeyecek internet üzerinden verilecek online kurslarla.

İlknur Çınar
Nisan, 2011

MOODLE ARACILIĞIYLA
KÜTÜPHANE VERİ TABANI EĞİTİMİ ALAN ÖĞRENCİLERİN ARAŞTIRMAYA
YÖNELİK TUTUMLARI İLE KÜTÜPHANE VERİ TABANLARI KULLANIMINA
YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ